

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 09967

DER LANDSMAN

Sholem Asch

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

Lantzman

שְׁלֹם אַשְׁ.

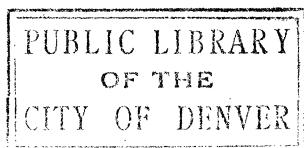
von

דער

Sholom Asch

פָּאַנְדָּסְמָאָן.

אֲקָמָעְדִּיעַ אֵין דָּרְיִ אַקְטָעַן.

וְאֶרְאָה נְיוֹ-יְהֻן פָּנְצְּלָאָן, פְּרָאָנְרָעָט.

1911

תְּרֻעָה

179961

8 31 18

אַלְעָ רַעֲטָ פָּאַרְבָּעָה אַלְטָעָן .

אַלְעָ אַוִּיסְטָרְלִיבְּגָעַ אַוִּיכְנֵסְיָהְנֵסְ-רַעֲטָ פָּאַרְבָּעָה אַלְטָעָן צָו דָיְנָאָדָרְנִיאָז
קָעַסְלָאָרְ=וּוְילְגָשָׂר .

(Copirigth by D. Kesler, New-York 1910.

ЛАНДСМАНЪ. Комедия III. Акта .

Тип. Шимента и Швабе, Варшава, Съраковская № 4.

у 892.42
a 819la
соп-1

פֿערַן אַגְעָן :

<p>א מאנפעריאן פון איהדר אַגְעָן פֿינְצִינְג, אַלְמָן, וּהְתֵּבָר אַבְּדָר אַוִּים פֿון אַגְעָן דֶּרְיִסְטִיג, (קְרָאַפְּטִיג).</p> <p>וַיְיָ אַגְעָן דֶּרְיִסְטִיג, דָּעַם נַעֲשָׂת אַרְבָּעָה נַעֲמָם וַיְיָבֵס אַבְּרָוְדָר, וַיְיָ פָּאָרָה טַנְחָר, עַטְוֹאָם עַלְטָעָר פֿון זְשָׁק.</p> <p>עַלְטָעָר מְעַשְּׂרָה נְרוּיעַ הָאָרָה.</p> <p>וַיְיָ שֻׁזְמָטָר אַגְעָן עַלְטָעָר פְּרִילְיָן וַשְּׁאָקָם וַיְיָטָע קְרָובִים פֿון דָּעָר הָלִים, עָרָ רָופָט וְיָיָן גְּעוּאוֹיָן הָיִיט, פְּעַטָּר אָן מְוַהְמָעָה.</p> <p>וַשְּׁאָקָם אַפְּרִינְגְּרָן פֿון דָּעָר הָלִים, אָן וַיְיָעַ יְהָרָעָן, אַבְּצָר וּהְתֵּבָר עַלְטָעָר אַוִּים.</p> <p>אַיהֲרָד טַאַבְּטָעָר אַמְּדָעָל פֿון אַ יְהָרָעָן—18—19 אַפְּרִינְגְּרָן-קְינְדָר.</p> <p>וַשְּׁאָקָם אַפְּרִינְדָר אָן קָאַלְעָנָה פֿון דָּעָרְהִים.</p> <p>קְעַנְגְּסַטְּפָעָןִים אָן וַשְּׁאָקָם אַ בְּעַקְנְטָעָר.</p> <p>פֿון דִּין קְעַנְגְּסַטְּפָעָןִים פָּאַמְּלִיעָה.</p>	<p>אַשְׁאָק</p> <p>אַיְזָאָק</p> <p>קָאנְטָאָר קְעַנְגְּסַטְּפָעָן</p> <p>מִסְעָם לְוַיְיָן קְעַנְגְּסַטְּפָעָן</p> <p>ד' מִשָּׁה בְּלוּמְעָלָה</p> <p>שְׁיַינְדְּעָלָה</p> <p>פְּיִינְעָלָה</p> <p>שְׁלַוְמָה, מְלָאָה</p> <p>מ. בָּעַנְדָּעָט</p> <p>טָאַנְטָעָר דְּאֹגָלִיא</p> <p>אַנְקָעָל מְאַרְיִיטִץ</p> <p>טַאַבְּטָעָר חָעַלְעָנָג</p>
--	--

(הָאַנְדְּלָוָג אָן נְיוֹ-יְאָרָק, נְגַעְנוּעָרָט.)

ערשטער אקט.

דער לאנדסמאן

אין פְּרִוּוֹגֶט אַפִּים פָּנִים וְשָׁקֵן . אֵם אֵית אַין אַ וְוַינְקָעֵל פָּנִים ?
 גְּרוֹיזְטָן קְלִיּוֹרֶר סְטָאָר אַין דָּאן טָן . דָּוָרָךְ דִּי שְׂוִיבָעָן וְעַחַת כָּאָן
 בְּעֵנֶק פָּוֶט קְלִיּוֹרֶר , אַין מְעַשְׁבָּעָן דְּרָאַתְּהָעָן זַיְדְּ פִּיהָרָעָן קוֹנוֹס פָּעָבֶן ,
 טְהִוָּיל שְׂוִיבָעָן וְוַיְגָעָן דִּי רָאַלְעָשָׁן אַרְאַבְּגָעָלָט , טְוִישׁ , שְׂטוֹהָלָאָן , קְלוֹן-
 דָּעָר שָׁאנָק אַין וְוַינְקָעֵל ; אַוְיָף אַיְינָס פָּנִים דִּי וְוַעֲנָר הַעֲנָנָט אַ פְּאַטְאָה-
 גְּרָאַפְּיעַץ , אַ טְּרָאַפְּעַץ פָּנִים פְּנִיחָרֶת צָוָם סְטָאָר , וְשָׁאָק אַ�וּן " אַכְּבָּטְאָעֵר " ,
 דָּוָרָךְ דִּי טְרָאַפְּעַץ גְּזָהָעָן נָוָר דִּי בָּאַסְפָּעָן אַלְלָאָן . וְשָׁאָק שְׁמַעְחָת פָּאָר אַ
 שְׁבָּגָעָל אַין בְּעַקְוּבָּט אַ פְּרָאָק אַין אַ זְּבָּרָעָן וְעַטְמָט , וְשָׁאָק אַ בְּוַי הַחְטָט
 אַיְהָם אַרְיִינְגְּעַבְּרָאַטְּט ; הַקְּטָט זַיְדְּ אַיְהָם אַנְגְּבָּמְאַסְטָעָן , — בְּעַקְוּבָּט זַיְדְּ
 אַין שְׁבָּגָעָל , — טְהָוֹת אַיְהָם אַיִּס . — עַד קְדָמָט זַיְדְּ אַוְסָּמָט שְׁרָעָק
 אַוְיָם קְיָמָעָר וְעַחַת גְּנוֹשָׁה , בְּעַמְעַרְקָט בְּאַלְדְּ דָּוָרָךְ אַ שְׁוֵב וְזַיְן שְׁוֹאַגְּרָעָר
 פְּאַרְטְּנָעָר אַיְוָאָק . נָאָל אַ קְלִיּוֹנָעָר פְּיוֹעָק קוֹמוֹט אַרְיָאָק אַוְיָאָק וְוְאַלְלָאָעָר
 חַמְלָט אַ בְּרוּעָפָט אַ רְאוּעָן קְגָנוּוּרָהָר אַין דָּעָר הַאָנָד ; וְשָׁאָק הַעֲנָנָט
 שְׁנָעַל אַוִּיפָּה דַּעַם פְּרָאָק אַין שָׁאנָק אַלְיָין ,
 אַיְוָאָק קְוָק מִסְטְּרוּמוֹנָשׁ אַוִּיפָּה וְשָׁקֵן , אַ בְּיָסָעָל מִטְּחָרָד . —

אַיְוָאָק :

סְפָּאָר דָּוָר , אַיְיָעָן-הַעֲנָדָה , (אַר שְׁמַעְקָאַטְּעָט בְּרִיעָעָה) , פָּאַרְוָאָס .

? שְׁאָק .

(חַגָּפֶת אַיְהָם הַאֲלָב אַרְיוֹם דַּעַם בְּרִיעָעָה אַיִּס דָּעָר הַאָנָד אַין שְׁמַעְקָאַט זַיְדְּ אַנְתָּה
 אַין דִּי בְּוֹאָמָ-קְאַשְׁעָגָעָ , אַחְנָע וְעוֹרְטָעָר . אַ קְלִיּוֹנָעָר פְּיוֹעָק . — הַוִּיבָּט זַיְדְּ אַוִּיפָּה , זַיְן
 אַרְיוֹם . וְשָׁאָק רְוַסְטָ אַיְהָם נָאָל :)
 לִיכָּיָן , עַקְפָּיָאָוָן , — אַיךְ הַאֲבָעָפָעָם מִטְּבָעָ דִּיר צַוְּ רַעְדָּן .

איו א א ק .

(מיט השיריגען בלזקען) :

וואם איזוינט ? —

ו ש א ק .

(שלאנט זיך א מינוט אין דער דעה, פאלט אבער פלאטונג ארויוּס).
הע, ליסן, וואם געהסט דו בזוי איזויף מיר, — וואם קווקסטדו
טיך אין ? וואם, דיר געפֿעלט נישט וואם איך געה א מאל חתונה האבען ?

איו א א ק .

מיר, אַלְּ, דאן קער, (ער גאנט איזויף פראבען, — ווועט איזויף נא,
די פראבען די שנירערס וויסען ניט וועלכע צויזונערען, — (ויאק גאנַ
קאנַ ווי נישט) אייברגענס, געהסט חתונה האבען, איך הער עט צומ
ערשטטען מאָל, מול-טוב.

ו ש א ק .

(ביני)

וואם שפֿילסטדו מיט מיר אין הנטערט טהוּרען, איך האב עט
נישט ליעבּ. פֿאַרְוֹאַס בִּיסְט דו נישט אַפְּעַן, אַזְוֵי ווּדו בִּיסְט שטענַרְגִּין
נעוּזַעַן, ווּן וּלְלִיהְחַשְׁלָמָן... וואם איז ? איך געה חתונה האבען,
האָבּ אַזְדְּעַן גַּעֲזַלְתּ, או דיין שוּעַטְשָׁעַר וְאַהֲלַ שְׂטָאַרְבָּעַן. ווּרְ אַזְ
שְׁלִידְעַן אין דעם ? איך בִּין דאָךְ אַלְיַין אַזְוֵיפּ דער וועלט, ווּמַעַן האָבּ
איך ? — אַבְּגַעְאַרְבִּיטּ אַנְגַּעַן לעַבְּעַן אין צומ סוף — פֿאַר ווּמַעַן אַרְ
בִּיטּ אַיך ? — די האַסְטּ האַטְשְׁ קִינְדְּרָעַר, — איך קָום אַהֲרָוּם, איך האָבּ
דאָךְ נישט מיט ווּמַעַן אַוְאַרְתּ אַזְסְטּ צְרוּדָעַן. פֿאַר די ווּנְדָ ? — אַזְנַ
פֿאַרְוֹאַס זֶאַל אַיך קִינְדְּרָעַר נישט האַבְּעַן ? וואם, אַזְוֵי אַלְטַ בִּין אַיך
שְׁוּן ?

דער לאנדסמאן

איויאק.

איך לאו דורך נישט, און דאן קער, — איברגענעט, או דו האסט
שווין יא אונגעחויבען או רעדען, וועל, לאוּן מיר רעדען, ווילסט חתונה
האבען, בושט גאנַך נישט אוּני אלט, ווילסט קונדר ער האבען, וועל, דאס
אוֹן אל-ריעט, און נו, און נו, דארפנט חתונה אוֹן האבען, אבער נעם אַ
מערעל, אַ בעל-ביה'יש קונדר, דיענס גלאטען, געלד דארפנט דוֹ נישט,
האָב חתונה, האָב קונדר, אַבער זעה ווּסם דוֹ טוֹהָט ? — דוֹ פֿער-
דרענט דוד אַ קאָפּ מיט דעם אַט, (אוֹ ווִישׁוֹ אַירְט אַוְיָז בָּאָזט) — ווּסם
זוּן ; האָלט, ברודער, דעם קאָפּ אַזְּטָה דיַן רְקַלְטָע זיט,

וְשָׂאָק.

(שטייליך אַ בְּיכָלֶל):

אַבער זאלסט דוֹ וועהען, ווּ עס פֿוֹהָרט זיך בַּעֲטָעָן, ווּ מעָנֶ
שען לעבען, מיט אַגְּאָבָת, אַיזאָק. — פֿאַרְוֹאָס זאלען מיר טאָקע נישט
אַרְיַינְקָומָען צוֹוְשָׁן מְעַשְׁשָׁן ? ווער קען אוֹנו ? — אוֹן פֿאַרְוֹאָס נישט,
געלד האָבָען מיר, אוֹן וועל קען אוֹנו, אַנדער ער מיט דעם געלד קליננט
דאָל דיַן גאנַץ שטאדָט מיט זי ? נעם זילברטָמָגָען פָּוּן דיַן בּוֹאָר,
לוּוִירִים — דָּקְטוּרִים סָמֵץ, אוֹן מיר ? —

איויאק.

און אלואָה !

וְשָׂאָק.

פֿאַרְוֹאָס זאלען מיר אוֹיך נישט, אוֹיך פֿוּין, מיט מְעַנְשָׁן — איך
שטעה אוֹן אַ פֿוּינַץ פֿאָרטְּעַץ, אַ קָּאנְטָאָר, עַי אַ גַּעֲכִילְרָעַטָּעַם פֿרְילְעַן,
שְׁפָנוּלָט פֿוֹגָנָא ... אַ פֿאָרְנָעָם הָיו ... דָּקְטוּרִים, לוּוִירִים סָמֵץ ...

האלט זיך אונטער . . . פראמינגעטע גזעעלשאפט.

• 22

• טאכ

א. מען לערענט זיך אוים, או מען קומט צויזען מענשען
זועערט מען אלין א ליט, — יא, איזאאך, מען זעהט, מען חערט.
זוי מענשען האלטען זיך אונטער, א מען לערענט זיך — און די מײַ
סעס קעננסטען, און אווי גוט, און רעדט מיט טיר, און זאנט
טיר, — א, מען לערענט זיך, — און מען קומט אונטער מענשען —
אונן פארוואס נישט, איזאאך, געלר האבען טיר? זיין האבען טיר
בוי יעצעט. —

אינזאך.

(פָּאַלְט אִיהָם אֵינוֹ דַי רַיֵּד אֲרֵין מִיט אִירָּאָנִיךְ).

מאנשעלסט דו דינ' יעט אום, מען לערענט דינ' הייסט עס,
חוּן מיט ליטען אומצונעהן — דין מסעס קעניגסטען, — דין פלה
העלסט עס, — איי נוֹ, איי נוֹ, — עס און אל-רייטה, — וועסט
דו דינ' אショוארץ יאָהָר איזיסיקטען האָפַּן מורה, — האָב אִיךְ
מורא, — איי דָּאַנְקָעֶר, ווּאָם אָנוּ עַם מײַנע בְּיוֹנָעָם, טוֹאָה ווּ דָז
פֿערשטערט; נוֹ, וְעוֹה, בְּרוּדָר, זָאַסְטָט דָעָר נָאָךְ קִין חֲדָתָה נִישָׁת
הָאָבָעָן. אָבָעָר גַּעַת נָוָר אַרוֹף, וּוּיוֹ, דֵין שְׁנִידָעָרָם צָו וּלְבָאָן
עַיְלָעָן וּדְבָרָעָן.

דער לאנדסמאָז 11

וְשָׁאַק .

פָּרָרוֹאָס זָאֵל אַיִּה חֲרַתָּה האַבָּעָן , אָז דָּו וּהְלְסָטָן גְּזֻוָּלָט וּזְהֻעָן
דַּי גְּזַעַלְשָׂאָפָּט .

איוֹאַק .

(הַאֲקָט אֶחָם אַזְבָּצָר)

עַם אַיִּז אל רִיטָּט , אַבְּעָר גְּנָה נָוָר אַרְיוֹף . — דַּי שְׁנִירָעָרָם חָאָרָם
מְזַן מְזַט דָּעָר אַרְבִּיט .

וְשָׁאַק .

(גְּזַעְנָדוֹג אַבְּטָאָרָה)

אַזְמַז דַּיְקָא אַטְמָאָל מִינְתְּנָהָעָטָעָן צָוָם קָאַנְטָאָר , אַעֲסָט וּזְהֻעָן .

איוֹאַק .

וְוָאָט , אַזְיָּק אַזְיָּיפָט דָּעָר לְעַדְרָע , וְזַיְּן אַמְּעַנְשָׁז צָו וְזַיְּן ? גְּעַנְגָּן ? וְלַיְּן
לְאַרְנָעָן דַּיְקָא אַיִּים . (וְשָׁאַק פְּשָׁעָתוֹנוֹנָדָט . אַזְיָּאָק רָוְסָט אַבְּיָי אַנְטָן אֶחָם
אַפְּאָק אַנְטָן דָּעָר שְׁטוּל . דָּעָר בְּזַיְּפָרְשָׁוֹנוֹנָדָט . אַיִּן אַקְלִיבָּנָג וּוְשָׁלָעָג פְּרִתָּהָט עַר אַרְיָין
רַיְּמָשָׁעָן אַנְטָן בְּלָוְמָעָלָעָן . אַנְטָאָלָט פָּאָלָק טָוָן אַקְלִיבָּנָג פְּלָלְנָשָׁעָג פְּרָאָוְנוֹנָעָט
שְׁטוֹפָרָט , גְּזַהְן נָאָר בְּיוֹדָע אַגְּנָעָטָהָן הַנְּמִיּוֹשָׁע מְלָבָנָהִים : בְּלָוְמָעָלָעָן אַנְטָן אַחְוָיָב , רַיְּמָשָׁעָן
בְּשָׁחָא אַנְטָן אַיְּדָוְשָׁעָן הַוָּתָּמָט אַיְּדָוְשָׁעָן רָאָק . אַלְאַנְגָּאָז וּוְיִסְחָאָז בָּאָרָד) .

איוֹאַק .

קוּמָט אַרְיָין רַיְּמָשָׁעָן , קוּמָט בְּלוּמָעָלָעָג , אַיִּן וּוְיִלְעָג , עַר קוּמָט
בְּגָלָד אַרְאָב . (אַיִּן דָּעָר שְׁטוּל) נָוָר קְנָן אַיִּן וּוְאָרָט נִישָׁט , אָז אַיִּךְ
הַאָבָב נָאָה אַיִּיךְ גְּעַשְּׁיקָט . אַגְּנָט , אָז אַיִּיךְ וּקְנָט גְּלָאָט אַזְיָּי אַהֲרָנָעָט .

קומען צו איעיר זוון שמואל, אויף דער עטער; איהר הערט? עט
איו דא א זאג דערבי, איהר וועט שוין שפער געויאחר ווערטן.—
עם איי פאר זיין גוטען, — מען דארף איהם אויסהוילען פון ווינע
גערישקייטען (אר ווישט זיך מיטין פינגעער אויפען קאָפַן) און וואו איי שלמה?

בלומעלע.

ער האט געווארט מיט אונז איביגאנען קומען, — ער וועט
אודיי באָלד אַהנְקּוֹמָעָן.

איו אָק.

ץֶר וְאֵל נֹר נִשְׁתָּא אַוְיסְׁוֹאָנָעָן? —

ר', משה,

איהר האט עט דאָך אָן אַיְעָר בְּרִיעָר גַּעֲשָׂרִיבָּעָן.

איו אָק.

אל רײַטה, יעצט געה איך נאָך איהם, [אָר געהת אַבְּסְטְּרָה]
און רופט] וְשָׁאָק, וְשָׁאָק, געה נור אָראָב, עט ווּאָרט ווערט אויף
דיְר, — (פֿון דיְ שְׁרָאָפַן) וְעַל ר' משה, — גְּלִיק, גְּלִיק. (אָר פָּאָרְשָׁוִינְדָּה)

בלומעלע.

(אָר' משהן)

וואָס קען דיְ מעָשָׂה זַיִן, וְאָס ער וְיל דָּאמָן נִשְׁתָּא האָבעָן, אָן
אָעָקָעָל וְאֵל גַּעֲוָאָחָר וְעַרְצָן, אָן ער האט נאָך אָנוּ גַּעֲשִׂיקָּט.

ר' משה,

טין הסתום אין דא א טעם דערבי, — עפֿ אין מעשה סוד
שוויניג, אט געהט ער דאן.

ו שאָק.

(קונט אָראָפּ אַכְטַמְעַרְטַ)

וועָר דאָס אַ וועלְבָּעַם? — (דערוואָת צוֹרֶשֶׁת די יונְדָעַנְצָה) וועָר אַיְזָה
דאָרטָן? (די יונְדָעַנְצָה ווּקְטָן זָקָן אַזְמָט, וְשָׂאָק גַּעֲתָה נְחַעֲנָת צָו אַיִתָּר, בְּעֵזָה
טְרָאָכָּת זָי, די יונְדָעַנְצָה ווּלְאַגְּגָעַן, וועָר זָי אַיְזָה, — וְשָׂאָק מְאָכָּת מִיטָּהָן די הַאנְרִי נְגַנְּן),
נְגַנְּן, — אַיְיךְ ווְילְ אַלְיָזָן טְרָעָפָן (דאָס פְּנִים הַוִּיכָּת אַזְמָט צָו לְיַדְתָּן),
בְּלוֹמְדָעַץ, מְוַהְמָעַץ בְּלוֹמְדָעַץ, דָעַט פְּעַטְעָר ר' מְשָׁהָם ווּבְיבָן, זָי
הַעַלְפָּה מִיר גָּטָן, — (אַרְשִׁישָׁ אַרְיוֹף) הַעַז, אַיְזָאָק, אַיְזָאָק, טְרָעַף וועָר
צָו אַיְזָה?

איַזְאָק.

(שריעט אָראָפּ פָּנִים אַיְזָבָן):

אַיְיךְ ווּוִיסָּס, ווּלְטָם, מַעַן הַאֲשָׁע עַמְּמִיר שְׂוִין אַיְן סְמָאָר גַּעֲנָגָט.

ו שאָק.

ער ווּוִיסָּס עַמְּמִיר שְׂוִין, [גִּטְּ יְזָק אַקְוָט, דְּרָעָהָת דָעַט אַלְטָקָן, מִיאָז
שְׁרָאָק] שאָ, וועָר אַיְזָה דָעַס? שְׁרָאָקָהָן
אַיְן צָו אַיְזָבָן), דער פְּעַטְעָר, ר' מְשָׁה — שְׁלֹזָם-עַלְיָם! אָ, זָי
לְאָנָגָן, [אַרְחָפָט וְנָדְצָיוֹק] נְגַנְּן, בְּעַפְּרוֹר, אַגְּרָעָר, ווּאָס אַזְמָט,
טוֹוט אַיִתָּר מִיר אַקְאָרְשָׁט וְאַגְּעָן, ווּאָס וְעַגְּעָן גַּעֲוָעָן אַיְיָעָץ לְעַצְעַט
וועָרְמָעַץ צָו מִיר, בְּעַפְּוֹר אַיְיךְ בֵּין קִינְין אַמְּעָרִיקָא אַוּזָק — זָאָגָט
אַקְאָרְשָׁט.

ר' משה.

(אין שראק, שטאמעלט, מיט טראעהן)

וואר קען עס גערענ侃ען א מעשה, פון אלגניג צוואנציג יאָהֶר.

ו ש א ק.

און איך וועל עס איכיך זאגען, וווײַוּט גוֹר אַיְלָעָר שטעַקען, (אַז געַט אַרוֹוִים דעם שטעַקען פון דעם אלטַעַן ייך, אָן מאָקָט כִּינְט אַ פְּוּזַעַרְדִּיגָּעָן מְאָן) דֵּין פֿעַרְד שפְּאַגְּעָן, דֵּו יונְגַּאנְטָש אַיְנְעָר וְנוּ האָט אַיְהָר שְׁוִין גַּעַשְׁפָּאַגְּטָן דֵּין פֿעַרְד ? חָא, חָא, חָא.

ר' משה.

(האלג פֿערַעַמְט)

וועָר האָט זיך גַּעַקְעַנְטָן דָּאן רִיכְטָעָן וְוָסָם אוֹוִים דִּיר וּוּעַט, (אַז גַּעַט ייך צוֹוִיךְ אָוִיס אַיך – וועָר דָּעַן).

ו ש א ק.

כִּיְין, ר' משה, זאגט מְוִיר דֵו, — שָׁאָרְטָן נִישְׁתָּא אַיְהָר מַעֲנָט מִיר זָאגְעָן דֵו, אַיך האָפָּא אַיְלָעָר בְּרוֹזִיט גַּעַנְעַסְעָן, — וּנו, אָן דֵי מַזְהָמָעָן בְּלַלְמַעְהַלְגָע, לְאָוֹת מְנֻך אַיך אַקָּרְבָּשְׂט אַנְקוּקָעָן, — דֵי וּלְלָבָע יְוּדָעָן, וּנו, וּצְעַט אַיך ר' משה, — מַהְוָת אָוִים דעם רָאַק (שֶׁר חַלְפָת אַיְהָם רָאַק אַיְסְתָהָן, || ר' משה לאָוט ויך נוֹשָׁט) שָׁאָרְטָן נִישְׁתָּא, אַיך מַעַג אַיך בָּעָדָן, — אַיְהָר וּעַנְטָן גַּעַוְעָן צָו מְוִיר, — (שֶׁר עַנוּגְטָן נִישְׁתָּא) וּצְעַט אַיך, וּרְוִוְאָט פָּאָר אַיְהָם אָן אַיתָּר שְׁמַנְהַלְעָן אַרוֹוִים. אַר ערְמָאנְט ויך) אַיְנְשְׁפָּאַגְּעָן, שְׁרִיעָט אַיְהָר, אָן אַיך לְאָפָּט ויך מִיט שְׁלְמָהָס פּוֹהָר, מִיט דֵי לִטְוֹוָאָקָעָס מִיט צָו דֵי גַּרְעַנְצָעָן, אָן אַיְהָר, וּוְאָרְטָן נָאָך אַלְעַז אָוֹף דֵי פּוֹהָר, אָה,

דער לאנדסמאן 15

שווין לאנג האט איזה רגע עקענט ווארטען — הא, איזה ווארט נאך.

ד' משח.

מן הסתם אין עס דאך געווען א גאטס א נאך. — דינן גולד
איו געווען אווי בעשערט.

ו שאכ.

אוויל אווי ד' משח.

ד' משח.

דינן מול אווי, — אז דורך דיר זאגה ראמס גאנצע שטערטיל
געראטפֿען וווערען ; ואארום גאטם פריהער און דענאנך דו, — עס
האלט ויך דאך גולד אלעס אויף, ואאס דו שיקסט אוייפ יומטוב אהיעם,
משפחה און בעקאנטען, און ווועטען נושט ? אווי, ואאס וואלט אוים וע
געווארען ?

ו שאכ.

נו,נו, מאלט נישט, — (האקט אב דאס געשפרעד) נו, ואאס זאנט
איזה בלוומעהלע (אר פָּרְיוֹנֶט) הע, כוההמע בלומעהלע פָּלָען אויך דאך
אויך רופען, יא, איזה רענט דאך דין מאמענס א שועטער געווען —
האלט ויך, נו, א, ואאס זאנט איזה ?

בלומעהלע.

וואס אויך אואנן, אויך האב נור אינס צו ואגען, אלעוט
אויף טיניג קינדרען געאנט געווארען און אויף כל ישראל אמן.

ו ש א ק .

(מייט טרויעער)

איי ר' משה, עס וואַלט אַלעַט גוט נעהָן חען גאנט שטראָפֿט
טּוֹךְ נוּשְׂט אָזֶן; שְׁלַעַט אָהָן אַיְוֹרְעָנָן ר' משה, שְׁלַעַט — אִידָּה
האָט דְּאָךְ אָוֹרְדָּי שְׁוֵין אָן דָּעַר הַיּוֹם נְעַחֲעַרְתָּ ? —

בלומעלע .

געַחְעַרְתָּ, גַּעַחְעַרְתָּ, אוֹי, אוֹי, מְוִידָה לְאָות וְזַה הַעֲרָזָן .

ר' משה .

מען האָט פָּאָר אִידָּה אָן שׂוֹהֵל אל מלָא רַחֲמִים גַּעַזְגָּט .

ו ש א ק .

(וואָוּז אַוְיָף אַגְּרָוּצָה אַגְּרָוּצָה, וְזַאַמְּה הַעֲנָנָה אַוְיָף דָּעַר וְאַנְגָּר .)

געַחְעַרְעַוּצָה מִיטְמֵיר, טָאגְנָן אָהָן נְאַלְטָה, אָהָן דִּי סְטָאָרָם, אָהָן דִּי
שָׁאָפָּס, אָהָן צָו עַס אַיְוֹרְעָנָן צָו עַפְּגָּס פּוֹלְגָּט עַס אָן דָּרְעָרָד .
הַאָבָּה הַיּוֹלֵר, סְטָאָרָם, שָׁאָפָּס, נִי וְאָס ? עַפְּגָּס וְעַלְגָּס אַיְרָק עַס, — אַעֲשָׂה .
נְעַר אַלְיָזָן אָהָן דִּי שְׁטוֹבָעָן אַרְוָם, אָהָן אַקְינָר, אָהָן אַרְינָר .

ר' משה .

בַּיְ קְיַנְעַס קָעָן דִּי פְּרַעַד נְשַׁתְּזַיְּן פִּיעָל .

בלומעלע .

אַ וְוִיתָב אָהָן אַקְינָר בַּיְ אַלְעַמְעַן גְּלִיטָן, צִי בַּיְטָמָן גְּנָיָד, צִי בַּיְטָמָן

דער לאנדסמאָן

אַרְיִמָּאָן, דעַנְסְּמָאָל פִּיהְלֶט מֵעַן עַם עֲרִשָּׁת, וַיֵּעַן מֵעַן האָט עַם גַּנְשָׁט.

וְשָׁאָק .

פָּאָר אַיְיךְ מֵעַג אַיְיךְ עַם דָּאָךְ פַּעֲרֹתְרוּעַן, אַיְהָר וְעַנְטָה דָּאָךְ הַיְּהִי-
מִיעַשׂ מַעֲנְשָׁעַן, פָּאָר וְעוֹטָעַן דָּעַן הַאָבָּא אַיְמִין הָאָרֶץ אַיְסְצָנוּנְעַסְעַן ?
אָרָ, אַיְזָאָק, מִין פָּאָרְטָנְעָר, אַיְן דָּאָךְ אַיְהָרָם אַ בְּרוּשָׁר, אַ בְּרוּדָעָר
אַיְן אַ בְּרוּדָעָר, קָעַן אַיְיךְ דָּאָךְ אַיְהָרָם נַיְשָׁת וְעַגְעַן אַלְעַסְעַן וְיַעַגְעַן, וְיַיְעַגְעַן
שְׁוִין גַּעֲוָעַן אַיְנָמָאָל אַ יְוָדָעַן, וְוָאָס אַיְהָרָז עַזְחָת, מַיְינָט אַיְהָרָז אַיְן
פְּיִינָס ? וְיַיְעַגְעַן אַיְתָנְעַט גַּעֲרָבְּגִיט, וְיַיְעַגְעַן אַיְן מִיט אַיְהָרָז
שְׁכָל. אָוּ נַיְשָׁת וְיַיְעַגְעַן אַיְיךְ נַאֲךְ בְּיוֹן הַיְּנִינְגָּעַן טָאנְגָּנְעַט אַיְן
שְׁאָפָּה, וְיַיְעַגְעַן גַּעֲמָאָלָט דָּעַם עַרְשָׁטָעַן סְטָאָר, נַיְשָׁת גַּעֲגָסָעַן,
נַיְשָׁלָאָפָּעַן, גַּעֲהָאָרְעָוָעַט אַנְכָּאַיְינָעַם כְּוֹטָמָרָ, הַבְּלָלָ גַּעֲנָמָעַן אַיְן גַּעַ-
שְׁטָאָרְבָּעַן . עַם אַיְן גַּעֲקָוָעַן צְוָעָפָּס, קָעַנְסָט יְעַצְטָ פָּאָר דִּין גַּרְאָ-
שְׁעַן לְעַבְעָן — נַעַטָּט עַם אַיְן שְׁטָאָרְבָּט . אַיְיךְ הַאָבָּא מִיט קַיְיָעַם קַיְיָוָן וְאַרְתָּן נַיְשָׁת
אַיְסְצָרוּיְידָעַן, פָּאָר וְעוֹטָעַן וְעַטָּט דָּאָס אַלְעַס אַיְבְּעָרְבְּלִיבָּעַן ? פָּאָר
פְּרַעְמָרָעָ ? — אַוְן וְוָאָס אַזְוִי אַלְטָ בְּנָן אַיְיךְ שְׁוִין ? (עַרְכָּעָט וְיַדְרָיקָ-
רוֹפָט מִיט אַגְּוִוִּיסָּאָן גַּבְּרִיאָעָר, אַ בְּיוֹן הַעָ, בְּדָעָנָג טִיר עַפְעָס, — אַפְּנָיָ-
סָעָל וְוִיסְקָעָ, אַנְלָאָוָהָעָ, רִיְמָהָ, נַאֲרָעָפָּעָם עַסְעָן ? הַעָרָנוֹר,
לְיִוְף דָּאָ אַנְרָעָטָרָאָן אַ שְׁטִיקָעָל גַּטְעָ טְשִׁיקָעָן — דָאָ, קָוָטָמָ קַיְיָ-
נַעַר נַיְשָׁת אַרְיִין, עָ, גַּטָּהָט הַאָט אַיְהָרָגָעָהָן רִיְמָהָ, וְוָאָס אַזְהָרָ-
וְעַנְטָ אַהֲעָרָגָעָהָן אַיְיךְ דָעָרָעָלְטָרָ, גַּטָּהָט וְעַט אַיְיךְ נַיְשָׁת פְּרַעְלָאָ-
וְעַן, אַוְן אַיְיךְ אַזְוִי נַיְטָ ; טִיר וְעַגְעַן דָאָךְ עַפְעָס מַשְׁפָחָה, בֵּין טִיר
אַוְן הַוִּוִּוּ וְעַט אַיְהָרָגָעָהָן — הַאָט נַיְטָ קַיְיָן טָוָרָ, עַם וְעַט אַיְיךְ
נַיְטָ קָאָפְטָעָן קַיְיָן דָעָטָ, — אַוְן דָאָהָט אַיְהָרָגָעָהָן דָעַם עַרְשָׁטָעָן הַגְּרָעָ-
טָעָר אַיְיךְ אַנְבִּיסָעָן . אַרְדָעָט אַיְיךְ אַיְין, רִיְמָהָ, עַם וְעַט וְיַיְ-
אַלְ-רִגְּטָה, בֵּין אַוְנוֹ אַיְן דִי חַבְרָה, וְעַט אַיְהָרָגָעָהָן אַ טְעַמְּפָעָר,
פְּרַעְזְּרָעָנָט, אָפְשָׁר נַאֲרָ ; טִיר וְוִיסְקָעָן וְעַרְכָּעָט וְעַנְטָן, טִיר קָעַנְעָן
אַיְיךְ פָּזָן דָעַר הַעַט .

ר' משה.

(מיוט געשטיקטע טראזחורךן):

און וואם האב אנך דען געוואלט, מיט די קינדרער אינאיליגעט
וין, אויף דער ערלטער. דער טאג און נישט בעשטיינט, — ואַל חאָטש
ווער וין, ווער עס זאל קרייז ואָגנון.

בלוטעלע.

(מיוט געווינו):

או מיר זענען איבערגעבליבען ווי פערלאָטעה, די קינדרער זענען
אונטערגעווואָקסטן, האבען זי זיך אויפֿגעַהאָפֿט און אַזְעַקְעַנְעַפְּאָהָרָעָן. און
דו, אַלטער טאָטעה, און דו, אַלטער מאָמע, זיך אליען און שטוב, און
קוק אַרְוִוִּים און געסעל. אויף דעם פֿלְיכְמְפֿעָל, — מַעַן זאגט אַיך האָב
אַלְנִיקְעָד, אַיך האָב זיך דען עַפְעַם גַּעֲזָהָנוּ? אַיך ווּסְמַעַן דען פֿוֹן זיך?

ושאָק.

נו, נו, עס ווועט אלָעַם זיין אל רײַיט, אַיהָר ווועט בע די קִינְד
דער וין, אַבְּער שלמה להען וועל אַיך בעסערן אויף פֿינְפֿאָפֿט אַלְטָעָר די
וואָאָר, ואַל ער האָבען רעם טאָטעה זיך געבען, און אַיהָר, בְּלוֹטְעָלָע
וועט די אַיְינְקְלָעָך ווַיְעַגְּזָן, נור עַגְלַיִשׁ, עַגְלַיִשׁ מַוְתָּאָר רַעֲדָעָן
זיך זיך, זיך זענען נַרְוִוִּיסְטָן לַיְוָעָרָם קַאָלְזְוָמְבָעָט אַיְינְקְלָעָך, אַיך האָב
מוֹרָא, טיך ווּצְלָעָן אַיך אַלְעָזָה האָהָר פֿוֹן די ווּאַרְצְעַלְעָך אַזְסְרִיבְּסָן, אַיהָר
טוֹזֵט ער הַיְמָן פְּאָר זיך [נֶאָר ווּצְשָׁאָר קְפָּטָן נַאֲהַגְּטָן רַעֲמָרָאָן], גְּרוּיט
זֶוּפְּטִישְׁ]. אַוְוִי, ר' מִשְׁה, אַפְּשָׁר אַשְׁטִיקְעָל גַּעֲבָרָאַשְׁעָן גַּעֲנוּעָן מִיט
קְרִוִּיט ? אַן דער הַיּוֹם עַסְטָמָן נור שְׁמָחָת הַזָּהָר גַּעֲנוּעָן מִיט קְרִיוּיט,
דאַ ווועט אַיהָר עַסְעָן יַעֲדָעָן טָאג גַּעֲנוּעָן, יַעֲדָעָן טָאג אַן אַן אַמְּעָן.
ריַקָּאָ שְׁמָחָת-תּוֹרָה.

דער לאנדסמאן

בלומעלע.

או מען קען עס, פארוואס זאל מען עס זיך נישט פערנגןן.

ר' משה.

ע, אין דאנק, וואו וועל אין זיך דא וואשען

ושאק.

אין גערענק איבערע מאכליים, בלומעלע, די שבת' דין קונגלאן,
איי, באַי, בלומעלע האט איהר געמאָלט קונגלאן, דער טעם ליינט טער
זאָך אין מוויל.

בלומעלע.

(פערשעטט)

וויס אינ וואס, אין אַמְצָרִיקָא מאָלֶט מען אוֹרוֹאי בעסערע
מאכליים.

ושאק.

חויבט זיך נארניישט אין. ציטט אין בין אוּזָק פון דער היים,
זאָב אין נאָך אַיִינְטָל נוֹשֵׁט גענְעַסְעַן. איהר וועט מווין מאָלֶט
עדען שבת אַקְגָּעַל און טיך פערבעטען. איי, איי, איבערע שבת' דין קונג
לאָן, ר' משה, איבער גאנץ געלַד האט זיך אַרְבִּינְגְּעַבְּרַאְקָט אין די קונגלאן.

ר' משה.

(האלְבָ אַיְן שְׁפָאַס)

ווען נישט איהרע פֿעַטָּע קונגלאן, וואַלְטָען מיר נישט געדארבי

קִין אַטְעָרִיקָא אַרְאֶבְצְּוּמָן, יֵ אָנוֹ שְׁטָעָנְדִּיגָּ נְגֻווֹן אַוִּיסְבְּרָעְנְגָּרְדִּין...

בְּלֹמְעַלְעַ.

אוֹן דָּא מָוֹת דָּו יַזְקֵץ מִיטֵּן קְרִינְגָּן, אַלְטָעַר.

וְשָׁאָק.

נוֹ, נוֹ, הָאָטַּה נִשְׁתַּחֲוֵת קִין מָרוֹאָ, דָּא וּעַט אַיְשַׁת פַּעֲרָבָרָאָקָעָן אַבְּיָעַר גַּעַלְדָּ, אַטְעָרִיקָא הָאָט אַסְּרָגָעָלָדָ, נָוָר וּוֹעֲנָגָגָ קְוָנְגָעָן. — נוֹ, וְאָסָהָאָבָא אַיְקָא דָּאָסָהָאָלָט וְאָגָעָן, — לְעַבְתָּה נָאָךְ דָּי אַלְטָעַחְיָהָה רַאֲשָׁע פָּוָן אַגְּנוּעָר גַּעַסְעָלָ ? וְאָסָמָאָכָט דָּי דָּאָרָט, דָּי אַלְמָעָ ?

בְּלֹמְעַלְעַ.

נִין, לְעַצְמָעָן חֹלְ-הַמּוֹעֵר-פָּסָחָ אָנוֹ יֵי גַּעַשְׁתָּאָרְבָּעָן — גַּעַנְגָּעָן אַיְן קַעַלְעָר אַרְאָבָא דָּאָסָהָאָלָזָ אַרְוִיְּפְּרָעְנְגָּן, אַוִּיסְגָּעְנְגְּלְתָּשָׁת יַזְקֵץ פָּוָס אָנוֹ גַּעַשְׁתָּאָרְבָּעָן.

וְשָׁאָק.

גַּעַשְׁתָּאָרְבָּעָן, — דָּי אַלְטָעַחְיָה-רַאֲשָׁע (עד שְׁרִיטַת אַרְיוֹהָ) הַעֲרָמָטָן אַוְאָקָא, דָּי אַלְטָעַחְיָה-רַאֲשָׁע אָנוֹ שְׂוִין מָוִיט, (אוֹאָקָם שְׁטִימָעָ פָּוָן אַוְיָבָאָן). מָוִיט, גַּעַשְׁתָּאָרְבָּעָן... נוֹ, לְאֹו יֵי לְוִיפָּעָן בְּעַטְעָן.

וְשָׁאָק.

(נַּאֲכְרָעָנְקָעָנְדִּיגָּ)

דָּי אַלְטָעַחְיָה-רַאֲשָׁע הָאָט כִּינְךֿ שְׁטָעָנְדִּיגָּ אַיְן קַעַלְעָר אַרְאָבָנָעָס — לְאֹוֹת שְׁלָאָפָּגָן, וּוּנְגַטְעָר אַזְיָף דָּעַר נָאָכָט, עַם אָנוֹ קַאֲלָט נְגֻווֹן —

דער לאנדסמאן

האָט עי מיר תמייד אַיהֲר טוֹק צוּגְנוֹוָאַרְפָּעָן — נאָ, דַּאֲק דִּיך צוּ, —
האָט עי גַּעֲזָגָט, אַ גַּעֲזָגָט גַּעֲזָגָט.

בלומעלע.

יעקב האָט אַיהֲר אוֹיך דַּעֲרָפָר בַּעֲצָהָלָט, — זי האָט גַּעֲזָגָט אַנְעָעָט.
שְׁעָר, אַזְּוֵיפָּעָן גַּעֲזָגָט, — פָּונְ דַּעַם גַּעַלְד, וְאָס יַעֲקָב האָט
אַיהֲר גַּעֲזָקָט פָּונְ אַמְּעָרִיקָא, האָט גַּעֲזָגָט פְּינְקְ לַעֲבָעָן, — מִעְן חַאַט
גַּעֲזָגָעָן נַאֲכָן טוֹיט אַ שְׁפָאָר וְעַקְעָלָעָן גַּעֲזָגָעָן אַזְּפָעָן הַאֲלָן.

וְשָׁאָק.

האָט עי נַאֲך גַּעַלְד גַּעֲזָמָעָלָט, אָוֹן אוֹיך דַּאֲק דַּאֲק אַיהֲר גַּעֲזָרְבִּיְּן,
בְּעָן, פְּעַרְלָעֶט, בַּאֲכָעָן, דַּאֲס גַּעַלְד, אָן קְבָּר וּוּט אַיהֲר עַם נַיְשָׁא
מִוְתְּנָהָמָעָן. — אַ חַיְמָרְגָּעָן גַּעֲזָגָעָן; נוֹ, אָוֹן וְאָס מַאֲכָט דַּאֲרָאָט
שְׁיַיְנָרְגָּעָן, אַונְגָּעָר שְׁיַיְנָרְגָּעָן? אַיְוּ וְנַאֲך אַלְין אַזְּשָׁעָן מַיְרָעָלָעָן,
זַוְּן גַּז אַיְוּ גַּעֲזָגָעָן. אַ שְׁעוֹן מַעְרָעָלָעָן גַּעֲזָגָעָן.

בלומצעלע.

וְעַלְגָּעָשְׁיַיְנָרְגָּעָן? דַּי גַּעֲזָמָעָן? דַּי, מִוְּט וְעַלְגָּעָר דַּו בִּזְט אַחֲתָן
גַּעֲזָגָעָן? גַּיְעָב נָוֶר אַ קוֹק, אַ שָׁעָן שְׁעָן מַיְרָעָלָעָן, אַ גַּעֲזָגָעָן
שְׁעַרְצִינְגָּעָר יַאֲהָרָעָן — האָט שְׁוֹין אַ דַּעֲרָוָאָקְסָעָן מַאֲכָטְשָׁעָר אַזְּסָעָן גַּעֲזָגָעָן.

וְשָׁאָק.

(חַאַפְּטָה וְנַר אַיְוָחָד)

אָוֹן דַּי פְּוֹפְּצִינְגָּעָר (קְלָשָׂאָט נַאֲך) אָוֹן וְנַיְאָלָט בִּין אוֹיך? (קוֹקָט אַיְוָחָד
שְׁפִינְגָּאל אַרְיָן) עַם וּוּט שְׁוֹין אַזְּוֵי וְיַיְן, אוֹ מִעְן פְּאַהֲרָת אַזְּוֵקָה פָּונְ דַּעַם
הַיִּים, דַּאֲכָט וְנַר אַלְין, אַזְּלָעָם בַּלְּיַיבָּט שְׁטָעָן דַּאֲרָט אַזְּפָעָן אַיְוָחָד

(שריטט ארייף אכטטאָרֶס) אַיזָּאָק, דָו הַעֲרִסְט, שִׁינְדְּלַעַץ אַיּוֹ שְׂזִין אַ יְוָדָעַ
נֵצֶן דִי פֿוֹפֿצִיגּעַר יַאֲהָרָעַן, (נֵי בלומאַלְאָן) וּוְאַס מַאֲקָט וְזַיְהָ

בלוטעלע.

נַעֲבָעָן אַ וּוּסְטָעַ אַלְמָנָה, מִילָּא, דָו האָסְט דָאָךְ נִישְׁתְּ פֿערְגְּעַסְטָן
אַן אַיְהָר — שִׁיקְסָט דָאָךְ אַיְהָר נַעֲלָר, אַפְּגָעַר האָסְט אַיְהָר אַיְהָר
עוֹלָה גַעַתְהָוָן.

וְשָׁאָק.

וּוְאַס יַי הַאָט חַתּוֹנָה, גַעַתְהָאָט.

בלוטעלע.

אוֹרְדָאֵי, יַי הַאָט דִיר נִישְׁתְּ נַעֲשְׁרִיבָעָן — יַי הַאָט גַעַוְאָרָט אַיְהָר
דִיר, אַיְהָר, צַוְוִי — דָעֲרָנָךְ, וּוּ לְאָגָג אַיּוֹ דִי צִיְתָן צַו וּוּאָרְטָן, —
הַאָט דִיר דָעַר פָּאָטָעַר דִי תְּנָאִים צְרוּקְנַעַשְׁקִיט — עַם הַאָט זַיְהָר
פּוֹנְקָט גַעַתְהָאָט אַ שִׁידְרָן גַעַתְרָאָפָעָן.

וְשָׁאָק.

אוֹי, אַיךְ גַעַדְעַנְק שְׂזִין נִישְׁתְּ — אַיּוֹ דָעַר מָאן גַעַשְׁטָאָרְבָּעָן, —
אוֹן עַר הַאָט אַיְהָר אַ מִידָּעַל אַיְבְּרָגְלָאָוֹת.

בלוטעלע.

אַ מִידָּעַל אַ נַעֲלָר, אַ מְלֻכָּותְדִּינְג קִינְדָּר, אַיּוֹ דִי מַוְטָּחָר גַעֲרָאָה
אַפְּן, אוֹיְן אַיּוֹן; זַאֲלָסְטָן יַי וּזְהָעָן — וּוְאַסְטָן דָו גַעַשְׁוֹאָרָעָן, אַפְּ
אַיּוֹ דִי לְעַבְּרִינְגָעַסְטָמָעַ. —

ו ש א ק .

אווי, — וועט אפשר אראבקומען ? (על חאפטן זיך צוריק, ווערט רויט)
נו, און וואס מאלטן זיך דארט ?

בלומעלע .

פארוואם נישט, — זיך וויל דאס מיזידעלע אויסנצעבען — און וואס זאג
זיך מאלען, אַ וויסטע אלמנה, פון דעם געלר, וואס דו שיקסט אינדר
זיך. זיך וויל ספי זיך קומען, ואלסט אינדר פאָר די
טהאלטער נדען געבען. ל'יעבען, זיך איין ווערט אַ גליך, דאס מיזידעל, אַ
טלהויזיג קינדר, — שא, זיך האט דראָר, דאָלט זיך, מיט אונז די פאָטָאָ
גראָפִיך מיטגעישיקט. משה וואו האָסְטָה דו זיך ?

ר' משה .

שלמה האט דראָך זיך בע זיך .

ו ש א ק .

וועלכער שלמה ? אפשר דער פאהרטן ? "מלאָך" פֿלְעָגֶת מען
אליהם רופען, דער וואס פֿלְעָגֶת אויף די לאָנקעַם ...

בלומעלע .

מיט וועלכען דו האָסְטָה בּוֹי מײַן מאָן... אַנְקָמִין... (ר' משה שטנפֿאָט זיך)

ו ש א ק .

(רטסט אַרוּס)

די פֿעָרָד גַּעֲשְׁפָּאָנֶט, — שאָרט נישט, — מײַן קָאָלְעָג גַּעֲווּן, יְאָה,
וואס מאָלט ער ?

בלוט על ע.

פָּוֹן דַּעַט רְעֵדָת מִן דָּאָךְ מַזְקָעַ דָּאָס, אֵינוֹ דָּאָךְ מִיט אָנוֹ קִין
אַמְּשָׁרִיקָא אַרְאֶבְנֶקְטָמָעַן הָאָט וְנֵר נְשָׁת גַּעֲהָאָת אָן דָּעַר לְעַצְמָעָר צִוְּשָׁ
צָו וְאָס צָו נְעַהְמָעַן . . .

ר' משה.

(קרענצעט)

אָגָרְזִיסְעָר אַרְיְמָאָן ! אָה, אַלְעָם, דָּאָס גַּאנְצָע שְׂטָעַדְטִיל, אָז דַּי
גַּרְעַנְצָע הָאָט וַיֵּךְ פֻּרְמָאָקָט .

וְשָׁאָק.

וְאָס, עָר אֵינוֹ קִין אַמְּשָׁרִיקָא גַּעֲהָאָת ?

בלוט על ע.

יָא, מִיט אָנוֹ אַינְגָּלְנָעָם, הָאָט גַּעֲוָלָט דָּאָ מִיט אַהֲרָקְטָמָעַן,
דָּאָרָף יְעַדְעָן אַוְיְנְעַבְלִיק (שְׁלָמָה-מַלְאָךְ) שְׁטָקָט אַרְיָן דַּעַט קָאָפְּ דָּוָרָךְ דַּי מַהְיוֹר,
מַאֲכָל אַבְּוֹזְגָּנוּג, וַיַּאֲרַחַת גַּעֲוָלָט צְרוּק אַנְטְּלוּיְפָעָן) נָא, מִן רְעֵדָת פָּוֹן
אַגְּרָם — אֵינוֹ עָר דָּא !

וְשָׁאָק.

(דָּאָרְזִיסְעָט אַיִתָּם, צִוְּהָא אַיִתָּם אַרְיָן בַּיִם לְאָק אַין אָפִים).

שְׁלָמָה, שְׁלָמָה,

שְׁלָמָה, מְלָאָךְ.

אָגָרְזִיסְעָר אֵינוֹ דַּי עַלְמָעָרָץ יְאַהְרָעָן, מִיט נָאָךְ לְאַבְּוֹסְטָוָאָטָע גַּזְוִיכְטָמָגָן,
גַּעֲהָאָת אַגְּגָטָהָן אַחֲשָׁת מִיט אַלְעַדְעָנָעָם דָּאָשָׁק, עָר וּזְעָרָת בְּלִיהְיָה, קִין וְאָרָשׁ פָּוֹן
טוֹל גַּשְׁת אַרְיְסְרָעָן, שְׁמִינְיָעָלָט .

דער לאנדסמאן 25

ו ש א ק .

(בעקבות איזחט)

א, דו בײַוט דאָך שׂוין אַנְאַלְטַעַר יָוֶד גַּעֲוָאַרְעַן! דאָס אַיִּז שְׁלֹמָה
„מְלָאֵך“? (שרשת ארוף) אַיְוָאָק, דו הַעֲרַסְתָּ – שְׁלֹמָה, „מְלָאֵך“ אַיִּז דָּא.

(דָּאָר יָוֶד שְׁטָאַחַת בְּלִיּוֹר, שְׁמִינְכָּלַט, קָאָן קָיָו וּוֹאָרֶת פָּוּן מַוְיל נִישָׁת
אַרְיוֹנְכְּרַעְגָּן).

ו ש א ק .

וואָס אַיִּז טִימַט דָּיר? דו דָּאַרְקַעַסְטָ מִיךְ נִישָׁת? אַיִּז בֵּין דָּאָך
יעַקְבָּ. דו גַּעֲדַעַנְקַסְטָ – מִיר הַאֲפָעָן אַיְנָאַמְעָנָם דֵי פַּעַרְד גַּעֲפַשְׁעָט,
אַיִּז אַיִּז שְׁמָטָל גַּעֲנַעַטְבִּינְטָ.

„מְלָאֵך“. .

(לְאַוְתָּמָאָרְדָּעָם קָאָפָּ, פַּעַרְשַׁעַמָּט, שְׁטַחַמְעַלְטָ):

איַיךְ וּוּיָם נִישָׁת וּוּן אַזְוִי צָו וְאַגְעָן.

ו ש א ק .

(לְאַכְטָמָאָ)

איַיךְ זָאַגְסָטוּ מִיר, „מְלָאֵך“, „מְלָאֵך“, אַיִּיךְ זָאַגְסָטוּ מִיר,
(שְׁרַדְרַמְאַהְגָּות זָאַר פְּלוֹצְלָהָג אָן עַפְעָם, הַאֲקָט פְּלוֹצְלָהָג אָן מִוְּמָאָן אָבָּ). .

„מְלָאֵך“. .

(וּוְיֻשְׁטָ מִיטָּה דֵי חָעֵמָד אַרוֹתָמָאָ)

דו בַּיּוֹט הַיְּנִינְט אַגְּרַוְיְסָעָר נְגַדָּר, אַיִּיךְ, אַיִּיךְ, דָּיר וְאַגְעָן
דו.

ו ש 8 ק .

(לטוט)

א פועל גרעסערער ננער, ווּ איזיק מאיר אין דערתיעס. א, קומ
אהער, וען דיך! (שפיטט פאר אונט דאס פלאשאל מיטין נלאעל) נו,
וּ געהט עס דיר, "מלאך"? בנות די קיון אטעריקא אראבעגעקזען, —
חא, חא, "מלאך" אינו דא! ווּ לאנג האב איך דיך שוין נישט
געערען (ער פערנצעט זיך)? געדענקט, ווען מין האט געפאנשעט די
פערד אויף די לאנקעס, שבת נאך מיטאג דעם וויסען באלאן, גע-
דענקסט דעם וויסען באלאן, ווען ער האט זיך צוּברינקעוויט איבערן
געסעל, די וויבער וענען אנטלאפען. אינו דאס געווען א פערד! וואס
אינו געווארען מיט איהם?

. מלארך.

(חאטז זיך אריום, פערנצעט זיך, דרייסטער):

געפאנרען אויפען קראשענויזער מארך, האט א פום צוּבראלאן.
נאָרנשט געהאלפען, מען האט איהם געמאָט פִּיהַרְעָן צום היצעל.

ו ש 8 ק .

צום הויזעל! אוי, אוי, אינו דאס געווען א פערד? און וואס
אי געווארען פון דער קאַבְּילָע?

. מלארך.

אויף צרות, — האבען ווּ פערקייפט מרדליילע וואַסער-טערנער,
אי, האט ער ווּ צוּהָרָנִיעַט, נישט צוּ פֶּרֶעָסָן געגעבען. אָו אֵיך האב
וּ דערנאָך געהרען אָן גָּסָם, אַוְסְגַּעֲמָאָגָּעָט מיט די לאָפְּעָטָעָם אַרְיוֹם,
האט עס מיר אַ שְׁטָאָך געגעבען אָן הָאָרֶץ, אַבְּעָר פָּוּן דעם וּשְׂרָעָבָק

דער לאנדסמאָן

אי געוווארען אַ לְּיטֶט, אַן דָּאַם אַ בְּלִי אַרְזִיסְנָעָוָאַקְסָעָן, אַג אַינְךָ דִּין,
ברודער (ער דערמַאַחֲנָט וְךָ אוֹיךְ, אַן האָט אָב אַן מַוְּפָּגָן, מַוְּתָּן גַּעֲוָוָסָעָ פָּעָרְשָׁעָמָונָגָן).

וְשָׂאָק .

(וואָלְקָעָר האָט זְוֵר אוֹיךְ אָן עַפְעָט דָּעָרְמַאַחֲנָט, אַנְדָּצָרָט דָּאַט טָאָן):
נו, עַסְטָט רְיָ מְשָׁה! בְּלָמְעָלָע, גַּעֲנִיסָעָן וְיָ. עַסְטָט! (צָו שְׁלָמָה עָזָן)
נא, טְרִינָק, (גִּיסְטָט אַיִתָּם אָן) נָא, וְנוּ גַּעֲהָתָ עַסְטָט דָּרָ ? בְּיַסְטָט דָּו אַהֲעָרָ
געַקְומָצָן קִין אַמְּשִׁירִיקָא ?

מְלָאָךְ .

נִישְׁתָּמָט גּוֹט, נִישְׁתָּמָט גּוֹט, — אַיִ, דִּין באַהֲנָגָן האָבָעָן אַנוּ דִּין גָּגָנָי
עַזְּ פְּרָנָסָה אַוְעַקְגַּעַנּוּמָעָן. דִּין פָּעָרְדָּגְגָעָן אַן דָּרְשָׁרָדָר אַרְיִין, דָּעָט
וּוְאָגָעָן צְוֹבָרָאַלְעָן, קִינְגָּעָם נִישְׁתָּמָט גּוֹט, — אַן רְיָ מְשָׁה, אַלְעָץ, אַן שְׁוִינְגָּן
דָּעָלְגָּן, אַנְ/אַלְמָנָה, — יְאָ, האָט מִירָ דִּין פָּאַטָּאַגְּרָאַפְּיָעָ מִיטְגָּשְׁקָטָ
(ער גַּעַמָּא אַרְזָוָס אַ פָּאַטָּאַגְּרָאַפְּיָע אַין אַ פָּאַטָּאַגְּרָאַפְּיָעָלָט) וּוְיַיְן אַיִתָּם, וְאַגְּטָמָ
וְיָ, אַפְּשָׁר וּוְעַט עַר וְזָךְ נַאֲךְ דָּעָרְמַאַחֲנָט אַן מִירָ, — נַוְרָ, עַר אַיִוּ הַעֲנִינָט
אַ גְּרוֹזְסָעָר פְּרִיאָן, וְאַגְּטָמָן, אַיִוּ נִישְׁתָּמָט גּוֹט, קִינְגָּעָם נִישְׁתָּמָט גּוֹט, דָּעָרָ
וּוְעָגָן אַנוּ שְׁלָעָטָט, וּוְגַּטְעָדִינָגָן.

וְשָׂאָק .

(בְּעַרְאָאַט דִּין פָּאַטָּאַגְּרָאַפְּיָעָ)

איָן דָּאַם שְׁיַינְדָּעַלְעָץ? אַנְיַאלְטָעָ יְוָדָעָן, אַנְיַאלְטָעָ יְוָדָעָ
גַּעַ (קוֹטֶט וְזָר אַנוּ שְׁפִינְגָּאַל אַינוּ בְּעַרְאָאַט וְזָר) אַן אַךְ האָפָּא אַלְעָץ גַּעַמְינָט,
אוּ זָי אַיִוּ נַאֲךְ אַלְטְצָחָה-יְאַהֲרָהָגָן מַלְעָדָעָל, וְזָי עַי אַיִוּ דָּעָרְהָיוּם גַּעַ.
וְעַן, אַיִוּ גַּיְהָתָ הַעֲמֹדָרָר, אַיִוּ גַּעֲהָתָ יְעָרָעָן שְׁבָתָ אַיִוּ וְאַלְדָּר שְׁאַפְּצִירָעָן.
אַ שְׁיַעַן מַעְרָלְעָץ גַּעַוּעָן, אַ שְׁיַעַן מַיְוָרָלְעָץ גַּעַוּעָן, (ער דָּעְמָאַנָּט וְזָר
אוּ שְׁלָמָה עָזָן) גַּעַדְעָנְקָטָט, שְׁבָתָ פָּאַרְנָאַכְּטָעָן, וְעַן שְׁיַנְרָעָלְעָץ האָט וְזָר אַוְעָקָ
גַּעַזְעָט אַן וְאַלְדָּר הַגְּנָטוּרָן בְּיַום טִיבָּת אַיהֲרָעָ חַבְּרַתְאָרִינָס אַן האָט

געונגען די ליידער, אידער ביז חנה-שרה לען אין גרטען, געדענסטט, שלמה, שבת נאכ'ן מיטאג, מיר האבען גאנטאנצט אַוואלצייר, אין שיינדעלע האט אַנגעפֿירָט רעם טאנץ; אָה, אַ שאָן טִיְדָלָע, (אָר דערמאָהט זיך עפָעָם אָון שמײַכָּלֶת, וווענדיג אויף בלטָהָן) אין די מַוְהָמָע בלומַעַלְעָד האט געשריגען: שיינדעלע, שיינדעלע, אין טופּ אַריַין, אין טופּ אַריַין, אָזֶן שְׁפָעַט ווּסְטוּ מִינְטְּן דֵין יונגען אַומְגָעָהן, אָון מִיר האבען זיך בעהאָלְטָעָן.

טלאך.

(אוֹן אַ בעהאָלְטָעָן גַּעֲלָצְטָאַר):

און ר' משה האט אונז געיאנט מיטין שטעקען.

וישאָק.

(מיט פְּרִיד)

ר' משה האט אונז שטענידיג נאָלְגִּיאָנט מיטין שטעקען. איי די שטעקען. (לאָזָן, ער דערמאָנט זיך ווועדר, אין האט זיך צוּרָק) נאָ, נאָ, ואָרג דיַך נוּשָׂט, שלמה, עס ווועט אלְעָם ווַיַּן אַלְרִיְתָה, נור נוּט אין די שָׁאָפּ גַּעַהָעָן, נור נוּשָׂט קַיְיָן אַפְּאַלְעַטָּעָר וווערָען, די שָׁאָפּ אָנוּ ווַיַּן אַ קָּבָר, קַיְיָן פָּאַלְסָט דַו אַריַין אַין אַיְהָר, ווּעָרְסָטוּ פֻּעָרְפָּאַלְעָן אַוְיָף דיַך לְעַבָּעָן לְאַנְגָּן; דַו מַוְות טָהָן ווַיַּן אַיךְ האָבּ גַּעַתָּהָן. אַיךְ ווּאַל דיַך נָאָ בְּעַן עַפְעָם גַּעַלְדָּר, אָון קוּיפּ דיַך אַיְיָן אַ בִּסְעָל סְחוּרָה, אָון פְּעַדְלָעָ, ברוּרָר, אָון פְּעַדְלָעָ אָונָז וְעַה דיַך אַרְיוֹפְּצָוֹאַרְבִּיגְעָן ווַיַּן אַיךְ האָבּ גַּעַתָּהָן; נור נוּשָׂט אָון דיַך שָׁאָפּ אַריַין, נור נוּשָׂט קַיְיָן אַפְּלַעַטָּעָר וווערָען, בִּוּשָׁוּ אַ פֻּעָרְפָּאַלְעַנְעָר אַוְיָףְסִים לְעַבָּעָן לְאַנְגָּן. (עַס קַמְטָ אַריַין מַ, בענָראַט, מַעַן גַּעַטְרָקָט אַיְהָם נוּשָׂט צּוּרָעָט, קְלָאָפּט מִינְטְּן ווַיַּן שְׁוֹאָרָאָן שְׁטָאָקָאַן.)

ט. בענדעט.

ווט מאָרגָעָן.

ו שאק .

אך, מ. בענדרעת איזה היור, דער מיטשטער וועט עם איזיך אויך זאגען (ווײוט אויף די אוינטצענדער) דאס וועגן מעינע לאָנדס-לײַט, מײַנְגּעַן (אייפֿ שלמה') טײַן פֿאָרטנְעֶר פֿון דער הִיטְמָ, טיר האָבען אַמאָל בְּנֵי רַעַם אַלְטְּעַן יֹוד מִיט דָּער יְוִידִינְגַּ פֿערְד גַּעֲפַאַשְׁעַט . אַ גַּרְוִיסְטָר אַקְסְּעַן סּוּהָר גַּעֲזַוְוַן .

(בענדרעת מאָקט אַנְ' אָונְצְּטוּרְיְּעַדְגַּע נְרִימְאַפְּאַץ).

ו שאק .

שאָרְדָּט נְוִשְׁתָּ, הַיעִמְישָׁע מְעַנְשָׁען, אַךְ זָאָג וְעַ, וְעַ זָּאָלְעַן טְהָרָן . דָּאס וּאָס אַיךְ הַאָב גַּעֲטָהָן : פֿון וּוּאָגעַן בְּנֵי אַיךְ אַגְּנִיד גַּעֲוִיאָרְעַן ? אַמְּטְרְקָאָק אַיז אַפְּעַן לָגְנָר, אַיז דָּו וּוּלְטָ קְעַנְסְּטוּ אַלְעָם דְּשְׂרָנְרִיכְעַן . נְוָר קָאַפְּיַע דָּרָךְ נְוִשְׁתָּ אַיזְנִין דִּין שָׁאָפְּ, פֿעַדְלָעַ, פֿעַדְלָעַ, אַונְ וְעַה דָּרָךְ אַרְיוֹפִיצְזָרְבְּעַטְעַן, וְוַיְ אַיךְ הַאָב גַּעֲטָהָן . . .

(בענדרעת מאָקט וּוּינְדְּרָאָר אַגְּנִימְאַפְּאַץ, דִּין גַּעֲזְעַלְשָׁאַפְּטָט קְוֹקָט מִיטְ שְׁרָקָ אַוְיף בְּצְנְדְּקָעָן, וְוַיְ וּמְעַרְכְּרוּגְּ וְרַדְמַט וּוּעְרָאָךְ בְּלִיקָאָן צְבָ וּשְׁאָקָן . דָּאָרְלְעַטְרָ דְּשְׂרָאָנְגְּנְרָוְגְּ וְרַדְמַט, הַאָקָט אַב אַיזְנִין).

בְּעַנְדְּעַט .

(זַי דָּער גַּעֲזְעַלְשָׁאַפְּטָט)

אוֹהָר דָּאָרְפָּט דָּאנְקָעָן דָּעַם הַעֲרָן פֿאָר וְזַי וּוּאַהְלְטָהָאָט . (וּוּזְעַן-דוּג אַוְיךְ וּשְׁאָקָן) דָּאָרְ דָּאָרְ מְאָן אַיזְ אַינְנְעָר דָּאָר בְּעַקְעַנְטְּסְטָעָן אַונְ אַינְפְּלוּסְטָטָעָן הַעֲרָעָן פֿון דָּאָר גַּעֲזְעַלְשָׁאַפְּטָט, אַונְ שְׁפְּרִיכְטָט מִיטְ אַיךְ וְיַי מִיטְ זְיַינְס גַּעֲיִיכְעַן, אַפְּעַן, אַונְ וּאַגְּנִת אַיהֲגָעָן אַלְס . אוֹהָר וְעַנְטָ דָּעַם הַעֲרָן דָּאָנְקָ שְׁוּרְדָּגָג, גַּרְוִיסְטָן דָּאָנְקָ, וְעַרְ גַּרְוִיסְטָן דָּאָנְקָ . . .

(זַי גַּעֲזְעַלְשָׁאַפְּט בְּנֵים טְוִישׁ וּוּעְרָאָן פֿאָרוּוּת, קְוֹקָאָן מִיטְ שְׁרָקָ אַוְיף וּשְׁאָקָן)

ו שאק .

אַיךְ וּעַנְעַן דָּאָר הַיעִמְישָׁע מְעַנְשָׁען .

בענדעתם.

מְאֹכֶל נִיכָּט, לְאַנְרֵס-לְוִיט, דָּאס וּפָר דָּרְיִיסְגָּן יְאַהֲרֹעַן,
אַנְדִּי יְוָנְגָנֶר, אַיְזָן דִּי קְוַנְדָּהִיט הַאָבָעַן וּוַיַּר אַלְעַ גַּעַהָאַט פְּרִינְדָּע,
אַבְּעָר הַיְּתָעַן זִינֶר וּמִסְטָעַר וּשְׁאָקָלְעַן, דִּי נַגְּנָעַן וּוּלְטָקָעַן,
אַיְיָנָעַר דָּעַר פְּרִינְסָטָעַן מִיטְנָגִיעַדָּעַר דִּי נַעַמְנָגָעַדָּעַן אַיְוָרָאַילָּס אַיְן דִּיְוָעַר
שְׁמָאָדָט. זַי מַוְתָּעַן אַהֲרֹעַן אַרְטָקָעַן, יְאֻוָּאָהָל, זִינֶר דָּעַם הַעֲרוֹן
גְּרוֹזָיָעַן דָּאָנָק שְׁוֹלְדִּינָּג, וּוֹעֵן עַר שְׁפְּרִיכְטָן וּמִיטָּאַיְהָנָעַן.
(דִּי גַּעַלְשָׁאָפָּק קְזָקָעַן וְזַר אָן וְיַיְשְׁוֹלְדִּינָּג, "מֶלֶךְ" אַיְן שְׂוִין גַּרְיָהָט צָיַן אַנְטְּלוֹפִּיסָּן,

בְּשָׂרֶב

(האלג פערשעט)

איי, זענען דאָד הײַמִישׁע מענשׁען.

ב ע נ ד ע ט .

מְאַט נִיכָּט, מְאַט נִיכָּט, (ז' דָּאַר גְּשֹׁעֲלָשָׁט) יְעַצֵּט וַיַּעֲדַען ז' זָאַרְפִּינְדְּלִיךְ וַיַּזְהַב אֶלְיוֹן לְאַסְעָן, וַיַּזְהַב הַאַבָּעָן עַפְעָם ז' בָּאַ שְׁפָרָעָלְכָן.

(ר' משה, בלבמעלע, "מלאך" הויבאנו זיך אויה)

ז ש א י

דער לאנדסמאן

ב ע נ ד ע ט .

(ויאנדענרג זיך צו דער גזעלאַשאָפַט, וועלְצַגְחָעַן אַרְיוֹף אַכְמְטָצָרַס,
און קוקען זיך מיט שראָק אַומַט)

יעעהן יע וואָס דער העדר טהוֹת פֵּער אַהֲנָעַן, עַס ווּוְרֶד אַן דִּין
צִיטְטוֹנָעַן קוּמוּן. דַּאנְקָעַן יע דַּעַם הַעֲרָדָן, דַּאנְקָעַן יע, יע עַנְד דַּעַם
הַעֲרָדָן גַּרוּסָעַן דַּאנְקָעַן שְׁלָרִין.

ו ש 8 ק .

איי, לְאֹסֶט גַּעֲמָאָר, הַוְּבִינְשָׁעַ מַעֲשָׁעַן. (צַי דַּעַר גַּעֲזָלָשָׁאָט) גַּעַתְּ
אַרְיוֹף, ר' מְשָׁה, גַּעַתְּ, גַּעַתְּ.

ר' מְשָׁה .

(צַי דִּין אַיְבָּרָאָגַע אַרְיוֹפְּגַעְתָּאָגַע)

מוֹ אַדְרָאֵי אַ גַּרוּסָעַר פְּרִיזַן זַיִן, עַר בְּיַעַרְתַּן זַיִן אָוִי,
(גַּעַחְן אַרְיוֹף)

ב ע נ ד ע ט .

(וְשָׁקָעָן)

זַי מַוְּזָּעַן דַּאֲךְ שְׂוִין אַהֲרָעַן אַרטְקָעַן, דַּאֲרָפָעַן זַי דַּאֲךְ נִישְׁתַּ
אַוְּעַקְוּעַצְּעַן מִוְּטַע עַרְשָׁטַע בְּעַסְטַע אַוְּן אַלְעַם צַי עַרְצָעַהָּלָעַן, זַי דַּאֲרָפָעַן
דַּאֲךְ נִשְׁתַּפְּרָגָעַסְעַן וְואָס פָּאָר שְׁרוּטַע זַי גַּעַהְעַן טְהָרָן, זַי פְּעַרְבִּינְגְּדוּן
זַי מִוְּטַע דִּין פָּאַמְּלִילְעַי קַעְנוֹגְסְטִין. דַּעַם קַאנְטָאָר קַעְנוֹגְשְׁטִיןָסְמָ
טָעָר, זַי הַיְּרָאָתָהָעַן דַּאֲסַעְבְּלִידָעַטַּע מַעְדְּלָעַן, זַי דַּאֲרָפָעַן שַׁיִן וּוּיסָעַן
זַי זַי זַי הַאַלְטָעַן, — וְואָס דַּאנְקָעַן זַי ?

ו ש 8 ק .

[נַאֲגַרְעַנְקָעַנְדוֹג, נַאֲגַרְעַנְקָעַנְטוֹז]

וּוְיִסְמַט אַיְהָרָוּ וְואָס, מַוְּסְטָעַר בְּעַנְדָּעַט, אַיְקַח הַאָבָט מִירַ דִּין זַיִן אַיְבָּרָעָר-
גַּעַלְאָוָט, (שָׁקָעָלָט מִוְּשַׁע קָאָפַט) אַזְּקַח הַאָבָט מִוְּרָא, עַס אַזְּקַח פָּאָר מִירַ.

ב ע נ ד ע ט .

וְאַם מִינָנּוּ יֵה?

ו ש א ק .

איך מײַן דעם שיזורך מיט דעם קאנטארם שוועסטער אוּנוּ נישט פאָר מֶר ; עַנְיָן אַ גַעֲפִילְדְּעַטַּע, שפֿיעַלְתַּ פִיאַנָּא, איך, איך וְאַן אַיךְ אָפָעַן, איך בֵּין אַ גַרְאַבָּעַר יוֹנָג, עַס וּוּעַט וְעַנְיָן נִשְׁתַּט וְבֵין מִיטַּ מִיר אוּן מֶר מַטַּ וְזַי, איך האָבָּטַּ מַוָּרָא.

ב ע נ ד ע ט .

אוּן דָּאַם זָנָנָן עַנְיָטַ, וְעַן אַלְעַס שְׂוִין אַזְוִי גַּהְעַ אַיזַּ, וְאַם דַעֲנָקָעַן וְיַי ? דָּאַם וְאַלְטָעַן וְיַזְקַרְתָּ רַאַךְ פְּרִיהָעָר אַיבְּעַרְלְעַנְעַן (חַקְמַת אַיבְּעַר) אַיבְּרִינְגָּעַנס, הַאַבָּעַן וְיַרְעַטְ, וְעַן וְיַהַבָּעַן נִשְׁתַּט דָּעַס מַוָּט, טַהָוָן וְעַס נִשְׁתַּט. עַנְיָן הַאַבָּעַן פִּילְיכְּטַ רַעַטְ, וְיַזְנַדְרַעַטְ פָּאָר דִּיעַעַ פָּאָמְלַעַ (חַקְמַת אַיבְּעַר. פְּיוּשַׁ) נָאַגְּ, וְיַלְאַיךְ אַירְנָעַן אַלְמַס נָוָר פְּרַעְנָהָן : וְעַן וְעַנְעָן גַּעֲוָעַן אַ גַּפְרַעְטַּעַר, וְאַם וְאַלְטָעַן עַנְיָן גַּעֲתָהָוָן, וְעַן וְיַחְעַטָּעַן נִשְׁתַּט דָּעַס מַוָּט גַּעֲהָאַט, דָּעַס עַרְשָׁטָעַן סְטָאַר צַו עַפְעַנָּהָן, וְיַזְרַעְלָעַן נָאַךְ אַפְרַעְטַּעַר בְּנֵי הַיּוֹטֵץ צַו טָאַג — וְאַם ?

ו ש א ק .

(אַקְרָעַנְקָעַנְרָגָן)

יעַם, דָּאַם אוּנוּ שְׂוִין וְאַהֲרָ, וְעַן אַיךְ וְאַלְטָט נִשְׁתַּט דָּעַס מַוָּט גַּעֲהָאַט דָּעַס עַרְשָׁטָעַן סְטָאַר צַו עַפְעַנָּהָן, וְאַלְטָט אַיךְ נָאַךְ בְּנֵי הַיּוֹטֵץ טִיגָּעַן טָאַג גַּעֲוָעַן אַין שָׁאַפְּ, דָּאַם הַאָטְטַ וְיַעֲלֵה הַשְּׁלוּם אַיךְ גַּעֲוָאָגָט.

ב ע נ ד ע ט .

זַעְהָעָן זַי, דַעַר מַעֲנַשְׁ מַוְיַע וְיַיְן מַוָּט פַּעֲלַיְרָעַן, מַוְיַע אַימְעָר

דער לאנדסמאָן

פֿאַרוּוּעַרְטֶם גַּעֲהָן, דְּצָאן קַעֲנָן עַז אַלְעָם רַעֲגְרִילְעָן. אָן וְאָרוֹם דָּעַן נִישְׁתָּן? עַז וְגַנְדָּר חַיְּטָן צַו טָאנָע אַיְלָר דָּעַר פֿרָאַטְּגִּינְסְּטָעָן בְּגַעַס-טָאן אָן דָּאַן-טָאן. אַיְהָרָע נְאַבָּע אַיְיף דָּעַם האַסְּפִּיטְאָל, דָּאָם בְּעַט, וְאָם עַז הַאַבָּעָן נְאָך אַיְהָר וְעַלְיָגָן פֿרְוִי פֿערְשְׂרִיבָן, וְגַנְדָּר אַיְבָּעָרָאָל בְּקָאָנָט ... מַעַן קָעָן עַז אַיְבָּעָרָאָל, וְאָרוֹם וְאָלָעָן עַז דָּעַם מְוֻטָּגְוִשְׁתָּהָן דָּעַם שְׁרִיטָן צַו מַאֲכָעָן? עַז וְאָגָעָן—עַז וְגַנְדָּר נִישְׁתָּגְּבִּילְדָּעָט, וְעַל, וְעַרְפָּן אָנוּ אֵיא נְגַבְּילְדָּעָט נְעַבְּעָן מְוֻסָּעָם קְעַנְיְגְּסְפְּשָׁטָאָן, קְוַנְגָּעָר פָּן אָנוּ אֵיא נִישְׁתָּגְּבִּילְדָּעָט אַיְהָר גַּעַבְּלָדָעָט, אַיְהָר פֿיאָנָא שְׁפִּיעָעָן, אַיְהָר פֿרָאַנְצְּיוּוּשָׁן רַעַדְעָן — אֵיא אָן קְאַטְּמָוָתָן גַּעַוּעָן, אַבָּעָר עַז וְגַנְדָּר גַּאֲרָאָרָן, אַיְהָר גַּאֲרָאָרָן צַוְּוִי אָנוּוּבָּעָרָן. מְוֻסָּעָם קְעַנְיְגְּסְפְּשָׁטָאָן וְאַגְּטָעָט צַוְּמָאָן טָאָר, נְאָך אַיְלָר עַרְשְׁתָּאָן בְּעוֹן: רַוְּדָאָלָפָ, עַם לְאָוָט וְזַק מִיטָּדָעָט הַעֲרָרָן שְׁעָן אַגְּנְטָעַרְהַלְטָאָן". וְעַהָּעָן עַז, וְעַלְבְּסְטְּפְּעַרְשְׁתָּאַנְדָּלָן מוֹעַן וְזַק וְוַיסְעָן וְזַק צַוְּהַלְטָאָן, אָזְוִי וְזַק אַוְעַקְזּוּזְעָזָעָן מִיטָּ אַיְהָסָט לְאַנְדְּסְ-גִּיטָּה, אָן מִיטָּדָעָט עַרְשְׁתָּאָן בְּעַסְטָאָן, "רִינְגָּעָם", וְעַלְבָּעָר אָטָע עַרְשְׁתָּמָטָן פָּן שְׁוֹפְּט אַרְאַבְּגַעְקְוָמָעָן אָנוּ אָרוֹם אַלְעָם צַוְּ פֿערְצְּעַהְלָעָן, אַזְוָאִי אֵיא עַם נִישְׁתָּמָט קְיָין הַאלְטָאָן, מְוֻסָּעָם קְעַנְיְגְּסְפְּשָׁטָאָן וְאָלָנָר דָּעָרָה-פָּן נִיכְטָט גַּעַוְאָהָר וְוּרְעָן, עַז וְוַיְלָעָן אַגְּנְטָעַרְהַלְטָאָן אַיְהָרָע "לְאַנְדְּסְ-גִּיטָּה"—דָּאָם פֿערְשְׁתָּאָה אַירָּקְעָט אַרְדָּעָן פְּרָר עַמְּגַרְבִּישָׁן אַרְיָן, דָּאָן קִיטָּט: מַעַן שִׁיקְטָה אַטְשָׁקָעָן אָן אַרְדָּעָן פְּרָר עַמְּגַרְבִּישָׁן אַרְיָן, דָּאָן קִומְטָט עַם אָן דִּי צִיטְוָנְגָּעָן, אַיְהָר נְאָמָעָן אֵיא גַּעַרְקָוְטָט, אָן דִּי נְאָמָעָן צַע וְוּלְטָט וְוַיְסָט דָּרְפָּון, אַבָּעָר בֵּין אַזְהָנָעָן, דָּא, אַוְעַקְזּוּזְעָזָעָן וְזַק בֵּין אָין טִיש, אָן פֿערְצְּעַהְלָעָן וְזַק לְעַבְּעָנָס-גַּעַשְׁלָטָע, שְׁעַמְּעָן עַז וְזַק!

. זָאָק .

מְוֻסָּעָט בְּעַנְדָּעָט, לְאוּ מְזָק אַיךְ וְאָגָעָן דָּעַם אַמְּתָה, מִין הַאָרֶן שְׁרָעָקָט וְזַק, אַיךְ הָאָבָּמָרָא, אַיךְ קְרִינָק צַוְּהָזָק. מְוֻסָּעָט בְּעַנְדָּעָט, אַיךְ וּוְיָל יָאָטָל הָאָט אַיְהָר גַּעַוְעָהָעָן דָּא דָעַם אַלְטָאָן יְוֵד בְּיַסְטְּשָׁוּת דָּעַר יְוָרְגָּעָ ? — בֵּין וְיַיְבָּנָה אַיךְ גַּעַוְעָזָעָן אַטְפְּרָדְסְ-יְוָוָונָג אָן אַט דָּעַר יְוֵד הָאָט מִיטָּ אַמְּרָא אַגְּנְיָעָן דִּי פֿערְדָּר אַגְּנְעַטְרִיבָּעָן, נִישְׁתָּמָט קְיָין טָאָטָעָן, נִישְׁתָּמָט קְיָין

באמען געהאט, האט מוה דער יוד צו זיך צונגענמען, האט מינך געהאל-
טען בוי זיך; אט דאס בנ איה פון דער חיים, נישט קיין צייט גע-
האט לעזען זיך לאָרנען, שריבען זיך לערבען; איה בון א גראָפֿער זונגע-
כיסטער בענדעם.

ב ע נ ד ע ט .

(האקט אויהם אובץ):

איך פרעג איך ניכט, ווער איזה רען זענט געוווען אין דער חיים, איך
קאן איך, ווער איזה רען דא; קיינער זענען מיר ניכט געוווען קיינע
פריצים, פאר וואַהְלָטָגּ קומטטען נישט אָראָבּ קיין אַמְּצָרִיקָא. נור ווער
דאָרָפֿט איזיך וויסען, ווער און וואָס איזה רען זענט געוווען אין דער חיים. אלעט
אייבערגעלאָוט אַוְיףּ יענער זעט ים, דער ים וואָשט אלעט אָבּ פּוֹן אָנוּעָ-
יע קעַט, דא, ווערען מיר ניִעָנָבּוּרָעָן, דא זענט איזה ריסטער
ושאָקּ לעוֹן, איזה רעשותהט וואָס דאס אַוְיָן דרייסיג הײַזֶּר אַין שטָּאָרט,
צוּיָּן גְּרוּיָּעָס טָאָרט, דער אַמְּעָרִיקָאנָעָר געהאט פָּאָר דעַט געוווענעם נאָר
ニישט. ער קוּקָט וואָס ער אַוְיָן: (אַוְן דער שטְּיל) איזה רען ניכט לעזען
און שריבען, נעהטטען אַלערער אַוְן מען לערנט זיך אַוְיָס; (האַפְּצָאָ)
אנדרער שריבען אַוְן לעזען פָּאָר אַוְיָן אַוְן פָּערְטָעָנָרָעָן אַיְלָעָר בֵּינָעָם
און זענען נישט ווערט, וואָס אַוְן שטְּוִיבּ מְעֻבָּל פּוֹן אַיְלָעָר הוּוּ אַוְיָן ווערט.
און איזה פָּערְצָעָהָלָט מיר אלעט וואָס אַוְיָן געוווען מיט אַוְיָן, שאָן וואָלט
איזה אַוְסְגָּעָהָעָן, ווען איזה וואָלט אַוְיָן גְּקָוּקָט פּוֹן אַנְהָוָבּ אַוְיָן, האט
איזה אַוְיָן געהאלט ווערטן אַפְּהָרְמָן, וויל איזה רען זענט געוווען אין דער
הָיִם אַ פּוֹהָרְטָאָן.

א לְקָנָצָרָעָ פּוֹזָקָ

(וואָקּ דָּרְעָהָט זיך אַיְלָעָר דעַט אָפְּסִים אַרְוֹת אַוְן קְלָרְטָן)

ב ע נ ד ע ט .

(נאָר אַ קְלִינוֹנָר וּוְילָאָ)

אם אַוְיָן שׂוֹן צִיטַט, איזה רען וואָלט אַוְיָן דִּי נַאֲרִישְׁקִיטָעָן פּוֹן קָאָפּ

דער לאנדסמאן

ארזישלאנגען (פוייז) איך האב אינגענטליך באָלד שווין פערנעםצען צו וואָס אַך בּוּן געַקְמָעַן. וועל, מיסעם קעניגסטען, וויל אַוועֶרֶם מיט אַיך אַין אַפְּערָאַהֲן, טאָטרִיכְיָן זונגעט הײַנט, האַט אַיהֲרַ נְיַשְׁת אַברְיּוֹעַ ערְהַאלְטָן? וּן האַט אַיך גַּעֲרִיבָּן.

? שאָק.

יעַם, (נְצַחְמָת אַירְוִים פָּן בְּחוֹצָם-קָצָאנְג) לְהַאֲבָב אֵיהֶם נְאָר נְיַשְׁת גַּעֲלְעָן.

בְּעַנְדָּעַת.

האַט נְיַשְׁת קְיִינְמָוָרָא, אַיהֲרַ וּעַט שְׂוִין וּעַרְעַן גַּעֲבִילְדָעַט. דָּעַר וּאָסְטָמַט נְוָר אַפְּילְיָא אַין וַיְתַּיְּטָע בְּעַרְיוֹנוֹגָן מִיט מִיסְעָם קָעַנְגִּיסְטָהָן, מִיטָּה דַּי פָּאמְלִילְעַךְ קָעַנְגִּיסְטָהָן, וּוּרְטָע גַּעֲבִילְדָעַט, (אַר פָּאַרְוָאַרְפָּאַה דַּעַט קָאַקְאַטְיָשׁ) וְאַל אַיךְ שְׂוִין אָזְזָא אַהֲרַהֲןָהָן, וּאָסְטָמַט פָּאַר אַהֲרַהֲן אָזְזָא בְּיַי אַיךְ זְיַן נְאָר דָּעַר האַלְצִיט מִיט מִיסְעָם קָעַנְגִּיסְטָהָן, אַימְעָר מְוִיק, עַמְפָּאַנְס-אוּנְדָע, דַּי בְּלָם דָּעַר גַּעֲזִילְשָׁאָפָט וּעַט דַּאְ פָּעַרְקָעַהָרָן, זַי וּעַט אַיהֲנָעָן אַיְינְהָן הוּא אַינְגְּרִיכְטָהָן, עָס וּוּרְדָּהָם פָּרָאַמִּינְגָּסְטָעָהָן הוּא וּעַט. רְעַזְן, דָּעַר דָּאַוְרָעַנְטָפָן טַעַמְפָּעָל וּעַט פָּעַרְקָעַהָרָן, שְׁרַצְטָע, לְוִירְסָסָאַטְעָן, וְוּי עָס פָּאַסְטָה אַיהֲנָעָן נְאָר אַיהֲרַ פָּעַרְמָעָנָעָם; פָּאַרְכָּטָהָן זַי נְיַשְׁת, אַין אַוְעַלְכָּעָר גַּעֲזִילְשָׁאָפָט וּוּרְטָע מַעַן שְׂוִין גַּעֲבִילְדָעַט, אַין בְּעַרְיוֹנוֹגָן מִיט אַוְעַלְכָּעָר פָּרָאַמִּינְגָּסְטָעָהָן הָעָרָעָן—דַּהָּם בְּילְדָעָט אָזְזָא; נְוָר מְוָט, נְיַשְׁת דַּעַט קָאַפְּ פָּעַרְלִילְעָרָן, זְאַגְּנָעָן זַי יְהָה, זַי וּנְדָר וּוּרְטָמָן, זַי, טַאַכְעָן זַי עָס שְׁנַעַלְשָׁר, האַבָּעָן זַי דַּאְ עַשְׂוָאָס אַנְשָׁטָעַנְדָּגָעָס אַנְצְוָצָהָן, האַעָן: פְּרָאָק, צִילִינְדָּר-הָותָן, מִיסְעָם קָעַנְגִּיסְטָהָן וּעַט וּוּרְטָמָן אַוְעַף, אַוְנָה, וְוּי וּוּרְדָּעָן פְּרִיהָעָר דִּינְגָּרָעָן אַין אַסְטָמַר הָאַטְעָל.

? שאָק.

(נְצַחְמָת אַירְוִים דַּעַט פְּרָאָק מִיטָּהָן צִילִינְדָּר פָּן שְׁאַנְקָ אָנוּ וְאַנְטָה צַי זַי)

איַיְיָ, דַּהָּם הָאָרֶץ לְאֹוטָהָן נְיַשְׁת, איַיְיָ דַּהָּם הָאָרֶץ וְאַנְטָה מִיר נְיַשְׁת

נוֹטָעַם אָן (אֵר ווּוִיט דָעַט פְּרָק בְּגַנְדָעַטְן)

ב ע נ ד ע ט .

(בְּגַנְדָעַט אַט)

אֶל רִיעַט, אַיְן ווּיְסַע זִירְעַגְעַז וּוּסְטַע דָעַצְיוֹג,—מִיסַעַם קָעַנְיָגָסְשָׁתְלַעַן
וּוּסַע וַיַּן אַיְן בָּאַל-קְלִיבַר, פְּרָאַמְגַעַנְטַע פָּאַרְשָׁתְעַלְוָג.

ו ש א ק .

(גַּעֲמַט אָרוֹים דֵי ווּיְסַע וּוּסַט אָן וּוּיְסַע זַי בְּגַנְדָעַטְן, — וְאַגְּטַע זַי וּזָה)

אַיְן, דָּאַם הָאַרְצַן וְאַגְּטַע מִיר — שְׁטוֹפַע דִּינְךְ נִשְׁתַּט, קְרִינְךְ נִשְׁתַּט, עַס
אַיְן נִשְׁתַּט דִּינְךְ אַרְטַט.

ב ע נ ד ע ט .

(בְּגַנְדָעַט אַט)

וּוּל, וּוּל,—דָּאַם אַיְן אֶל רִיעַט, טִיעַפְעַן גָּאַרְט, — פָּעַרְלַקְנַעַט

ו ש א ק .

יעַם, טִיעַפְעַן גָּאַרְט, פָּעַרְלַקְנַעַט,—דָּאַם הָאַרְצַן הַיִּסְטַט נִשְׁתַּט, דָּאַם
הָאַרְצַן וְאַגְּטַע נִשְׁתַּט נְוֹטָעַם אָן.

א יְזָא אָק .

קִוְמַט אַרְאָב אַבְּסַטְעָרָם, אַוְיַף דֵי טְרַעַט הָאַט אַעֲשַׂו בְּגַעֲמַרְקַט, וְוַיְזַקְעַט
זְוַוְוַת בְּגַנְדָעַטְן דֵי זָאַקְעַן, שְׁמִינְעַלְט אַיְרָאַגְוַיְשׁ, וְשָׁאַק בְּגַעֲמַרְקַט אַיְהַם צָוַת סָהָר, וְזַרְעַת
פְּגַרְשַׁעַט, אַר חַאַלְט דָעַט צְוִילְגַּדְעַר מִוְתַדְעַט, אָן ווּוִיטַט נִשְׁאַר וְוַאֲסַע זַי מְהַרְן.

(א פְּינְלַקְעַט פְּיוֹזַע)

דער לאנדסמאן

איו אא ק.

(ויארטט א גליק אויף בענדראטען)

וואו אהוּ נעהסט דו דאס, אין פראק, אין צילינדר-הוּ ?

ו שא ק.

א, דו ביזט עפּ, אוינאָק, (און פֿערלעַאנְחַיט) קענסט נישט מיסטער
בענדראטען, מעין שוואָגער, פֿיעַן פֿאָרטנֶעֶר.

איו אא ק.

(שאָקָעלט מיטען קאָפּ, בעטראַנט אַמְּאל בענדראטען אַמְּאל וּשְׁאָלִין)

אַיִלְנִין, אַיִלְנִין, (שטייליך פֿוֹזֵץ, ער גְּתָהָט צָו אָונְגָּהָט
וואָז אָונְגָּהָט פֿוֹזֵץ, אָונְגָּהָט אוֹיפּ וּשְׁאָלִין).

ו שא ק.

(פֿינְלִיךְ)

וואָס שטְּלוֹקָעלְסְטִיךְ ?

איו אא ק.

נאָרְנוֹשְׁט, נָאְרְנוֹשְׁט,

(וּוְעַדְעָר אַ פֿינְלִיךְ פֿוֹזֵץ)

ו שא ק.

(פֿערלעַאנְחַיט)

אַיך גַּעֲהַ מִיטְ מִיסְטָעָר בענדראטען אַיִן דַּי אַפְּעָרָא אַרְיָין, מעַן זִינְגָּט
דאָרט, אַ גְּרוֹיסָעַ זִינְגָּר, וּוּן הַיְּמָט עָר ?

ב ע נ ד ע ט .

(וועלצ'אָר האט די גאנצע צויט זיך געהאלטן צ'ויקענצעויגען , פֿאַרְוִינָה (שאַק)}

א זונגעערין , טאטראַזְיָנָה .

ו ש א ק .

טאטראַזְיָנָה .

איוֹאָק .

אַתְּ נַוְּ , אַתְּ נַוְּ ... טאטראַזְיָנָה .

(ושאַק, פֿרְגְּבָט זיך אַיבָּעָדָהָהן, ווֹאָרְפְּטָן אַיְפָּן זיך מִוְתָּפְּרָדוֹת
אַרְיוֹף די וּצְסַט אָפָּן פֿרָאָק, הַוְּנָצָעָר אַיְזָאָך אַירְאָנִישׁ שְׂמִינְיָלֶגֶל , רַאֲדָת
קְוִין וּוֹאָרְטָן גַּנְשָׁט, נֵגֶר קְוִינְקָט אַוְתָּהָם . פָּנִים אַבְּסְפְּקָרָם קְוִינְקָן אַרְאָבָּ
רָ' מְשָׁה אָפָּן בְּלוּמְעָלָע , אַמְּרוּקָאָנִישׁ אַגְּנָעָתָהָן . בְּלוּמְעָלָע אָפָּן אַ בְּרוּנִיָּ
טָאָן הַעַט , רָ' מְשָׁה אָפָּן אַ קְרָעָעָן רָאָק, אָפָּן אַ קְאָפְּלָוָש , הַגְּנָטָאָר וּיְ
סְמָלָאָר" אָפָּן אַ שְׁרָאָקְלִינְגָּן אַמְּרוּקָאָנִישׁ אַגְּנָעָתָהָן . דִּי
מְלֻבְּפִוְיסִים קְלִינְרָעָן וּיְ נַוְּשָׁמָן, גַּנְשָׁט צְוָאָרָטָן, אַרְיוֹפְּגָנוֹוָאָרָעָן , וְאַ
הַעַן אָוִים וּיְ פֿרְשָׁטָאָלְטָע .)

רָ' מְשָׁה .

(גַּחְעַנְדִּיבָּגָן פֿאָרָאוּס , וּוֹעָרָט פֿרְלִוְוָעָן אָפָּן דִּי בְּרוּיטָעָהָוּ .)
וְאָס אַמְּעָרִיקָאָט מְאָלָט , נָא דִיר , בְּנָן אַיךְ נֵגֶר מִוְתָּפְּרָדוֹת
אַיְפָּן דָּעַר עַלְטָעָר גַּנְכָּעָד דִּינְטְּשָׁעָן גַּעַוְאָרָעָן .

איוֹאָק .

(קְוִינְקָט אַיְפָּן וּשְׁאַקָּן, עַטְמָפְּרָט רָ' מְשָׁהָעָן)

גַּנְשָׁט אַיְדָר בְּלוּוֹג , גַּנְשָׁט אַיְהָרָב בְּלוּוֹג , עַר (וּמְבוֹת אַיְפָּן וּשְׁאַקָּן) אַוְיָן .

(ושאַק לְאֹוטָם פֿאָלָעָן דָּעַם קָאָפָּן .)

דִּי פֿאָרָה אַגְּנָג פֿאָלָט אַיְן דָּעַר פֿינְלִיכָּעָר פֿוֹיוֹעָן .

אוֹיִטָּר אַלְמָן

דער לאנדסמאָן

א גרויסער צימער אין שאַרְקָם ווּאוֹוָונֶגֶן, דראַסְטָע דעל-הַבִּיתְיָה-
שֵׁעָ, אַבָּאָר שְׂטָאָרָק מַעֲכָלִי-שְׂטָוָאָר, צוּוִי יָדוֹאָעָ בְּרוּטָעָ שְׂרָעָק,
גַּעוֹגְטָאָר דַּעֲמָבָאָוּר טִישׁ, אַלְעָס אָן שְׁפָב אָין אַיְנְגָאָרְדָּעָטָם מַאֲסִיּוֹן-
אַוְאָרָן צִימָעָר רְדָקָתָו וּזְשָׁאָק אָהָן דָּאָק אָן בְּעַפְתָּלָטָן דַּי דְּיָעָנְסָטָן-
וּעְלָקָעָהָלָטָן אַ בְּזָקָעָה בְּלָזְמָעָן אָן הַצָּנָה, אוֹ זַי זַלְעָס אַס אַוְעָשָׂטָהָלָעָן-
אוֹ פָּאָשָׂרָאָגָן, קְוַקָּא אָן בְּעַטְרָאָגָט, אַוְיָב עַס אָנוֹ גָּוָט, עַס נַעֲפָעָהָלָטָן-
אָהָם נַשְּׁתָּה, נַעֲחָתָה דְּגָטָם בְּזָקָעָס אַרְאָק אָן שְׁמָקָלָטָן אַוְיָמָן
טִישׁ; בְּעַטְרָאָגָט, שְׁלָאָגָט וְזַי אָן דָּעַ דָּעַ, אַוְיָב עַס אָנוֹ גָּוָט-
חַפְּפָא וּוּינְדָּעָר דַּי בְּלָזְמָעָן אָן הַאֲנָר, דַּי דְּיָעָנְסָטָן בְּרָעָנְגָט אַרְיָין דָּאָטָן-
וּלְבָאָרָן גַּעַפְּסָט, לְעַגְּטָס עַס אַוְיָב אַפְּרִיצָאָלָן-טְוָשָׁעָל, וּשְׁאָק רְוָפָאָט
אוֹ אַוְיָהָר: אַלְעָם, אַלְעָם, דַּי דְּיָעָנְסָטָן בְּרָעָנְגָט, פַּאֲלָן אַשְׁוּטָס (דַּי
דְּיָעָנְסָט אַבָּ) עַל צְוָאָרָט עַט, אוֹ עַס זַלְעָס הַעֲזָרָה אַוְיָמָעָן אָן קְוַקָּאָט
וְזַי דְּרָגָנָק אָסָם, אַוְיָב עַס וְזַחַת לִיטְשָׁוָס. דְּרָבָנְגָעָהָנְדָגָט פָּאָלָטָן
וּפָן בְּלִיק אַיְוָף דְּגָט פְּאָרְטָרָעָט פָּן זַיְן גַּעַשְׁטָאָרָבָעָן וּוּבָבָ; שְׁמָקָלָט וְזַי
אַב דְּרָמָפָר מִיטָּן בְּלָזְמָעָן אָן דָּעַ הַאֲנָר, פְּלִינְגָעָט וְזַי פָּן אַלְעָם,
מַאֲקָט אַשְׁמָרְצָלִינְפָּעָט בְּרוּטָאָסָעָ, קְוַקָּא וְזַי אָסָם, אַוְיָב קוּינָצָר הַעֲרָתָן נַשְּׁתָּה-
טְרָאָט אַטְרָאָט נַעֲהָנָטָר צַו דַּעַר פָּאָטָאָגָרָפָעָ, רְעָרָת צַו אַנְחָרָה, וְזַי צַו
א לְעַכְּבָרְגָּאָן מַעֲשָׂאָן:

דְּבוֹרָה, דְּבוֹרָה, זַי מִיר מַוְhol (קְוַקָּא וְזַי שְׂרָאָקָעָן אָסָם, בְּעַסְפָּה דַּי
וְגַעַלְעָלָה אָסָם וְאָסָם קָעָן אַךְ תְּהָוָן? אַיךְ הַאָב נַיְשָׁת גַּעַוְאָלָטָן, אוֹ דַי וְאַלְמָטָן
שְׁבָאָרְבָּעָן, מִיר וְוְאַלְטָעָן נַאֲךְ הַנִּינְשָׁת גַּעַלְעָבָט אָין פְּרִידְעָן, חַחְטָשָׁ קָלָן
קְנָדְעָר, אַיךְ הַאָב קִיְינָעָם נַיְשָׁת בְּעַדְאָרָפָט, אָסָם וְאָסָם זַלְעָס זַי אַיךְ
בְּגַן דָּאָךְ נַאֲךְ אַיְנְגָעָרָמָן. דְּבוֹרָה, (עַר דְּצָרְשָׁקָט וְזַי אָסָם קְוַקָּא וְזַי
אַמְּבָאָס אָסָם). וְזַי אָסָם דְּאָרָט צַו אַלְיָן שְׂוֹאָרָץ-יְאָוָרָה ? (עַס בְּיָלָל בְּזַעַם אָסָם)

אַקְיוֹנָפָן גַּבְּרִיאֵל) אֵיךְ הָאָבָּן נִשְׁתַּחֲוָלֶת, אָז דָו וְאַלְכָטְ שְׂטָהָרְבָּעָן, אָז
אַלְיָוָן אָזָן אַרְוִוָס קָאוּן אַיְהָ נִיט, אָז דָא אַזְוִינְשָׁטָן קִינְגְּרָן, וְעַמְּנָזָן
אֵיךְ וְאַלְכָטְ פֻּרְטְּרוּיָן, דָּבָן בְּרוֹדָעָר גַּעַתְּ אַרְוָוָס מִיטָּן אַלְגָּנְגָּלָן
כָּאָז, מִיטָּן אַלְגָּנְגָּלָן נָאוּ גַּעַתְּ עַר אַרְוָוָס אַיְףְּ מִיר, וְוִי אֵיךְ-וְאַלְכָטְ אַלְגָּנְגָּלָן
מְעַנְשָׁ גַּעַתְּ אַיְזָקָם, וְעַלְכָעָר שְׂעַחַתְּ שְׂוֹן אַלְגָּנְגָּלָן וְעַלְכָעָר בַּעַר שְׂוֹעָלְסָן טָהָוָיָן אָז
הַאֲרָקָט זָרָקָן יָאָן, אַיְזָקָק, דָו בְּיוֹטָן דָא? אֵיךְ הָאָבָּן דִּירְ גַּאֲרִינְשָׁטָן גַּעַוָּעָן.

אַיְזָקָק.

(אַקְטָמָנוֹ)

דו בְּיוֹטָן בְּיוֹן, וְזָהָ אֵיךְ, — וְוָאָס הָאָסְטָן גַּעַשְׁיקָטְ נָאָרְ מִיר?

וְשָׁאָק.

אֵיךְ הָאָבָּן גַּעַשְׁיקָטְ נָאָרְ דִּירְ, אֵיךְ הָאָבָּן גַּעַשְׁיקָטְ נָאָרְ דִּירְ.
(אַלְגָּנְגָּלָן
גַּעַתְּ נָהָנְפָעָר זָו יְהָ אַיְתָהָ) וְאָגָן, אַיְזָקָק וְיִירָד, בְּאַטְעָנוֹן,
פָּאָר וְוָאָס בְּנוֹאָגָן
אַזְוָיָן פֻּרְטְּרוּבָּדָטְ גַּעַוָּאָרָעָן זָו מִיר? וְאָגָן,

אַיְזָקָק.

דו רְעַסְטָן דִּירְ אַיְן, אֵיךְ בְּיוֹן נִשְׁתַּחֲוָלֶת פְּרַעְמָר גַּעַוָּאָרָעָן זָו דִּירְ.

וְשָׁאָק.

יָאָן, אַיְזָקָק, דָו שְׂוִינְגָטְ, דָו רְעַסְטָן נִשְׁתַּחֲוָלֶת אָז מִיר, קְוַסְטָן מִיר
אָז פָּן דְּעַרְוַיְתָעָנָס אָזָן שְׂמִיכְעַלְסָטְ (וַיְיִפְאָר). מִיר וְעַנְעָן דָאָךְ אַיְנָאַנְגָּטָם
צְוֹאָנְצָיָן יְאָחָר גַּעַוָּעָן, אֵיךְ מִין, דָו וְיִיסְטָן וְוָאָס אַיְהָ וְיִילְ, (אַפְּגָן חַזְקָה
אַרְוִוָס) אֵיךְ הָאָבָּן וְדָאָךְ נִשְׁתַּחֲוָלֶת קִינְגָּס אַחֲזָן דִּירְ, וְוִי אָזְוִי זָו מִיר וְוִי דָו
בְּיוֹטָן גַּעַוָּעָן, וְזָאָן זָו עַלְיהָ הַשְּׁלוֹם הַאֲתָּה גַּעַלְעָבָטְ, אֵיךְ הָאָבָּן דָאָהָ דָא
קִינְגָּס נִשְׁתַּחֲוָלֶת, וְזָאָן.

דער לאנדסמאן

איינאקס .

(אייננער אונדט)

וואם ווילסטו ? וואם ווילסטו ?

וישק .

וָיְהִי מִתְּנַעַן, וָיְהִי נָאֹז, פָּעֲרֵבֶעַת הַיְמַנְטְּרָא אַיְהָר פָּטְמַלְיָעַ, וְלֹא וְעַלְלָא
לְעַל קְוָמָעַן צָוַבְעַה, דָּרָעַר קְאַנְטָאָר אָזְן אַיְהָר טָאנְטָע, דָּו פָּעֲרֵשְׁטָעַהָּסָט,
וְוְעַלְלָא עַל דָּא הַאָבָעַן בְּעַזְוֹר, הַאָטָע זָן אַיְנְגָעַלְאָרָעַנְטָה דָּי פָּטְמַלְיָעַ דָּא אַחְשָׁר
זוֹ כִּינְרָ, דָּו וְעַיסְטָמָן . . .

איינאקס .

וואם, פֿוֹנְטָ שְׂוִין דְּעַן מִיטָּ אַיְהָר אַחְתָּן גַּעַזְוָרָעַן ?

וישק .

(פָּאַרְשָׁצָט)

וְאָטָע, עַמְּ הַאָלָט פָּאָר דָּרָעַר חַתְּוָהָה.

איינאקס .

(ברומט)

וואם, הוּם, — אָוּוּ וְוַיְטָהָלָט עַמְּ שְׂוִין ?

וישק .

אַיְהָר פָּטְמַלְיָעַ וְוִיל זַנְק בְּעַקְאַנְעַן מִיטָּ מִין פָּטְמַלְיָעַ, הַאָטָע עַל דָּא
אַיְנְגָעַלְאָרָעַנְטָה, עַמְּ הַיעַסְטָה, אַיְקָהָבָעָ אַיְנְגָעַלְאָרָעַנְטָה אַיְהָר פָּטְמַלְיָעַ צָוַבְעַה
סִינְרָ, אוֹ בְּעַזְוֹק דְּלִימָט עַמְּ .

איו אאָק .

(ויפצת)

און וואָם ווילסטו פון טיר ?

וְשָׁאַק .

איך האָפֶּר דָּאָר קִינְעָם נִישְׁתָּפֵן מִין צָדֶה, אַיְדָּמִין, אַיְדָּמִין בְּזַן דָּאָר אַלְיָין.

איו אאָק .

וילסטו, או אָךְ זָאָל דָּא אַיְיךְ אַהֲרֹן קִומְעָן ? דָּא מִיטָּע ?

וְשָׁאַק .

(שאקוּלָּט מִיטָּע) קָאמֶן

אַיְיךְ הָאָפֶּר דָּאָה קִינְעָם נִישְׁתָּפֵן .

איו אאָק .

בִּוּשָׁת מְשׁוּנוּ ! אָךְ מִיטָּע ? אַיְדָּמִין דָּוֶר, קְהָאָפֶּר מַלְדָּא, אָךְ
וּעַל נַעַךְ נִתְּמַעַן בְּעַנְעַחַטְמָעָן צְוִוְיָשָׁעָן דִּיטְשָׁעָן ; דָו הָאָסְטָה דִּינְקָשָׁוֹן אַוְיסָן .
גַּעֲלַעַרְנַט .

וְשָׁאַק .

פָּאָרוּאָם ווילסטו נִישְׁתָּפֵן קִומְעָן ? דָוֶר גַּעַפְלָט נִישְׁתָּפֵן, וואָם אַיְדָּמִין
נְעַה חַתְּנָה הָאָבָעָן ?

איו אאָק .

נִין, נִינְטְּ דָּאָס .

דער לאנדסמאן

ו שאק .

נור וואם דען ?

איו אאק .

טיר געפֿעלט דער שידוך נישט , עס איז נישט קיין שידוך פָּאַר
דער , דו פְּאַר דְּרַעַתְּסָטָן זיך אַכְּפָּה , עַז וּעֲזַת נִשְׁתָּה נָסָת צִוְּנָה בֵּין מִטְּבָּה בֵּין אֶן
דער — מִטְּבָּה זיך .

ו שאק .

איו טַיְוָנְסָטָן ?

איו אאק .

עס זענען נישט אונוערע ליט , טיר זענען פראַסְטָע מענשען , טיר
זענען ניווערגנט צו דְּלַמְּדָעָה מענשען , האבען אַינְאַיְוָנָם גַּעֲרְבִּיטָן . אַיך ,
דו , טין , שׂוֹעַסְטָרָה , עַלְוָה-הַשְׁלָוֹת , טיר האבען דָּאַס אלֻם צוֹאַמְּעָן גַּעַשׂ-
ברעננט , טיר זענען פראַסְטָע טענשען . דָּאַס איז נָסָת אַונְעָרָם אַמעְנָשׂ ,
וועסט דָּאַך צוֹוְשָׁעָן זיך פְּוֹהַלְעָן פְּרִיצָמָד . עס וועט דער נישט נָסָת וַיַּן
סָסָת זיך ; אָנוּ אַלְקָמְט זיך , אָנוּ זיך מִטְּבָּה אַיך נִשְׁתָּה ; עס זענען
נישט אונוערע ליט , טיר זענען פראַסְטָע מענשען , פראַסְטָע מענשען ...

ו שאק .

אָפָּעָר לאו דער אַגְּט יָאָהָר , וּאָס רַעַדְסָטוֹ , דָּאַס זענען דִּיטְשָׁעָן
פְּינָעָן מענשען , אַיְדָעַלְקִיט ... פְּרַאַמְּגָעָן . זַיְעָר בעהאנְדָלָגָן , זַיְעָר
בענְעָרוֹנוֹגָן , או דו שְׁטִיעָהָסָט , עַפְעַנְטָט אַזְּפָּה דָּאַס מַוְּלָּה אָוֹן וּוּוּסָט נִשְׁתָּה
וועסט צו רַבְּרַעַן . או דו מְסָס קָעְנְגָנְשָׁטְזָן גַּעַת צו צו טיר אָוֹן לַעֲרָנָט
טַּקְּאָן וְאַגְּט טיר , וַיַּן אַרְךְ זָאַל מִתְּהַלְטָעָן . אָוֹן וּוּזָוָט טיר (אַז מַאֲקָז

א גראציאוץ בעזועגונג, אם געלונט איזט נישט) און געהטט מיר בעיט לאָן און
ואנט מיר עפּים, דאלט זיך דיר, או דו מיט דיבנע הייזער, מיט דיבנע
סטארם, מיט דיבּן גאנז פֿערמַעְגִּים, בּוּטּוֹ אַנְדְּרַנְשֶׁטּ גַּעֲנָעָן אַהֲרָן,
אוֹ רַעֲרָעָן, אוֹ בְּעַנְעַמְּמָן, אוֹ דוֹ לְאֹותּ דַּעַם קָאָפּ אַרְאָבּ, אַוּן וּזְרַסְטּ
פֿערשׂעַטּ ; דַּאָם וְעַנְעָן פֿינְעָן, אַיְדָעָלָעָן, אַרְיְסְטָקְרָאַטְּ�וּשּׁ מַעֲנְשָׁעָן.

איינאָק.

אוֹוִי, אוֹוִי, אַוּן דַּאָם אַלְעָם ! אַווָּה, אַווָּה !

וְשָׁאָק.

וְאָם רַעֲדָסָא, דַּאְקְטוּרִים, לוֹרְסִים סָטְמַץּ, וְאַלְסָטּ וְעַחֲדָן אַחוֹן,
און דַּעַר קָאַטָּאָר, וְוַיְיַעַן רַעֲדָטּ פּוֹן מַוְיִיךְ, אַוּן נַאֲךְ, אַוּן דָּא אַוּן
פֿיעַל לֵיכְטָהָא, (וְשַׁאֲקַר וּפֿוֹטְמַישׁ דַּעַר הַאֲנָר) אַוּן דָּא אַוְיְבָעָן וְעַטְמַדְרָעָן קָאָנוֹ
טָאָר אַוּן דָּא אַרְסִים דִּין גַּאנְצָעָן גַּעֲנָעָלְשָׁאָפּ אַוּן מַעַן רַעֲדָטּ, אַיךְ וְגַנְגָּר
דַּעַם אַמְתָּה, טַעַגְסָטּ לְאַלְכָּעָן, אַיךְ בָּנָן דָּאָךְ עַפְּסִים אַמְעָנָשּׁ אַבְּזִוְנְעָם-מַאן,
אוֹן בַּעַי וְעַ, וּזְרַסְטּוֹ וְוַיְיַעַלְיַעַר בּוֹי, אַוּן אַוּן דַּיְמִיס דַּעֲרַנְעָהָטּ וְיַיךְ,
דַּאְלָטּ זַיךְ דִּיר, אוֹ דוֹ בִּוּטּ דַּעַר פֿערְדָּס-יוֹנָן פּוֹן דַּעַר הַוִּיתָם גַּעֲנָעָן אוֹהָרָה.
דַּאָם וְעַנְעָן אַיְדָעָלָעָן מַעֲנְשָׁעָן, אַרְיְסְטָקְרָאַטְּ�וּן. מִיר וְעַנְעָן גַּעֲנָעָן וְעַ
פֿערְדָּס-יוֹנָן, גַּרְאָפָעּ יוֹנָנָן, יַעַם, יַעַם.

איינאָק.

נוֹ,נוֹ, מַעַן דַּאְרָףּ דִּיךְ פּוֹן דִּיבּן מְשׁוֹגָעָת אַוְיְסְטוּזְזִילְעָן. אַיךְ האָפּ
עַפְּסָטּ פָּאָר דִּיר, וְאָם וְעַטּ דִּנָּה פּוֹן דִּיבּן קְרַעַנְק אַוְיְהַטְּלָעָן.

וְשָׁאַק.

וְוָם אֹוּלְבָעָם?

אַיִלָּאַק.

דאָם ווּעַסְמוֹ שְׁפַעַטְעָר גְּעוּוֹאָהָר ווּלְעַזְעָן (אֵם חֲצֶרֶת זֶה קְלִינְגָּאוֹן). נָא,
דיַינָע דִּינְטְּשָׁעָן קְמָעָן אָוְרָאִי אָן צָו גְּעָהָן, (וְשָׁאָק ווּעַרְתָּ אָנְגְּרוֹהָגָן, מָאָקָט עַפְעָט
בְּמִפְּנֵי דִּין אַיְגָעָן אַרְאָב, ווּילְזֶה אַרְיוּמְיוֹאָרְפָּאָן).

וְשָׁאַק.

אַקְסְּמִיאָן, (וּוְלָאָב אָנוֹ צְוִוְּיָתָעָן צִוְּמָעָר).

אַיִלָּאַק.

(שְׁרִיטָט נָאָק)

אָ�ן פְּרָאָק, אָ�ן פְּרָאָק, (אֵיל דְּרָמְאָהָנָט זֶה אָוְזָעָם) קָוָם נָאָר אַחַעָר,
וְשָׁאָק גְּזַחְתָּ צָו,

וְשָׁאַק.

וְוָם אָ�ן? (אַיְוָאָק נְעַמְּתָהּ שְׁרָאָב דָּעַר שְׁוֹזָבְּצָרָם פָּאַטְאָגְרָאָפִיעָץ וְוָם הַעֲנָגָטָה
אַוְיָף דָּעַר וּוּנְדָר, אָפָן גִּוְתָּהּ זֶה זְשָׁאָקָן)

אַיִלָּאַק.

כָּאֵלָאָג דָּאָם מִיטָּ אַרְזִין, לְאָוּ וְנָאָר נְיַשְׁתָּ וְעַהָּעָן דִּין דִּינְטְּשָׁעָן...
(אָב זֶה דָּאָר טָהָרִי)

וְשָׁאַק.

(נְחַטָּאת דִּין פָּאַטְאָגְרָאָפִיעָץ אָ�ן נָאָר אַ קְלִינְגָּאוֹן פְּיוֹצָן נְאַבְּרָעְנָקָן וְוָאָרָת שֶׁר פָּעָרְשָׂוּאָגְנָדָעָן)

וילא רק אַבְגָּדָה עֲנָדוֹג אַפְּעָנָט אַוְּף דִּין תְּהִיר, לְאַט אַרְתָּן.
אם קָמַעַן אַרְתִּין דֵּעַר קָאנְטָאָר קָאנְגֶּסְטָהָן מִינְטָן שׁוֹעַטְטָאָר
מִסְעָם לְהַאוֹא קָאנְגֶּסְטָהָן אָנוֹן בְּעַנְדָּאָט. דֵּעַר קָאנְטָאָר אַיִּין אַלְשָׁכְרָעָר
יְזָדָעַל אַגְּרָיגָעָר, קָרְגָּצָן דִּינְגָּס, לְאַנְגָּס ווַיְסָעָל אַקְּסָעָן, גַּשְׂוָרְגָּעָן
וּוֹסְטָס בְּעַדְאָעָל, וְזָרְתָּה הַאלָּב דִּיטָּש, אַוְּסָעְגָּזְגָּעָן, מִוְּתָּה אַחֲלָי קְיָל,
וּוֹיְיָר אַעֲרָאָל יְעַדְעָט מַאֲלָה וַיְזָרָעָן בְּלִיק פְּעֻזְוָאָגְרָגְעָנָג אַוְּף זָרָן;
דִּינְעָט אַזְּזָס אָנוֹן עַרְוָאָרָט פָּן יְזָרָעָן בְּלִיק פְּעֻזְוָאָגְרָגְעָנָג אַוְּף זָרָן;
אָנוֹן צִלְגָּדָעָר אָנוֹן שִׁירָט, יְזָן שׁוֹעַטְטָאָר דִּין מִיסְעָם קָאנְגֶּסְטָהָן אָנוֹן
הַיְוִיכָּע פְּרִילְיָק; דָּאָס גַּעֲוִיכָּט שְׁוֹן עַטְוָאָס גַּעֲלָעָרָעָט, דָּאָר נָאָר גַּעַ-
גַּעַוְיָסָע שְׁפָרְעָעָן פָּן יְגָעָנָר. דִּי הַאָהָר פְּעַרְקָעָטָהָמָּהָוִיךְ, אַוְּפָעָן שְׁתָעָ-
רָאָן; אָז טְרָאָט טְנָקָלָן ווַיְוִיטָעָן קָאָטָאָטָים מִינְטָן אַוְּסָעָן קָרָאָגָעָן,
לְאַנְגָּעָהָע הַעֲנָדָה, מִינְטָן ווַעֲלָעָהָע זָהָרָעָט יְעַדְעָס מַאֲלָה, מִוְּתָּה דִּין דָּרָאָךְ ווַיְסָעָ-
פִּינְגָּרָה, בְּעַפְּגָּצָעָה בְּעַגְּנָעָל; דָּאָס מַוְּיל פְּאַרְיָשְׁטָאָלָעָן אָנוֹן קָוְקָעָן אָנוֹן אַוְּנָט
טְפָוָת הַשָּׁד, דָּאָס אָנוֹן ווֹעֵן קוֹינְגָּר וְעַחְתָּה נְוִישָׁה. אַוְּנָטָט גַּעֲנָעָן יְעַרְגָּעָן אָנוֹן
וּן לְעַפְּגָּעָנָסְוּרְדָּה, מִינְטָה דָּאָס בְּעַקְאָנְטָהָן אַוְּיְבָעָלָעָרָגָעָן שְׁמִינְעָלָעָ-
אַיִּיף דִּי לְפָעָן, אָס בְּעַמְעָרָט קוֹינְגָּר נְוִישָׁה. קָוְקָעָן וּטוֹיוֹעָרָג בְּנָוָי
אַוְּפָעָן קָאנְטָאָר, אַבְּגָעָר אָנוֹן גַּעֲגָעָנוֹרָטָהָרָט פָּן אַגְּדָרָעָה, רְאָרָטָן צְוָן אַיִּיחָם
מִנְטָה אַבְּגָעָר אַיְבָעָטְרָוְגְּבָעָנָע לְעַבְּעָץ.

דָּבָרִים

גוטען טאגן! (נעהט נוישט דעט צילינדר-הווע אראב, מיטין שורץ אונ גוטנער, קוקט פערוונגענץ אונז בענדראטען, וועלכאר לאוט איזט אונ זעלטער ערין.) קוקט מיט א דוילדראיגנאלטען בליך אויף די מיטפעס קעניגסשטווין, ווירטט דאן א לעצאלן בליך זויה בענדראטען) וועלכאר שמייכעלט צו איזט אונ גערסט איזט. איזואק אפער געהט אורייס און זעלטער, דער קאנטער קוקט אן בענדראטען), וווער אינו אדם!

בְּעֵנֶד עַטָּה.

ויש פארטנער געוויזענער ... (די מיסאָפַּן ווינקָאָן אָז בענדראָטָן), ווי אָס

וואלט גהוינטן, או צר זאל אונט בערוינגן, און אונזק זיך ועצען. בעדרדא מותאנט דאס, וווקט אראים א שטולל פאר דעם קאנטאָר, ווועלכער געהט דעם צילינדייך-האַט זעהר פֿאַרְזִיכְטִינְג פָּן קאָפְּ אַרְאָבָּ, אוֹן גָּוּט אַתְּם אַיבְּצָר מִוּט דעם שִׁירֶם בענְדרְעָטְן, קוּקָּפְּ זיך אַרְיָום).

קאנט אָרְ.

וואֹ אַיּוֹ דָּס הַעֲרָר לְעֻווִּי, ווֵיר האַבָּעָן דָּאָר אַונְזָך ווַיְיָתָן אַנְגָּעוֹאָכָּט.

מִסְעָם קָעָנִיגְסְּשְׁטִינוּן.

(עטוואָס פֿערדוּיסְטִיךְ אָן טָאָ)

נָאָר נִשְׁתָּאָוְפְּגָרְעָנְטָ, וְעַן אַיךְ בִּיטָּעָן דָּאָרָפְּ, ווֵירָד ווַחֲרַשְׁלָנְגָּי
לְיךָ בָּאַלְדְּ קוּמָעָן.

(וַיְיָתָן בְּעַנְדרְעָטְן)

בענדעט.

אַנְגְּלִיךְ קָאנְטָאָר, (געטהָט אַרְיָין אָן צִוְּיָוָתָן מַהְיוֹר, נָאָר מִסְעָם לְעֻווִּי).

קָאנְט אָרְ.

(קוּקָּפְּ זיך אַגְּבָּ)

וְאָס אַנְגָּעוֹטָעָט דִּין אַעֲנְדוּלְטָוָגָן פָּן דַּעַם מִיסְטָעָר לְעֻווִּים הוֹיוֹ נָאָר, אָונְדָּר דִּין טָאַנְטָעָ רָאָוְלִיךְ אָיּוֹ אַיְפְּפָאָכְעָנְדָר אָונְדָר דָּעָר אַנְקָעָל, שְׁוּעָסָטָן טָעָר, דָו מְוֹתָט, אַיךְ מְזָוָן, דָעָר הַעֲרָר לְעֻווִּי אָיּוֹ פֿאַרְזִיכְטִינְג...).

מִסְעָם קָעָנִיגְסְּשְׁטִינוּן.

נָאָר אַהֲנָעָ קְרִוְתִּיקְוָם, וְעַן אַיךְ בִּיטָּעָן דָּאָרָפְּ, אָן אַלְלָם אַיבְּצָרְיוּ
גַּע לְאָוֹ אַוְיפְּ טִירָ, אָן וְאָס אַנְגָּעוֹטָעָט דִּין טָאַנְטָעָ רָאָוְלִיךְ, זַי ווֵירָד
הַנְּעָר... דָס אָיּוֹ שְׂוִין מִינְעָן זַאֲכָן, אַיךְ בִּיטָּעָן דִּין (רענְזָהָט דַעַם הַעֲרָר

לעווין, וועלכען קומט ארין כוּט בענרגען. ושהק און אונגעטמאן און א שראקליגא
וועטצען קראוואט מיט רוּטַע בלומעליך און שלוט-ראק, האלט אויך א צילינדריך און דער
האנד, א ביסעל אונזיכער) אך מיסטער לעווין, גוטען טאג! זי האבען אוננו
וואָהֶרְשִׁינְגֶּלְךָ נוֹשֵׂת צָרוּוֹאַרְטַּעַט, (לייעבלן) און ווּרְהַהְבָּעַן דָּאַר דָּעַם ווּוַיַּעַט
אַנְגְּנוֹאַנְטָן, נָאָן גַּעֲהַת עַמְּ אַיְהָגָעָן? (זַיְהָגָעָט צַו אַיְהָם, מיסטער לעווין
חלאל זיך פָּן דָּרוּוֹיְטָעַט, מיט שראָקָאנְדָּעַן בְּבוֹד). אַך, ווּאָס פִּיר אַיְנָעַ קְרָאַ
וואָטַע!

קָאַנְטָאַר.

גוטען טאג, הערד לעווין! זי געהת עם אַיְהָגָעָן?

וְשָׁאַק.

(שָׁאַקְאַלְט מִיטְעַן קָאַפּ, שָׁטָאַמְעַלְט)

גוטען טאג, גוט יאהָר (גוט אַוָּהָם די האַנד)

בְּעַנְדָּעַט.

(וְאַגְּטַ צָוֵם קָאַנְטָאַר)

דער הערד לעווין האט נאָך געהת אַיְנָעַט צַו בעשטעלען, אַך
בענש אַיְ צָלִין. (אַר רַעַט מִיטְעַן קָאַנְטָאַר, ווּשְׁוֹצְנָדִיג אַוְיָךְ מִיסְטָעַר לעווין)
(מ. לעווין אַוְן מִיסְטָעַם קָעַנְיָסְטָהָן וְעַדְעָן בְּזַוְאַמְעָן.)

מִיסְטָעַר קָעַנְיָסְטָהָן.

(לייעבלן)

די קְרָאַוְאַטַּע געהת אַיְהָן נִישְׁטָט, וְשָׁהָק, (שָׁאַקְאַלְט מִיטְעַן קָאַפּ) נָאָן, נָאָן

וְשָׁאַק.

(שְׁמִינְיָלְאַנְדָּרִיג מִיטְבְּכוֹד)

אַיך האָב גַּעֲמַנְיָנְט, אַו אַיְן די קְרָאַוְאַטַּע, וּוּלְ אַיך... (אַר אַנְדִּינְט

דער לאנדסמאן

הויאם דעם זיין

ט. קאניגטונג טוין.

(פיש א ליעבליקען שמויילען)

נו, נו, שווין גוט, וויר ווערדען אויהגען אוילגען אנדרערץ אונשאפאן.
(אונשאפאן דעם טאן) זי האבען אונזערץ פאמטליעז צו אויהגען אינגעלאדרענטן,
די טאנטער רואאליעז, דעם אנקעלט מאריטן, זי וויררצען ואחרשינגלנד
באלד קומען, גוון, ווואו האבען זי ווּה פַּאֲרָגְנָעָנִירִיט, אַךְ בֵּין פְּרִיחָעָר
געקמען, אַיךְ ווַיְלִ אַיְהָן בְּיִוְלְפֶנְגִּין, וְעַהֲןָן אַבְּעָר זי האבען אליז אין
אַרְדְּנִינְג, זי פַּעֲרַשְׁתְּעָהָעָן, די טאנטער, עַנְגָּעָן אַזְּלָכְעָזְעָן פְּרָאַמְּנִינְגְּנָעָט מְעַשְׁנָעָן
אוֹן זי קוֹקְט זֶנְדָּ אַוְיָף אַלְעָם אַרְוּם. אַבְּעָר עַס וְעַהֲטִ פִּין אָוִים. (זי דְּרוֹוָהָט
דָּאָס אַוְסְגָּלְעָנְטָץ וְלְבָאָר), זי ווָס האַפְּעָן זי דָּאָס וְלְבָאָר דָּאָ אַזְּסְגָּלְעָנְטָץ
דָּאָס קוֹמָט נִישְׁתָּה דָּאָ אַחָעָר, מִיטַּט זְלְבָאָר דָּאָרְפַּטְמָן זֶנְדָּ נִישְׁתָּה זֶנְדָּ
דְּרוֹוָהָטְיוֹרָן, דָּאָס קוֹמָט אַין דִּינְגִּין רְוִים, צּוּם עַסְעָן.

ו שט.

(סְפִינְגְּאַלְטָס טִיבָּה בְּבוֹד)

אַיךְ האָב נְצָמְעָנָט וְלְבָאָר — אַיךְ וּסְלָאַלְעָנָן, עַס וְעַט אַוְיָ
שְׁעָן זֶנְדָּן. (ער וּקְרָט פְּרָשָׁאָט)

ט. קאניגטונג טוין.

טְרָאָגָעָן זי דָּאָס אַין דִּינְגִּgin רְוִים אַרְיָין. (וְשָׁאָק טְרָאָגָעָן דָּאָס וְלְבָאָר אַין
דִּינְגִּgin רְוִים אַרְיָין)

דער קאנט אָר.

(בִּים צִוְּשׁ זַי דָּאָר שְׂוֹעָטָאָר)

דו וְעַסְטָס אַשְׁוֹעָרָץ אַוְפְּנָאָבָעָה האַבָּעָן, שְׂוֻעָטָאָר, אַין דָּעַם הָזָה

היער פערנונגט און שענהייט אריינצוברענגן.

מִסְעָם קַעֲנִיגֶשׁ טַבֵּן.

(מַעֲט צו איהם מיט דער האנַּר)

חוּט שָׂוֹן גּוֹט וַיַּן (וי רופט צו ושהקן און צוויטקן צימער) קאָן מאָן
טִיקְוָתָן, אַיךְ וַיְלַךְ דָּאָס דִּינְגִּינְגָּוּ רְוִים וְעַהֲן (גַּחֲתָה אַרְיָן אַין דָּאָס צוּוּתָן צַיְן
פָּרָן צו ושהקן)

דָּעַר קַעֲנִיגֶת אָרְ.

(צַו בְּעַנְדְּצָה)

דָּעַר הַעֲרָר לְעֹווּ וַיַּרְדֵּעַ עַמְּדָאָר אַמְּוֹעָנִיגְמָשָׁן וְוִיסְעָן וַיַּן צַו שְׂעִיטָה
צַּעַן, וַיַּן צַו אַקְטָן — וְוָאָם ?

בְּעַנְדְּצָה.

דָּעַר הַעֲרָר לְעֹווּ לְאֹוט וַיַּךְ לְעַרְנָן, וְחַעַן, אָר אַיו אַזְוִי דָּאַנְקְבָּאָר.

דָּעַר קַעֲנִיגֶת אָרְ.

אַיךְ וַיְלַם נְלוֹיְבָן, אַיךְ וַיְלַם הַאַפְּקָן.

מִסְעָם קַעֲנִיגֶשׁ טַבֵּן.

(קַדְמָת צְוִירָק אַרְיָן מִיט וַשָּׁקָן)

דָּאָט וַשָּׁקָק אַפְּנִינָעָם דִּינְגִּינְגָּוּ רְוִים, בְּרוֹדָעָר, דַּי טָאנְטָעָר רָאוֹאַלְיָעָן
וַיַּרְדֵּעַ עַמְּדָאָר גַּעֲפָלְעָן, יָא, יָא, (וי גַּחֲתָה מּוֹט וַשָּׁקָן אַיבָּאָר דַּי בְּוֹתָגָע
אַון רַעַדְתָּ מִיט אַנְהָם, וְזַהֲרָ אַנְהָם, נַעֲמָת אַנְהָם אַן פָּונְ צִיטָה צַו צִיטָה בְּעֵם לאָם).
דַּי טָאנְטָעָר רָאוֹאַלְיָעָן אַיז אַזְוִי אַוְיְפָפָאָסָעָנָר, אַזְוִי יַעֲדָעָם וְוָאָרָת, אַזְוִי יַעֲ
דַּע בְּעַנְהָטָונָג, אַון דָּעַר אַנְקָעָל אַזְוִי, וַיַּעֲנָן פְּרָאַמִּינְעָנָטָעָט מְעַנְשָׁעָן.

דער לנארטמאן

• פָּנָמִים

(שמינית עלט)

אויפֿהָדָען לְיִמּוֹשׁ פַּרְזֵן, (או שְׂתָמָקָלֶן) יַעַם, אַנְיָן, אַנְיָן.

(באן אלינגרט און מהיר, זשאך וויל גאנט עפאנען)

צ'ויססעם קענינעם שטינין.

(האלה איהם צוריך מיט א-שמייבעל)

או דיעזען אוין דא א דיענסט-מעדרען. (ו) קלינגט, דאס מעדבען קומט שריין) ביטע עפנען יי דה טהור, און מעדרען יי אונז פריהער וואס פאר א הערשאפטען (דאס צויארל גאנטש עפנען דוי טהור. צז שאקן ליעילז) זעהסט דו, ליעבעת, מען אוין גוישט פאר יעדרען אונגענרטיט, וואס וויל דיך זעהדען און זויזיט דראפט מען פריהער אונאגען, שריבען א פאמסעל-קארט, און טען קלינגט אוין דא ווער עס אלעפנען. (דאס זייראל קומט ארין, פאלראט) א זידישע פֿרוּטַם אוירט פֿאָלטַעַד, לאָנדַם-לייט, זאגען וו, וו ווילען ווועט האָרְדַן (וְאָקְהַבָּה זיך אָרְיָה, וויל אָרוֹפָה, דִי פֿים תָּאָלַט אָקְהַבָּה זָנוֹרִיךְ פֿוֹסֵט אָלְקוֹן) לְיעַבָּדֶר, וְעַחֲטָמֶו, אָז מְעַן דְּחַאַטְמַנְגָּן, קָעַן מְעַן דָּאָה נִוְשְׁטַצְוּנְגַּהֲמַעַן קָעַן אָנְדָרְעַט טַעַנְשָׁעַן, דַו פֿערְשְׁטַעְתַּהְטַט דָאָזְלַעַן.

וְשָׁאַק.

יאם, יאַק.

מייסעט קענינעם שטאגן.

(צום דיעונטסטעוועגן)

וואגנון זי דער פֿרֹוי, דאס דער הער עטפֿאנגעט אין זיין אַפּוּס, זײַס דֶּקָן טָאגּ. ווֹנטָאגּ נִיעֵבְטָם קְיֻין עַמְפֿאָגָג, הַיטַּ אַיּוֹ ווֹנטָאגּ. (דאס מְיוֹרָאָל אָבּ, זַי וְאַגְּטַ זַי וְשַׁאֲקַן לְיעַבְּלִיר) מְזַן מָוּזַן לְעַרְנָעַן זַי אַקְלִין קְיִינַר. זַי, זַי, וְזַי מִיטַּ אַיְינָעַם קְלִינָעַם קְיִינַר מָוּזַן מְזַן מִיטַּ אַיְהָגָעַן אַומְגָעַן. (מְזַן קְלִינָעַט וְיִיטָּעַר, דאס מְיוֹרָאָל גַּעַתָּה אַרְוִים) יַעֲצַט מָוּזַן דַּי טָאנְטָעַן זַיּוֹן, דַּי חֻרְשָׁאָפְּטַ (זַי וְשַׁאֲקַן). זַי מְזַוּעַן נָאָר נִישְׁטַ אַזְוּי עַרְשָׁעַקָּן. דַּי טָאנְטָעַ אַזְוּי נָאָרַנְיִישְׁטַ אַזְוּי פּוֹרְקְטָבָּאָר, זַי זַי שְׁטָעַלְעַן זַיְךְ פָּאָר, זַי אַזְוּי נָאָר עַטְּסָאָס זַי פְּנִיקְטְּלִיהָ, מָוּזַן ווַיְסַעַן, זַי מִיטַּ אַיְהָר אַומְצָוְגָעָהָן. לְיעַבְּעַנְפָּסָאָר, לְיעַבְּעַנְסּוּוּרְדִּיגּ, אַזְוּי (שַׁאֲקַמְּטַן נָאָר אַלְעַבְּלִיךְ מְנַעַּח, דַּי מְזַן שַׁאֲקַלְטַן זַי אַיְתָם מִיטַּן קָאָפּ) יַעַם, יַעַם, (דאס מְיוֹרָאָל מְעַלְדָּעַט הַעֲרָשָׁאָפְּטָאָן. אַזְוּתָן זַי וְזַי אַזְוְיִידָּאָר)

דַּעַר קָאָגְטָאָר.

(וּמְלַכְּאָר אַזְוּז דַּי גַּנְגָּעַ צִיטַ, וְזַי וְשַׁאֲקַן מִיטַּ דַּעַר מִיסְּ הַאָבָּאָן גַּעַרְעָרָת אַזְוּז וְוַיְגַּעַל, גַּזְוַאָרָעַן אַגְּנַטְעַגְעַהָלְשָׁעַן פָּוּן בְּעַנְדְּשָׁעַן, זַי וְשַׁאֲקַלְעַן דַּי מִיטַּ קְעַנוּגְסְּשָׁטָן הַאָט פָּוּן צִיטַ אַזְוּז אַזְוְיִינְעַקְּטַן וְוַאֲגָעָן, בְּעַנְיָנָה יַעֲצַט מִיטַּ וְשַׁאֲקַן אַלְעַשְּׁפָּאָר זַי פִּיהָרָעַן, זַי זַי וְוַאֲלָמָעַן זַיּוֹן פָּוּן
פְּרִיחָאָר בְּעַנְיָנָה)

זַי בְּעַוְּכָעַן וְזַהְרָ אָפְּטַ מִיטַּ מִינְעַ שְׁוּעַסְטָעָר דַּי אָפְּעָרָא, זַי לְיַעַם בְּעַן וְאַתְּלָ מְוִינָק, אַךְ, אַין מִינְעַ צִימָעַן, וְזַי אַךְ הַאָבּ אַמְּאָל גַּעַונְגָּעַן (אַךְ לְאַזְוּז אַזְוּז אַחֲרִיּוּץ שְׂטִיטָאָס) אַחַ, אַחַ, אַחַ, פָּוּן קָאָרִידָּאָר בְּרַצְאָתָן דָּאָס גַּעַשְּׁפָּאָר אָבּ מִיטַּ רְעַשָּׁת, סִיטַּ לְעַבְּלִיךְ גַּעַשְּׁפָּאָר אָבּ אַפְּנַטָּעַ, אַךְ אַנְקָאָל אַן חַעַלְקָאָן אַזְוּז דַּאָּ).

דעד לאנדסטען

מיסען קענינעם שטינו.

(רונטן דורך רן מהיר)

רודולף, דו הרטט, **העלען ראט א שענעם ניעם הוט**, און פאנטז ועהט וא גט איזטן!

(אנקאל, טאנטע מיט מאכטער העלעגא קומען ערין)

אַבְקָעֵל סִעְמָם.

(קומט פריהער פאר אלע. אונטאנטאר)

ויר האבען אלענ גאנצע שוחל פאלניש יודען פאר איזער טהר בעגעגעטן. וואם אין?

(עד אז) א' רוחחנוג יונגן, ב' דוקט מיט א' דיק בעיגעלע, רעדת שנגען, נאך איזהם קומט דו טאנטש ראנאלע מיט איזה טאנטער, ווועלאַך וווערט באָגלוּט פון מיט קאניגנטשטיין — איזן גוידריגע און דרונציגע און פולג. רן טאנטער שאָקאלט ז', דו טאנטע האַלט זיך צעריך, קוּקט איזט אלעט מיט חדד, שנברט דאס מיטעלען און בלואט און אָדָפֿעְלָעְן גאנבען, ווארבט אָבליך צ'ז דער טאנטער, רן טאנטער צוֹ דער מאָסן און קראָן זיך פֿוּידען און; אָדָר סוֹדֶשׁן זיך אָנָן אוּמִיר, טאנטער גאנן בוועץ ברוּתְעַן האָן מיט שְׂרָעְלֵך פֿוּלָעְטַשְׁן אוּמִיר דַי העשוי).

מִימָעָם בְּעֵינֵינוּ שֶׁאַתֶּן...

(וועלא פיהרט די מאטהען, רעדט איז איטה).

אך, די טאנטז האט זונך עטוואטס געענדעררט. אך, וו ניקלוקן
איך בון! אין דעם הויז פון מײַן ברויטיגאמ. וויאָק! (ויאָק, וועלכֶּר האט
זיך געהאט איזונגצשטעטל בע דער גוועטסעם אַריינְגּוּטְעָן, האטלו די חענְד אַיגְעָן אַין די
אנְדרָאַך, וויעַס גַּט ווֹאָס צַיְאָן מַט וַיִּ, אַפְּכָל גַּט ער אַבליך אוּפִיך בְּגַעֲדָעָץ, שְׁמַן-
בענְדרָאַט אָוֹף אַיִּתָּה. ער לְיוֹטֵט צַיִּ, שְׁמַעְתָּה הַאֲלָב וַיִּ אַן טְנוֹמָן, שְׁמַיְעָלָט,
בְּגַעֲדָעָט). דָּאַם אַיז טַיִּן ברויטיגאמ, טַאנְטָז (קְטָט זַי טַאנְטָז דָּאַך וַיִּעֲסָנָע

און ניקש מיטין קאָפַט. זי זאנט צו דער מיטעפַט (גָּמְטָה אַבָּהָר אַוִיסֶן שְׁטָעָצָן, דֵּי מִינְסָקֶם צַו וְשָׁאָקָן) גָּמְטָה עֲנָגָן דֵּי מִינְסָקֶם קִינְדָּר. (גָּמְטָה אַבָּהָר אַוִיסֶן שְׁטָעָצָן, דֵּי מִינְסָקֶם צַו וְשָׁאָקָן) דָּאָס אַיְזָן דֵּי טָאנְטָעָר דָּאָזָלְעָ, וְעֲנָגָן וְעַלְבָּעָ אַיךְ הָאָפַט דֵּי אַזְוִי פְּרִיעָל פָּעָרְצָעָהָלָט. (שָׁאָקָלְטָה צַו מִיטָן קִאָפַט, שְׁמִינְיָקָלָט).

דער קאנט אָר.

(צַו אַנְקָעָל מְאִירָץ, אַוִיסֶן וְשָׁאָקָן)

טִינְס צְוִיקְנְפְּטִינְגָּעָר שְׁוֹאָגָנָר, טְוִיבְּטָעָר וְשָׁאָקָן לְעָוִי, בְּיָוָנְעָס-טָאן אָן אַיְנְעָנְתְּהָוָמָעָר פָּוָן רְעַלְעָ סְבָעָדָט.

אַנְקָעָל.

וּוִיר וְוִיסְעָן, וּוִיר וְוִיסְעָן, וּוִיר האַבָּעָנָם גַּעַהָעָרט (צַו וְוִיבָּ). דָּאָזָלְעָ, וַיְיַי לְאָנְגָּעָן וְאָרְעָן וּוִיר שְׂוִין נִישְׁתָּאָן אַיְזָן יְדִישָׁעָן קוֹאָרְטָאָל, אַיךְ הָאָכָּבָּס בָּאָלָר פָּעָרְגָּעָסָן וַיְיַי עַם וְעַדְתָּא אָוִיסֶן.

מִיסְעָס קָעְנִינְגָּס שְׁטָנוֹן.

טִינְס בְּרוּיְטִינְגָּס הָאָט הָנָעָר גַּעַשְׁעַפְּטָעָן, עַר מַוְיְידָעָר וְוַוְוִינְאָז אַיְן דָּאַנְּכָאָן.

בְּעַנְדְּעַט.

עַר וְוַעַט שְׂוִין וְאָהָגָן . . . עַר וְוַעַט שְׂוִין וְאָהָגָן (צַו אַנְקָעָל אַיךְ וְעַנְדִּיגָּ אַוִיסֶן דֵּי מִוְיָן קָעְנִינְגָּשְׁטָיָן) עַר וְוַעַט שְׂוִין וְאָהָגָן (צַו אַנְקָעָל אַיךְ וְעַנְדִּיגָּ אַוִיסֶן דֵּי מִוְיָן קָעְנִינְגָּשְׁטָיָן) עַר וְוַעַט שְׂוִין וְאָהָגָן (וְאַצְעָן זֵד אַלְעָ בְּפִים מִישָׁ, דֵי טָאנְטָע אַזְוִינְגָּעָט מִוְיָט דֵער טָאנְטָעָר. אַסְיָוָנָה אַשְׁטָלְעָ פְּוִוְזָ, דֵי טָמָס נִצְחָן וְשָׁאָקָן אַן מַארְקָט אַיְתָמָט יְעַרְקָם מְאָל אַבְּעַטְעָרְקָנְגָּס מִוְיָט אַהֲנָר-פְּקוֹזְגָּנָגָג אַן דָּאַפְּנְלִיטָאָן).

דער לנדסטען = דער גאנטלאַן

אנקעַל.

אַבָּאַרְאָס שְׁפִירֶת אַיְהָר דָּא אַינְגַּנְטְּלָן ?

קָאנְטָאָר.

אַז עַרְצַעְהַלְעַד דָּעַם מִיסְטָעָר לְעֵוִין פָּנוּ מִינְעַץ עַרְפָּאַלְבָּעָן אַז דָּעַד
וַיַּגְעַנְדָּר. מִיסְטָעָר לְעֵוִין בְּעֻזְוֹלֶט אָפְט דָּי אַפְּעָרָא, (זִים אַקְבָּאָל) דָּזָעוּבִי
נַעֲרָסֶת דָּאָל וַאֲוִיל טִין עַרְשָׁתָעָן אַוְיפְּטָרוּיט אַז דָּעַם טַעַמְפָעָל, וַעֲן זַיִן
לַיְּטַע יַעֲנוּן נַעֲשָׂתָאָגָעָן אַיְבָּעָרִים קַעַט, אַז דָּי גַּאנְעַץ וּולְטָט, יַא, יַא,
מִיסְטָעָר לְעֵוִין, זַי זַאֲלָטָעָן טַמָּה דָּאָן הַעֲרָעָן וַעֲן מִינְעַץ שְׁטִימָע וּוֹאָר נַעֲנָה
בַּיְּ אַיְהָר פָּאָלָעָן קְרָאָפָט, (זִים אַרְומְגִיאָן עַילְעָד) דָּעַר הַעֲרָר לְעֵיָן קַעַן זַיִן
אוֹיְף מַחְיָק, אַז בְּעַוְיָקְטָה דָּי טַעַמְטָעָרָם אָפְטָמִיטָּאָז לְאַיְוָא, הַעֲרָשָׁע נַזְזָע
דָּזָן סְמָאָרִים אַז.

מִיטָּעַם קָעְבָּונָס שְׁטוּיָן.

(אַז דָּעַר טַגְנָעָא אוֹיְף וְשַׁאֲקָעָ)

אַז, אַיְלָפְרִוְנָעָם אַפְּעָרָן-בְּעֻזְוֹלֶעָר, לְאַז קַעַן אַזְנָעָם גַּאנְעָנָטָעָן
וַיַּגְעַר אַזְעָר וַיַּגְעַרְןִין נַיְשָׁת אַדוֹרָךְ. פְּרִיה-טַאָרְגָּעָנָם וַעֲן אַזְהָעָרְוָאָךְ,
אַז פְּנַדְעַץ שַׁוִּין דָּי טַעַמְטָעָר-טִיקָּעָטָם, אַהֲרָה, וְשַׁאֲקָעָק חַאָט שַׁוִּין טִיקָּעָטָם
גַּעֲשִׁיקָּט. אַז בָּנוּ שַׁוִּין גַּאנְזָמִיעָרָעָס פָּנוּ דָּי טַעַמְטָעָר, זַי דָּעַר טַאָנָטָעָא אוֹיְף
(שַׁאֲקָעָק) טַאָנָטָעָהָט וַאֲוִיל אַזְלָבָעָן אַיְלָפְרִוְנָעָם טַעַמְטָעָר-בְּעֻזְוֹלֶעָר נַשְׁתָּוּ
גַּעֲזָעָהָקָן (זַי לְעֵיָן) אַז, זַי הַזְּבָעָן טַמָּה שַׁוִּין גַּאנְקָן מִינְעַץ נַעַמָּאָטָט,
(שַׁאֲקָעָק זַי אַז פְּרִוְוָאָנְגָּדָעָט, זַי וַיַּזְאַדְבָּג אַיְיָז וְזַי).

טָגְנָטָץ.

(זַי וְשַׁאֲקָעָק)

דָּאָס אַז שַׁעַן, זַי וַיְגַד וַאֲהָל מַוְיְקָאַלְשָׁ, דָּאָס אַז שַׁעַן.

(שַׁאֲקָעָק זַי אַז פְּרִוְוָאָנְגָּדָעָט).

אנקעל.

(קלאנט ושהקען אוית די פַּלְיאזָם)

ווא, וא, וונד זי אוז טעאטערפרעסער, נו, ווי געפֿעלט איהגען
אונזערע ניו-יארקערם סטארם, און די גאנצע וועלט האט עס נישט;
קאראזע — וואס? וואס איז איהרצ' אוניליט איבער אונזערע סטארם?

ו ש 8 ק .

(וויל שעט ענטפֿאָן. קומֶד אַן דִּין טִיסְעָס מִוְתָּא גַּעֲלָעְטָאָרְלָה, אַטְמָאָנְקָאָלָה)
מייט אַנְאָמָת צַוְּגָעָן, אַיך קָעָן טִיךְ נִישְׁתָּה דָּרְיוֹף, ווּגְנָעָן אַיז
גִּישְׁטָמְפּֿינְגְּ בְּזִוְנָעָם.

(עס ווּקְרָה אַ פְּנִינְשָׂא שְׂטִיל. דִּין טָאנְגָעָן נִינְגָּס זְקָר צַוְּדָר טָאָפְּצָאָר,
וּוְיל אַוְתָּה עַפְּעָם אַיְנְרוּיְמָאָן).

בְּאַנְדְּצָט.

ווא, וא, חֵיר קָעָנָעָן זַיךְ שְׂוִין, מִיסְטָעָר לְעוֹנִין, דִּין חֻרְשָׁאָפְּטָעָן
קָעָנָעָן זַיךְ בְּלוּזָאַיְנְרָעָן, דָּאס זַיךְ קָעָנָעָן זַיךְ נִישְׁתָּה אַוףְּ מְוּזָק, נִישְׁתָּה
מְוּזָק, אַיךְ קָעָן אַיהֲנָעָן דָּאָהָ שְׂוִין פָּוָן לְאָנָן,—וְגַעֲלָעְטָאָרְלָה נִירָנְשָׁת צַוְּ
שְׁעַהְמָעָן דָּרְמָוּת; אַלְעָ פִּינְגְּ לִימְטָעָ לִיעְבָּעָן מוּזָק, (צַוְּ דָעַם עַלְמָה) וְזַ
דָּעַר מַאֲכָט זְקָר דָּא קְלִין?

טִים עַס קָעָנָעָן שְׂטִילָן.

(צַוְּ אַנְקָאָלָה)

אַיך, דָּעַר שְׁוִירְמָט פִּיר דִּין טְעַטְרִיכְזָנָא, עַד האָט אַוְעַלְקָעָם גַּעַם
פְּאַלְגָּעָן אַן אַיהְרָ, (צַוְּ דָעַר טָאנְטָאָז) טָאנְטָאָז גְּלִוְבָּט יְעַדְעָס מְאָל, וּוּן דִּין
טְעַטְרִיכְזָנָא זְגָנָט, עַר וּוּרְטָאָזָוְוִי בְּעַנְיִסְטָעָרָט פָּוָן אַירָדָר שְׁטִימָע, (צַוְּ
וְשְׁאָקָעָן) אַיךְ בְּזַן גָּרְנִינְשָׂט אַיְנְפְּעָרְשָׂטָאָנְדָעָן מִיטָּ דִּיר, וְשְׁאָקָעָן; אַיךְ וּוּרְ
גָּרְנִינְשָׂט אַוְיִוְּ בְּעַנְיִסְטָעָרָט פָּוָן דִּין טְעַטְרִיכְזָנָא, וּוּן אַיהְרָ מְעַנְעָר.

דער לאנדסמאן

אנטראַל

(מימן יי געלעטען עריל)

בָּיּוֹת דָּאֵךְ וּוֹהֶל נִשְׁתַּחֲוֵת אַיִלְפֻּרְזִיטָּגָן, לְאוֹיזָא. (או האקע אַיִלְפָּרָז.) נַיְגָן.
 (א) קְזֻקָּה יְמִינָה וּמִינָה גְּלִוְבְּטָנָן הַיּוֹרֵד מִינָה דִי פָּאַמְּלִיעַ לְעָזָן וּמִינָה צָו בַּעַז-
 קְאַגְּעָן, אַיְתָן נְוַעַמְּנָד פָּוָן דְּעָרָר פָּאַמְּלִיעַ דִּינְעָס בְּרוּתְּגָנָס, הַיּוֹרֵד.

• ४८३

(YDNEY 33)

הרביעי י נאר פאטער , מוטער ? האבען ? היינר פערוואנדטע ?

וְשָׁאַבָּד

מיין פאטער-טומען זונען פריה געשטארבען, איך האָפּ ווי נישט געקבענט, איך האָפּ ווֹה בַּי אַוְוִיטען פַּעֲטָעָר אַוְפְּגַעַזְוִינָעָן, אַ דַּינְמִישָׁעָן מאנשען, (עד האקט אַב אַין מישען) (פּוֹזֵץ, רעד קאנטאר קוֹטֶךְ זיך אַבְּאָר מִוּת דַּעַר שׂוֹעַטָּאָר — די טאנטש פֿוֹדָעָט זיך מִוּת רעד פְּאַכְּטָאָר).

בענדעתם.

וואם פערצעעהלט ער דא פיר א געשיכטען, (ער ווות איז וושקאי) ער האט א פאטער א רב געהאט, ווינע לאנדס-ליך פערצעעהלען עס, ער ציזהונג, ווינע גאנץ פאמיליע ווענען בלויו גרויטס קויפלעטץ, פרא-טינגענטש מענשען. טען קען זי, אונגע פון די פינסטעט פאמיליען בע די יידען אין פילען. האבען נשטגעוואלט מיט אראבקומען קיין אמעריך, זי ווענען פרום, די גאנצע פאמיליע. (וישק נלאז איז איזה אפר אויגאנן, גאנדראט ווינקפ זו איזה) זי דאספֿען זיך גאנרטנשט שעמען איזו דערטיט; לדאם איז יומן בי יודען. מען וויתס עט גאנץ גוט, עס לאוט זיך הערען.

עם לאוט זיך חערץן.

טִוְסָצֶם קַעֲנִינֶס שְׂטוּיָין.

טאנטצע זוינט וואהיל גוישט, ווי שטרעגען ארטאראקסיסויש מײַן ברז'ויזטיי
גָּמְ אַיְוֹ, — אַךְ, דָּעֵר הַאַט אַוְלְכָע שְׁטוּנָעָן אַרְטָאַרְקָסִישׁ עַרְצִיהָאנְגָּן
בְּעֻקְומָעָן, אַינְךְ ווַיַּסְגָּרְנִישָׁט, וַיַּחֲזַק מִיט אַיְתָם אַוְסְקוּמוֹעָן.

טָאַנְטָע.

(קַוְקָט אַיְוֹפְּ וְשָׁקָעָן מִיט בְּעַרְיוֹזָרָן)

עַנְד גַּעַלְפִּין הַנְּעָר, אַהֲנָע פָּטְגִּילִיעָן, דָּאַס אַיְוֹזְרָדָן.

וְשָׁאַק.

וְעַן יְיָ, עַלְהַהַשְׁלָום, מִינְ גַּעַשְׁתָּאַרְבָּעָן וּוַיַּבָּ, מִינְ אַיְדָה, דָּאַט גַּאַ
לְעַבְטָ, דָּאַב אַיְךְ גַּעַהַט אַיְתָם טַיְן שְׁוֹאָגָנָעָר, מִינְ פָּאַרְטָנָעָר; נָוָר צַיְעָט...
(אַרְחַקָּט אַב) עַס אַיְזָוּ צַו מִיר אַרְאָבָגְנָעָקְוָמָעָן מִינְס אַכְ'אַלְמָעָר פָּעַטָּאָר
מִיט אַמְּהָמָעָ, בַּי וּוְלְכָע אַיְךְ הַאַב זַיְה אַיְוֹפְנָעָצְזָיָגָעָן; וְעַנְעָן פְּרָאַסְמָעָ
הַיְוִינְשָׁעָ מְעַנְשָׁעָן, אַיְךְ הַאַב קַיְנוּנָעָ נִוְשָׁתָמָעָר הַיְיָ, נָוָר זַיְה.

(בְּיַט שְׁוֹשׁ וּוְעַרְשׁ וּזְהַר שְׁטִיל, דָּעֵר קַאַנְטָאָר קוֹקָט זַיְה אַרְיְבָעָר מָוֵט דַּי
שְׁוּעַטְשָׁעָר, דָּעֵר אַגְּקָעָל קַלְאַפְּטָט מִיט דַּי פְּנִינָעָר אַיְוֹפְּן טַיְשׁ, דַּי טָאַנְ-
טָע סְוּרְעָט זַיְה מִוְטָ דָּעֵר טָאַקְטָעָר, בְּעַנְרָעָט וּוְגָנָט צַי אַיְתָם, קַאַקָּט
וְשָׁקָעָן שְׁטוּנָעָג אַן דָּזְרָק דַּי צַיְעָט וּזְעָן אַרְרָקָט, וְשָׁקָק בְּגַמְאַרְקָק
נִוְשָׁתָמָעָר, אַן רַעַדְטָ וּוְיַטְאָ).

רִיְ מְשָׁה, בְּלוֹטָעַלְעָ.

(שְׁטַעַקָּעָן אַרְיָין דַּי קַאְפָ דָּזְרָק דַּי מְהַרְרָ פָּוָן דְּיַיְינָג רַוְּיָהָן)

אַיְוֹ יַעֲקֹבְיָל נִוְשָׁטָא?

בְּעֵנֶר עַט.

(וועלכער האט זיין באָלֶר בעמֶרְקֶּט, לוֹיטֶפֶשׁ שְׂנָאַל אָז זֶה דָּאַר מְתָאָר,
פְּרָאַרְשָׁטְעָלֶט זֶה. אָז רִ' מְשָׁחָן אָנוֹ אָז בְּלוֹיטְאַלְעָן אָנוֹ דָּאַר שְׁפָאַגּ,
הַינְּגַטְעָן אַרְוֹת).

דָּאַר מִיסְטָעַר לְחוֹן אַיִן נִשְׁטָאָ, נִעְרָתֶט יַעֲצַט נִשְׁטָאָ אָן.

רִ' מְשָׁה, בְּלוֹטֶעֶלֶעֶץ.

(שְׁמַזְקָן אַרְוֹת דִּי קְעָפֶן הַינְּמַצֵּר בְּגַדְעָטָא פְּאַלְאָס) .

אַיִן יַעֲקֹבִיל נִשְׁטָאָ ?

טִימָצָם קְאַנְיִינְסְשְׁטִיןְן.

(בְּעַמְּדָרְקֶּט זֶה, לְיעַבְּלָן)

דָּאַר חַעַרְרַעַלְעַן עַמְּפָגָנָט נִשְׁטָאָ, אַ וְעַרְדָּעַן וְ פְּרִינְדְּלִיכּ
אָן, בְּעַרְבָּעַן וְזֶה אַיִן אַפְּוֹס, נִמְטָע לְיטַע.

רִ' מְשָׁה, בְּלוֹטֶעֶלֶעֶץ.

(קוֹקָן וְזֶה בְּיוֹרָץ אָן, וְעַלְקָן שְׁוֹאָץ)

מִיר דָּאַבְעַן נָור גַּעוֹאָלָט . . .

(וְשָׁאָק דְּעַרְוָעָת זֶה, הַיּוֹכֵט וְזֶה אַוְףּ, דִי טִימָצָם קְאַנְיִינְסְשְׁטִיןְן קְלָקָט
אַיִתְמַט שְׁמַרְעַנְגַּן אָן, בְּעַנְדְּקָט וְזַוְנָקָט צֶה אַיִתְמַט, דִי גַּזְעַלְשָׁאָפָט בְּנִמְטָ
תוֹשׁ וְזַרְעַט פְּרָאַרְוֹנוֹגְנְדָּאָרְט).

וְשָׁאָק.

אָ, אַם וְעַגְעָן דָּאַר טִינְעַט מְעַנְשָׁעַן ! חָאַס וְוִילְט אַיְהָר, בְּלוֹטֶעֶלֶעֶץ
(אָ נַעֲמָה זֶה זֶה זֶה).

טינען קענינעם שטיין.

(באים פיש, זו דער מאנטצע און ווינקעל וואלטצע קומט זז פערוואנגרארט און, הייך)
טען בראיטיגאם [זיו וויאט אויף זשאכן] האט די געוואהנהנט די
ארימע ליטט אליען נעהנקט און געלד אויסצוטהילען און בי זיך אין
צימער.

דער קאנטהָר.

עד איז עס וואחרשינליך פון זז הוועץ געוואהנהנט.

בענדעט.

(הייך)

עד האט בי ווין פאטער, דעם לאכינער, וואחרשינליך איזוי געז
לערענט.

טינען קענינעם שטיין.

(ראדר אהון פון טוש זז זשאכן)

זשאך, וואלטטע דען נישט די ארימע ליטט איזן אנדערם פאל
אומפאנגען?

וועגן.

(ווערט פערשעטט פאר ר' משהן, זער שרײט אויף מיט א ווילר קוֹל)
וואס? די ארימע ליטט? (זער לאוֹט אַרְאָב דעם קאָפּ פערשעטט פאר ר'
משהן און בלומבלען).

ר' משה.

(זז בלומבלען)

קומ בעטעלען, קומ.

בלומען.

טיר בעטצען איבער טזענער מאל, מיר וועלען אוניאנדערם מאל
קונטען, מאיר האבען נור געוואלט, שיינדעלע מיט איזה טאקטער, דאס
בלה-מיידעל, שטעהט פאר די טהער,

ו שאכ.

(חנטזoid אויף פערוואונדערט)
שיינדעלע, אונזער שיינדעלע מיט דעם מירעל ?

בלומען.

יא, שטעהן פאר דיין טהיר, מען האט ווי נושט אריינגעלאות.

ו שאכ.

נוושט אריינגעלאות ? (ער קוקט ווי אום, צום פיש) ווער האט ווי
נוושט אריינגעלאות ? (ער געתט איזוים גאל ווי).

פיטאט קאניגסשטווין.

(וועטא איהם גאל)

ו שאק ! (ושאך הערט נוושט, געתט איזוים, ער עולט ווערט שטיל ביט טיש,
אונגעער קוקט אויזן אנטוינן פערוואונדערט, די פאנטש פורעט ווי מיט דער טאקטער)

ב אנדעט.

(ראנטזואט די סואנאיזע)

אוֹא נאטהָר האט ער שיין, דער טיסטער לעווין, האט די אַרְימַע
לעט אונטער געשטמיצט, ווי וענען איהם דאנקען געקומטען, ער שטינצט

פִּיעַלָּע אֲוֹנְטָעָר , עַר מַאֲכָט עַמ אֵין דִּצְרָ שְׁטוּל , וְעַנְעָן אִיחֶם דָּאָקָעָן גַּעַז
קְוַמְעָן . (מִיט אַמְגַע זַי רַי מַשְׁחָ אָן בְּלַטְבָּלָעָן , וְאַלְקָעָן וְעַנְעָן גַּעַלְבָּעָן שְׁטָעָהָן
בַּיְדָר טְהִיר , בְּרוֹנוֹיְרִיבָּן) נָא , וּוְיְנַעַתְּ עַמ אַיְיר דָּא אֵין אַמְּטְרִיקָא ? אַיְידָר
בְּעַקְוּמָט וְאוֹיְל גַּעַלְד פָּעָן מִיסְטָעָר לְעֻווִּי , וְוָאָס ? (צַו דַּי אַרְזְוִינָג בַּיְמָן טְишָׁ)
נִימָט אִיחֶנָּעָן גַּעַלְד .

דָּעַר קָאנְטָאָר .

אַמְנָע שְׁעַנָּע וִיטָּע , אַמְנָע יְדִוְשָׁע וִיטָּע .

טָאַנְט ע .

עַר הָאָטִים בַּיְיַן פָּאַטָּעָר דָּעַם רַאֲבִינָעָר גַּעַלְעָרָט , (צַו דַּשְׁ טָאָס-
טָאָר) יוֹהָה , קְנוּר .

(וְשָׁאָק קוֹמֶט אַרְיָן , פִּיהְתָּר אַרְיָן שְׁוַיְנָיְלָעָן מִיט דְּאַטְטָמָעָל , גַּאֲר וְזַי
אַנְיָאָק אָקָנ שְׁלָמָה .)

(שְׁוַיְנָרָעָל אָז אַפְּרִיטָעָש יְזָרְעָנָע , אָז אַיְהָר גַּעַזְוִיכָא אָז גַּאֲר בְּשָׁחָאָל-
טָעַן שְׁוֹרָקָן פָּאָן אַיְהָר אַמְּלָגָעָר שְׁעַנְקִיט . דָּא מַאֲכָטָעָר אַטְטָמָעָל
עַזְהָן-יְאָהָרָב יְזָרְעָשׂ מִידָּעָל , הַזְּבָוָשׂ גַּעַלְלִידָאָשׂ גַּאֲר . וְעַרְתָּה רַיְשָׁ
פָּאָר חַרְתָּה , קְוֹקָא נִזְרָ פְּעַלְוָאַנְדָּעָט אָטָם , שְׁעַמְזָוָרָהָגָה הַאָלָט וְזַר צָנָ-
רִיך . דָּא גַּעַלְלָשָׁאָפָט קוֹקָט וּפְעַזְוָאַנְדָּעָט אָטָם .

שְׁזַיְנָר עַל ע .

(מִיט אַבְּרִיטָעָן טָאָס)

וְוָאָס מִיְּגָסְטוּ , מִיר וְעַנְעָן אוֹעַלְקָעָל קְלִינְגְּטָעַטְלְדִּינָע ? חַאְטָשׁ מַעַן
הָאָט וְזַר אַיְבְּגָעַצְזָוָעָן אָז אַקְלָיָן שְׁטָעָרָטָל , נִרְר בַּיְיַן אָנוּ וְוִוְוָסָט
מַעַן שְׁוֹן אֹזְהָה וְזַי מִיט מַעַנְשָׁעָן אַוְמְצָוָעָהָן . אָז מַעַן דִּימְסָט נִישְׁמָט אַרְיָן
נִעְרָה מִן הַסְּתָמָם קָעָן מַעַן נִשְׁתָּה ; וְעַנְעָן הַעֲרָשָׁאָפָטָעָן דָּא . (צַו נִימָט מַטְיָן
קָאָפָז דַּי אַרְזְוִינָג , דְּרִיסְטָה) גַּוְתָּעָן טָאָג , הַעֲרָשָׁאָפָטָעָן . (צַו וְשָׁאָקָן , וְאַלְקָעָן

רער לאנדסמאן

שטעהט פערוואונדערט, קוקט אומאל אויף די מוטער, אומאל אויף די טאקטער) און ד' משה און בלטעלע זאגן—געה אהיהם, שיינדרעלע, ער אויף מיט הערשאפט טען, — און איך זאג — ניין, איך וועל דא שטעהן; גלאו ער גור געווארד ווערטן או שיינדרעלע שטעהט פאר זיין טהיר, וועט ער שווין ארוייסקומפֿען, — זאג איך, — מעג ער אפיילו זיין מיט הערשאפטען, וועט ער ארייסט-קיטען, זאג איך, זאג איך, איך זוים עס, אלטעט ליבען ראסיעט נישט.

ו ש 8 ק

(ועלכאר שטעהט און קווקט אומאל אויף דער מוטער, אומאל אויף דער טאקטער, פעריגעסט אינן מוניות און די "הערשאפטען" ביט מיש). און איך שטעה און קוק, ווער אוו שיינדרעלע? דז אדרער דאס פֿי-דעל, זי (אייפֿז) מירצל) איז שיינדרעלע, דז ביזט אונאלטע יודען געווארדן. (נאהמתן און דאס מירצל בע דער האנה, וועלכע ווערטה רויט, און לאט דעם קאָפּ אראָבּ) שיינדרעלע, ואַ העלפּ מיר גאט ווי שיינדרעלע, איזו זו איך בּוּן דען דער. חיים אַוְעֲגַעַפְּאַהֲרָן.

שיינדרעלע.

אַה, אַה, די אַיִיר זענען בעסער פֿאַר די היינהער, די מאָטֵץ איז שווין אונאלטע יודען געווארדן, האט די רײַיט בעלקה פֿערלווֹרֶן, (יע דער געווארדט) אַה, די מאָנטפּעַרְשִׁוּן, זי אונגעטרטיע זיך זענען, קויים דערזעהן זיך אַ פֿאַר רױיטע בעקליה, לאוט מען שווין די מוטערט שטעהן.

דער יעולט ביט פֿיש קאנז זיך נישט פֿאָסן. קווקן אלע פֿערוואָגֶן-דערט זיך אַן, אַיִינער אויףּן צוּוֹתְּצָן. בחנמּ מָאָטֵס די מָיסָעַס קאָ-גִּנְשְׁטִיּוֹן פֿערשִׁיעַרְדָּגָן אַיִּיכָּן זיך וְשָׁאָקָן, ווּוּגָאנְקָאָן זיך אַיִּחָם, מִסְטָאָר גְּזַרְדָּקָן אַיִּהָט אַן, אַוְ אַיִּנְגָּעָן מְאַל גְּזַרְדָּקָן זיך אַיִּהָט, — מִסְפְּאָר לְאַזְוּן! — וְשָׁאָק, אַזְוּן זיך וְוְאָלָט נִישָׁט גַּעֲצָרָת, נִישָׁט

געזחן אוו אינגענצען פערנומען מיט שיינדלאן און דער טאכטער.
פָּגְנַעַט וְרַעֲמַת אֶלְעַזְרָה צָוֵם טִישׁ, צָוֵם קָאנְטָאָר, צָוֵם אַקְאָלָּ, בַּטְוֹ וְוַעֲלָקָּ
אַטְפְּהַלְמַט וְזַקְעַדְנַעַט).

ב ע נ ד ע ט .

אווי אווי ער שטענדיג, אווי פראסט, אווי אינפֿאָר, מיט אלע אווי
ער היימיש, חאָטַשׁ ער אווי טיסטער לעווין; ער האָלַט זיך נישט הויז,
געַתְמַט יְעַדְעַן אָוָם ווּיְמַיט וַיְמַס אַגְּלִיכְעַן. וְעַהֲעַן זַי, ער ווּטַזְנַיְמַן
נָהָא בְּעַטְמַן צָוֵם טִישׁ, וְעַהֲעַן זַי, ער בְּעַטְמַן זַי, (ער גַּחַת זַי צְוֵה וְשָׁאָלָן)
וּיְטִיסְטַעַר לְעֻווִין, דַיְגַּעַלְשָׁאָפָט !

! ש א ק .

(וּזְלַפְּחַר הָלַט אֶלְעַזְרָה אַיְלָן בְּעַטְרַאַכְטָן דַּאַט מְיוֹדָל, נְצַחְמַת אַיְהָר דַיְגַּעַל
זַעַפְעַן דַיְגַּעַל הָאָדָר אַיְלָן).

אַיְלָן דַיְגַּעַל מְאַמְּעַם, אווי פָּעַרְקַעַטְמַט ווּיְיִדְיַיְמַט (דַּאַט מְיוֹדָל שְׁעַמְמַט);
וּיְדַיְמַט, חַאָלַט דַיְגַּעַל צְיִדְרַעַד (דַיְגַּעַל דַּעַר בְּלִיק דַּעַר מְאַמְּעַם). אַיְלָן אַיְךְ הָאָפָט
אֶלְעַזְרָה גַּעַמְגַעַט, אוֹו שְׂיִינְדְּעַלְעַזְרָה אַיְלָן אַלְטַעַזְעַן-אַיְהָרָגְנַט בְּעַדְעַל. (ער גַּעַמְגַעַט
זַי), אַיְךְ הָאָפָט נָאָר פָּעַרְנַעַטְעַן, דַּאַט וְעַגְעַן מְיַינְעַן לְאַגְּרַס-לְיִיטַט, מִיְּזַי
טְשַׁפְּחָה, טְיַיְן פָּעַטְעַר, מִיְּזַי מְוּהָמַעַט. אַה, אַיְזָאָקְעַן (ער גַּרְוָעַת אַיְהָמַט אַיְלָן אַיְלָן
וְוַיְקָלָל, פָּאַרְקַלְעַרְט וּזְיִדְיַיְמַט פָּעַרְשַׁעַטְמַט, לְאַוְתְּ דַיְגַּעַל קָאָט אַרְאָפָט, פָּאַפְּט וּזְיִדְיַיְמַט
וְוַיְקָלָל). דַּאַט אַיְלָן מִיְּזַי כְּלָה, מִיְּסַעְסַע קָעַנְגַּסְטַיְיַן, (איַזְאָקְעַן נִקְטַט) אוֹו,
זַחַת אַיְלָן שְׁלַמְהַיְה אַיְלָן דַיְגַּעַל, (ער גַּעַל שְׁלַמְהַיְה מִיְּזַי אַיְלָן עַגְעַן, (ער שְׂיִינְדְּלַעַד)).
בְּיַוְתְּ גַּעַטְמַגְעַן הַגְּנַטְעַר דַּעַר תְּהַוֵּר אַיְלָן מִעַן הַאָט דַיְגַּעַל נִישְׁטַמְט אַיְלָן
אוֹו, אוֹו. (אוֹו מִיס קָעַנְגַּסְטַיְיַן וְוַיְזַנְדַּג אַיְוֹף שְׁיִינְדְּלַעַד) זַי אַיְלָן אַיְלָן
אַמְּאָל מִיְּנַס אַכְלָה גַּעַוְעַן (ער קָאנְטָאָר שְׁפִירַגְט אַוְיַף, דַיְגַּעַל פָּעַרְבִּיטַט דַיְגַּעַל
לְיַפְּקָה, דַיְגַּעַל טְוַדְעַט וּזְיִדְיַיְמַט דַיְגַּעַל טְאַקְטַעַר, אַיְלָן דַיְגַּעַל צְוֵה וּזְיִדְיַיְמַט דַיְגַּעַל קָוְקָה
זַי אַוְיַף). זַי, וְעַצְטַמְט אַיְלָן, דַיְגַּעַל, מְלָאָה, קָוֵם אַחֲרָה, וְעַצְטַמְט דַיְגַּעַל, שְׂיִינְדְּלַעַד
לְזַי, אַחֲרָה, פָּעַטְעַר, מְוּהָמַעַט, אַיְהָר וְעַטְמַט דַיְגַּעַל מְיַינְעַן מְחוֹתָהָנִים הַיְיַינְט.

(ו)ונדרעת ויך צו רdeer גושעלשאפט פיטט טיש
משפחה, מין פער, מין מהמתע, (ער הוועט אויף שיינרלען) מין גע.
וועזענע בלה, (אויף מלארן) מין קאלענע פון דערהעט; מיר האבען אמאל
פערד געפאנעם אינאיונעם בי רעם יורגן (אויף ד' משהנ)

(דער שׂוֹשָׁן ווּעַרְתָּם בְּלִיכָּה, דֵּי טַאנְגַּטְשׁ בְּיִסְטַּח וְזֶה דֵּי לִיפְּשָׁן, חָאת שׁוֹן אֲאָרָן מִכָּל גְּנוּווֹלָט אַיְמַשְׁבָּרוֹנָהָן. דֵּר אַנְגָּלֶל קְוַקְּשׁ אֶן דָּעַט אַקְּנָה, בְּגַנְדָּעַט אָנוֹ שְׂיוֹן אַיְנְגָּעָן מִכָּל גְּנוּווֹן בְּצִי אַיּוֹת אָנוֹ רַיְסָט אַיְוֹת, — וְזָאת אָנוֹ דֵּי מַעֲהָר, מִסְטָרֶל לְעָוֵן? — וְשָׁאָק הַעֲרַת אַבְּגָעָן גַּרְגְּנִישָׁת, עַרְתָּה ווִיטְשָׁעָרָה צְזַרְמָהָן).

השאלה

אַפְמָאַל: נָאָר דִי הַמִּמְשִׁיעַ בָּהָמוֹת ?

שלטה טלאד'.

וועעליך ער האלט זיך א בוטאָל גזירות, ווערט צויגצואָונקען פון אוניאָזקן,
וועלכער שטאָחט אין אַוינקעל בע דער שאָנק, אַו ווינקען אַהֲרָהּ זיך.

(בitem מיש וווערט אליגט אטיגל אונ ביליך. זו מאונטען צוותה די אונט-
טער, ביטטן די ליבען, והאט שיין א פאָר מײַל גאנזאלט אויפֿתשרונגן.
ולאָווען פֿרְבוֹט אַהֲרָם מִנְסָחָת מִצְגָּלִיקְנוּמָה אַזְנְגָּדָהָלְטָן, צוותה
אוֹתָךְ, גַּעַמֶּת די לִיבָּעָן, מִיְּכָלֵט וּךְ, וְשָׁאָק וְשָׁהָר עַגְּזָהָן, וְעַטְּשָׁת
אַלְפָהָן).

ו ש א ק .

האסט רעלט , שלמה , איך בעניך אויך נאָה דֵי דַיְוִינְישׁ בָּהָמָה ;
יעַם , ברורער , דו האסט רעלט .

ט א ג ט ע .

(חָסֶפֶת זִקְרָעָה, צִוְּדָר טָאַלְטָעָר)

טָאַלְטָעָר , דָּאָס גַּעֲשָׂפָרָעָךְ אַיְזָנִים פִּיר אָנוֹן . (זִוְּרָפָט צָוָם מְאָן)
מָרִינְטָא , קָאָס ! (צָוָם קָאָנְטָא) וּוּיר דָאַקְעָן אַיְהָעָן פִּיר דֵי גַּעֲזָלְשָׁאָפָט .

דָּצָר קָאַנְטָאָר .

(צִוְּדָר שָׁוֹעָסְטָעָר)

שָׁוֹעָסְטָעָר , וּוּיר וּוּרְדָאָן דָּעַם הָעָרָן לְעֵזִי אַיְזָן אַנְדָּעָרָם מְאָל
בְּעֻזְבָּעָן .

אַגְּקָעָל .

בְּנִי קָלְעָנְשָׁרָע גַּעֲזָלְשָׁאָפָט .

טִיסְעָם קָעְגִּינְסְשָׁטָאַיְין ..

(איַפְּנָעָרָעָנָט , רָפָט וְשָׁאָקָן)

וְשָׁאָק , פּוֹלְיַיקְט וּוּסְטוּ דֵי גַּעֲזָלְשָׁאָפָט אַיְן צְוִילְטָעָן צִימְטָר פְּצָרָה
גַּעֲטָעָן .

(שְׁלָמָה וּוְיל אַנְטְּלוּסָאָן , וְשָׁאָק וְוִינְקָה צְדִיקָה , צְרָעָל גְּלִיבָעָן) .

רְ' מְשָׁה , בְּלוּמָעָל ע .

(חָפְאָן זִקְרָעָה פְּצָרָעָט)

איַגְּצָר אָנוֹן , אַם לוֹינְט זִקְרָעָה נִוְשָׁט ; מְרִיר וְעַנְעָן מְוּחָל פָּאָר אַגְּנָזָה

דער לאנדסמאן

כבוד, מיר קענין אַנדְרֶעָם מֵאַלְקָמָן .
(וילאן זיך אויפֿהוּבָן).

וְשָׁאָק .

געט ר' משה. מוהמע, זיצט. אידער זענט בעי מיר אַוְלְדָצָע אַנְגָּלְעָטָע גַּעֲטָט, (zie דער מיט קאניגנסטען) ווי דיין אַנְקָעַל מִיט דָּרָט טָאנְטָע (אר ווינט אַיְף בְּלוֹמְצָאן), אַוְלְדָצָע אַר גַּעֲמָט אָן בַּי דָּרָה האָנְדָר). דו זעהרט דָּי יְוָעָנָע, ווּן נִישְׁתְּ דָּי יְוָעָנָע, ווּלְסָטוֹ אָפְּשָׁר הַיִּנְטָן גַּעֲטָרָאָגָן דָּי בְּרִילְיאָטָע אָן פָּעָרָל, ווּאָס אַיךְ האָבָר דָּרָר פָּאָר כְּלָה-מְתָנוֹת גַּעֲנָבָעָן. דָּי יְוָעָנָע האָט מִין גַּעֲנוֹמָעָן צַי זַיךְ נִישְׁתְּ ווּן אַיְהָ בֵּין גַּעֲוָעָן וְשָׁאָק לְעָזָן, נֹרָא קְלִינְנָאָר שְׁמִינְסָעָר-יְוָונָן, אַרְזָים, אַחֲן אַפְּטָאָר, אָן אַטְּוֹ שְׁעָר ; האָט מִין דָּי יְוָעָנָע אַרְיָנְגָּעָטָע צַי זַיךְ, אַיךְ ווּינְקָעַל מִיר אַפְּטָאָר גַּעֲנָבָעָן, אַיךְ בְּוּסָעָן בְּרוּסָט זַיךְ מִיטָּט מִיר גַּעֲטְטִילָט, ווּן אַמְּמָעָן גַּעֲנָבָעָן אָוֹן גַּעֲבָאָרָעָן מִיר אַיְף יְשָׁרָעָן שְׁבָתָה. (איְףָ ר' משָׁחָז) בעי דָּי האָנְדָר מִיר אַנְגָּלְעָטָע, אַיְן בִּיהְיָה הַמְּדָרֶשׁ מִין גַּעֲפִינְהָרֶט אָן קְדוּשָׁה מִין אַוְיסָגָע-לְעָרָעָנָט נָאָךְ מִין טָאטָעָן וְאָגָעָן. (ער ווינט אַיְף שְׁוּנְדְּרָעָלָאָן) אָן דָו זעהרט אָט דָי יְוָעָנָע, ווּהָאָט מִיקְהָ לְיעָב גַּעֲהָאָט נִישְׁתְּ ווּן אַיךְ האָבָר גַּעֲהָאָט אַזְּגְּזִילָעָן בְּרִילְיאָטָע אָן פָּעָרָל, סְטָאָרָס אָן חַיְינְדָר, — אָן פָּטָאָר אָן מְוֻטָּעָר, אַיְן שְׁטָעַלְרָאָר זַיךְ אַרְוָמְגָעָאָלְגָעָטָר, קְיָנְנָאָר האָט זַיךְ נִישְׁתְּ גַּעֲוָאָלָט אַרְוָמְקוּקָעָן אַיְף מִיר, האָט דָי יְוָעָנָע מִין לְיעָב גַּעֲהָאָט, אַיךְ תּוֹךְ מִיר אַבְּגָעָנָעָבָעָן צְוָצָרוּקָעָן זַיךְ אָן דָי ווּינְטָרְדָּגָעָן גַּעֲלָט, האָט גַּעֲבָרָאָטָעָן הַיְּוּרְעָלָעָן גַּעֲנָבָעָט בעי אָוֹרֶד בָּעָל-הַבְּחִוָּת אָן מִיר אַיְן שְׁטָאָל גַּעֲבָרָאָלָט. דָעַם לעַזְמָעָן גַּרְאָשָׁעָן מִיר אַוְקָגָעָנָעָבָעָן אַזְּפָחָה זַיךְ אַכְּזָבָעָן. אָוֹי זַעֲוָעָן צַי מִיר, אַיךְ ווּאָלָט גַּעֲוָאָלָט אַגְּזָוָן צַוְּמָאָלָעָן. ווּאָס דָי (וַיֹּוֹס אַיְף דָי דִּיטְשָׁעָן) ווּאָלָטָעָן גַּעֲוָעָן גַּעֲוָאָגָט, ווּן אַיךְ ווּאָלָט דָאָן גַּעֲקָמָעָן צַי זַיךְ. (ער שריט אַיְף זַיְוָאָקָעָן) דָו ווּינְסָט וּצְרָאָר אַיךְ וּבְנָן פָּאָר זַיךְ ? — מִין פָּטָאָר אַיְן גַּעֲוָעָן אַרְבָּה, מִין מְשָׁפָחָה — קְוִיפְלִיעָט ; נִין, אַיךְ בֵּין נִישְׁתְּ קְיָיָן רַבְּסָאָז וּוּהָן, ווּן דָי האָבָעָן אַיךְ דָּרְצָעָהָלָט,

טין פאטער אויז א פראסטער פוהרטאן געווען, דאס אויז כוין פאמיליעז.
געפֿעלט אויך דער שידוק נישט? האט אידער זיך אין טיר דעם יומס
איינגעראַיכט?

דער קאנטאר.

(שוויש אויַף)

איך וויל נישט, דו זאלט דעם הערונ נאָר אַמְּל ועַחן! (אי בענ-
דאַז') דאס האבען וויר אויך צי פערדאַנקען.

וּשְׁאַק.

(זו בענדעטען)

און אויך אויך. אויך האב געמיינט, או אידער זענט אַידעלע, פיענע
מענשען — דיטשען. אויך האב פאר אויך דורך-ארץ געהאט, אויך האב זיך
געוואָלט פון אויך אַבלערנען, ווֹי אַפִּינְגֶּר מענש צו ווערען. (זיטס עילם)
האבען ווֹי טיך דאס אַבְּסָלְעָדָר — אויז דאס אַידעלקיט, אויז דאס
פִּינְקִיט?

בְּעֵנֶר עַט.

(געחסט אַרוֹיַּס מיטז'ן קאנטאר און לְאוֹוֹאָ, וְעַלְכָּעַ בְּרַאֲקָט אַרוֹיַּס אָן
אַ שְׁטוֹרָקָט טְרַחְרָעָן.)

אויך האב געמיינט, ער ווּט זיך לאָזָן לערנען, פיהרען — ווֹי אַין
אַפִּינְגֶּר גַּעֲלָשָׂפֶט זיך צו פערהאלטען, ווֹי מיט אַרְעַנְטְּלִיכָּעַ מענשען
אָומְצָנוּהָן, (זו מיסעט קעניגסטען) און די מיט האט דאָך אויך אויז גַּעַז
דענקט. נישט ואַהֲרָן?

(אַלְעַ אַב)

• פָּנָמִים

(שריון זיו נאך)

אנ-אַנְדָּרֶן לְעָרֵנֶט אֹוִים אַפְּנִינֶר מַעֲנֵש צָו וּמַעֲרָעֶן, וּוֹי מִיט לְפַט אָוּמְצָגָהָן; גִּבְשָׁת מַהָּךְ. אַיךְ מוֹ שָׁוֵין בְּלִיבְעָן אָזָוִי נְרָאֶב, וּוֹי אַיךְ בָּנָן גַּעֲוֹעַן. (זַי דָּס הַיְמִינְשָׁן עַלְמָה) הַאָבָעָן וְזַי מַהָּךְ דָּס אַבְּוֹסָל גַּעֲלָרָנֶט צָו שְׁמִינְיָלָעָן, אָנוֹן אַלְיָבָעָן מִינָּעָן צָו מַאֲבָעָן, אָנוֹן לִגְעָנֶר צָו זָאָגָעָן, אַרְיָעָנֶעָן טָאָטָע-מַאֲמָעָן צָו פְּעָרְלִיקָעָנֶעָן. — (אַר גַּחַת צָו צָו אַיְזָאָקָן), וְאַל-בָּעָר אָיוֹן דָּי גַּנְאָצָע צָעֵט גַּעֲשָׁתָאָנֶעָן אָנוֹן אַוְינְגָּאָל אָנוֹן וִיךְ שְׁטוֹל-שְׁוּבָעָנֶר צָגָעָקָוָאָט אַנְדָּרֶסֶט דָּעֵם טָאָן, גַּעֲרָאָפָּאָן) וְזַי מַהָּךְ, בְּרוּדָרָעָר: אַיהֲ, אַיהֲ, בָּנָן דִּין אַדְהָנֶר, אַגְּמַנְיָנֶר יְיָוָן בָּנָן אַיהֲ, וּוֹי אַיהֲ הַאָפָּה גַּעֲהָנְדָרָעָלֶט גַּעֲנָעָן דִּין שְׁוּגָעָטָעָר; (פִּוְיָאָק) וְזַי מַהָּךְ מַהָּךְ, אַיְזָאָקָן! דָו הַאָסָט רַעֲכָט גַּעֲהָט, וְעַדְרָעָט גַּעֲהָגָט, (פָּאָלֶט אַיהֲם אַוְסָּעָן הַאָלָן מִטְּשָׁוָהָרָעָן אָנוֹן דָו אַיְזָאָקָן). אַיהֲ רַעֲכָט גַּעֲוֹאָלָט אַקְלִיָּן קִינְדָּהָאָבָעָן, אַיְזָאָקָן, אַקְלִיָּן קִינְדָּהָן. (אַר גַּיְינְטָהָן אַוְיָזָאָקָם הַאָלָל).

(פָּאַרְהָאָנָּג לְאַנְגּוֹאָמָּה).

הrintur אקס.

דער לאנדסמאן

אין דעם ציכער ווּ אין צוֹוִוִיטָן אַקְטַ, אַוּוּנְדַר, רַי' מִשְׁתַּחַת וְצַדְקַת
פְּנֵים אַוְוִוִין, אַוְוִוִין פְּנֵישׁ בְּרוּכָת נִזְקָדָה עַל יְאָחָר-עַלְמָה-לִיְגָם, דַּי מִתְהַמֵּץ
בְּלוֹמְקָלֶךְ גְּרוּבָת צָוֵם טִישׁ, — אֲםַקְטַמְטַ אַרְבִּין אַוְוִוִיאָק.

איוֹ-אָאָק.

נוֹטֵ אַוּוּנְדַר! וְשַׁאֲקֵ אַיְוּ נִשְׁטָא?

בלוֹמְעַלְעַ.

נוֹטֵ אַוּוּנְדַר,נוֹטֵ יְאָחָר! אַיְוּ דַּאַךְ גַּעֲנַגְגָּעַן אַיְן שַׂוְהָל אַרְבִּין, דַּאַט
אַאָה דִּיבְנַט יְאָחָר-צִוְיטַת נָאָה אַירָה,

איוֹ-אָאָק.

(דַּאַקְטַמְטַ נָאָה)

יעַם, יעַם. אַפְּעַר, וּוֹסֵם הַאֲבָא אַיְהָ דַּאַם גַּעֲוָאלְטַ וְאַגְּעַן, אַיְהָר
אַאלְטַ טִיר לְעַבְעַן, אַיְהָר וְעַנְטַ דַּאַךְ פְּרוּמָעַ לְיִיט, — וּוֹי לְאַוְתַּ אַיְהָר אַיְהָר
פְּלוֹמְעַנְקַ, אַיְהָר פְּגַן, וְשַׁאֲקֵן — אַזְוֵי נִזְעַן, אַזְוֵן אַזְוֵי, אַחֲן חַרְבָּה
גַּעֲהָאָט? וְחַסְטַת — עַר אַיְוּ דַּאַךְ אַמְּאַנְסְפָּעָרְשָׁוֹן אַיְן דַּי בְּעַסְטַע יְאָחָרָעַן,
דַּאַט אַיְהָר גַּאֲרַנִּישַׁט קְלַנְמָאַל וְעַגְעַן דַּעַם נַאֲלַגְעַלְעַט?

בלוֹמְעַלְעַ.

אוּ, דַּאַם אַיְוּ דַּאַךְ, וּוֹסֵם אַיְהָ טָעַנה מִיטַּטַּמְּן אַלְטַעַן טָאגַ אַזְנַ
אַאָטַם! וְהַטַּם — עַר אַיְוּ דַּאַךְ נָאָה עַל יְגַנְגָּעָר מְעַנְשַׁ אַיְן דַּי בְּעַסְטַע יְאָחָרָעַן!

עם אויז דאָה אַ עבירה—נישט קְיֻנָּר אָוּן נִישְׁתְּ קְלָנָן רִינְגֶּר! דָּאמֶט מענה
אַיךְ דָּאָה מִיטָּן (וַיֹּוֹשֵׁט אַוְּפָה רַי' מִשְׁחָה): דָו בִּזְוֹת אַ קְרוֹבָּן, אַ גְּנוֹאָל, האָסְטָ
דָּעַם וְהָמָט קְרִישָׁן גְּלִילְעָדָן, וְאָסֶט שְׂוִינְגְּסָטוֹ? פָּאוֹרוֹאָס וְאַנְסָטוֹ נִישְׁתְּ, אוּ
נַּאֲקָן יְוִידִישָׁן דִּין? מִיר וְעַגְעָן דָּאָה נַּאֲרִישָׁע וְיַּבְעָר, מִיק וְעַט אַר דָּעַן
חרעָן?

ר' משה.

אַ שִׁידּוֹק אָיוּן אַ וְיַּיְבְּרִישָׁע זָהָק, מִיטָּ שִׁידּוֹלִים, שְׁלַקְנְטָעָם נִיבְעָן
זָהָק וְיַּבְעָר אָפֶן. דָו האָסְטָ אָהָן עַזְהָרָע אַ מְוַיֵּל, נִשְׁטָקָה, דָו קָעַנְטָ
רְצָעָן.

בלוטעלץ.

(צְפָאַלְטָ וְזָהָק)

אַ נָּו, מְשַׁהְלָעַ, מְשַׁהְלָעַ, וְעַן וְעַסְטָוּ שְׁוֹן דִּין עַקְשָׁנוֹת אַוְעָקָ
לְעַגְעָן? אַבְּגָנְעַלְעַבְטָ מִיטָּן אַטְּאָן פְּיַעַרְצָן יַאֲדָר אָיוּן עַקְשָׁנוֹת; אָן טַיְקָ
וְעַט אַר דָּעַן הָעָרָעָן? אַר וְוַיֵּל דָּאָה נִישְׁתְּ הָעָרָעָן אָיוּן גְּדָרְעַקְעָן דָּרְעַפְטָן,
צִימָט נַאֲךְ יְעַנְעַר מְעַשָּׁה, דָא, מִיטָּן דִּי דִיְתְּשָׁעָן. אַיךְ בָּנָן דָּאָה נַּאֲרִישָׁע
יְוִידָעָן, דָו אַ בָּעַלְהָבִית אָין שְׁטָאָרט, וְוַסְטָיְן וְעַגְעָן—נַאֲקָן יְוִידִישָׁן דִּין.

אַ�וָּאָק.

נוּ, נָו, עַמְּ אָיוּן נִישְׁתְּ אַוְיִוְשָׁוְלִיקָה, אַר וְעַט זָהָק נִישְׁתְּ דִּין
אַוְיִוְשָׁפְּרַשְׁטָאָפְּעָן, אָוּ מְעַן וְעַט רְעַדְעָן וְעַגְעָן אַ טְּיִידְעָל; אַיךְ קָעָן מִין
סְחוּרָה. (אַר הַאֲקָט אַיְבָּשָׁר) וְאַנְטָנוֹר, אַוְהָר וְאַלְטָ מִיר לְעַבְעָן, הָאָט אַיְהָר
עַפְעָם אַ טְּרָאָט גְּעַתְּהָן וְעַגְעָן דִּי יְהָמָה, אַהֲרָן, שְׁיִידְעָל סְטָאָקְטָעָר?

בלוטעלץ.

אַ כָּשָׁר יְוִידִישָׁ קְיֻנָּר, פְּלַעְפָּעָן, עַמְּ וְאַלְטָ אַ גְּרוֹיְסָע מְזָהָה גְּעוֹזָן.

75 = דער לנאָדֶסְמָן

אי פֿאַר דּעֵר יְהוֹמָה, אַי פֿאַר דּעֵר מִוְתָעָר; עַר הָאַט דִּי מִוְתָעָר פֿעַר
שְׁעַמְטַ, עַר אַיְ דְּאַךְ מִיטַּ אַיְהָר אַכְלַה גְּעוּזָן, לְאֹו עַר אַיְהָר טְאַלְטָעָר
גְּעוּהָמָן. (נִי מִיחָזָה) אָה, וּוּאַס וְאַגְּפָטָו מְשָׁה?

ר', מְשָׁה.

אֲוֹדָאי וְאַלְטַ גְּעוּזָן אַגְּלִיבָע זָהָ, נְדוֹן, וּוּצְעַר דְּאַךְ סִינְיוֹן סְפַּ
כְּאוּזָן גְּעַבְעָן.

איוֹאָק.

הָאַט אַיְהָר שְׁוִין אַמְּאַל גְּעַרְעַרְטַ מִיטַּ אַיְהָר. אַיְהָר מִינְזַּן
דְּאַלְעָן, וְעַגְעָן דּעֵר זָהָ?

בְּלוּמְצָלָע.

אֲוֹדָאי הָאַט סְעַן גְּעַרְעַרְטַ, וְגְנוּרְגָּעַ וְיִבְעָרַ רְעַרְעַן.

איוֹאָק.

נו, וּוּאַס וְאַגְּפָטָו נִוְיָן?

בְּלוּמְעַלָּע.

וּוּאַס, נִוְיָן וְלִי נַאֲךְ קְוּעַנְטְּשָׁן? דָּאַס מִידָּעַל קוּמַט אַרְבִּין אַן
איָאָעֲשִׂירָות, אַין אָוֹאַ שְׁמַאלְצִיגְרוֹב!

איוֹאָק.

אַן דָּאַס מִידָּעַל וּוּסְמַעַם אַיְהָר וּוּאַס, אַפְּשָׁר הָאַט נִוְיָן אַבְּוֹי?

בלוטעלע.

לאו איזה א גוט יאהר, וואם אויהר רעדט; א כשר יודיש קנדז פילעבען, זי האט עס ערלזיך פערדיינט; אויהר פאטער אין הימעל האט זעה געמוות לוייפען מיהען.

איוואק.

נו, וואם ואנט אויהר, בלומעלע?

בלוטעלע.

וואם ואל איך זאגען? איך וועל איך זאגען מיט אונאמת. איך האב געקלערט דערפּון פון ערשותן אויגענבליך אין; ווארום לאוזן מיר זעה נישט גאנפארען, זי עליה-השלט, איך מײַן אײַער שוועטער, פֿאָר-וואם, מײַנט אויהר, האט זי קײַן קינדרער נישט געהאט? וועל זויסט צי זי האט זעה חילילה נישט פֿערזינדנט אין אויהר, איך מײַן אין שיינדעלען; אויהר ואלט מיר ליעבען, ער איז דאָך טיט אויהר א כלה געווין, תנאים געשרייבען, איבערגעלאָות זי א וויטט כלה-ענונה און חתונה געהאט מיט אונאנדרער. וועל זויסט, חילילה נישט איבערדעָם, וועניג ליעט מען זעה אן אועלכע מעשיות, א כלה פֿערשעט — נאר א קלינינקייט!

ר' משה.

שווינג שוין, שווינג, גראוישׁ זודענע.

איוואק.

נו וועט ער דִי כלה איבערבעטען, ער וועט מיט אויהר מאָקטער חתונה האבען. אויהר האט דעכט, אפשר וועט ער דערפּאָר מיט אויהר קינדרער האבען.

דער לְנַאֲדָמָמָן

בְּלֹטֶם עַל עַ.

טיר זענען נארישע וויבער .

אייזאָק .

נ , אַיִּיךְ וּוּלְלָאַרְיֻבָּעָרְגָּעָהּ צַ אַיִּיךְ , צַ שִׁינְגָּרָעָלָעָן , אַונְ וּלְלָרָעָה .
דָּעֵן מִיטּ אַיִּיךְ אַלְיַין ; זַן וְאוֹנֵטּ דָּאַךְ דָּאַ נִשְׁתּ וְוִיטּ , הָעַ ?

בְּלוּטֶם עַל עַ.

אָוֹרָאִי , דָּאַ אַבְּסַטְּעָרָם . עַרְ הַאֲטַתּ דָּאַ אַיִּיךְ אַבְּגָעָנָעָבָעָן אַ וְאוֹיְנוֹנָגּ
אַנְןּ שְׁקָנוֹתּ , אַזְ ּ עַרְ וְאַלְלָאַנְהָנָטּ וְאוֹנְגָּעָן נַעֲפָעָן אַיִּיךְ , אַזְ ּ עַרְ וְאַלְלָאַיְפּּּ .
דָּעָרָנָאַטּ דָּאַ אַרְיְנָקְוָמָעָן , פְּעָרְצָעָהָלָעָן אַיִּים פָּוּן אַמְּלָלָגָעָן יְאַחֲרָעָן .
אַבְּפּּּרָאַיִּיךְ וְאַלְטּ מִירּ לְעָפָעָן , אַונְ עַרְ , אַיִּיךְ מִין , יְעַקְּבָּלְ עַרְ וְוִילְ דָּאַךְ
נִשְׁתּ הַחְדָּעָן דָּעָרָפָן , עַרְ וְוִילְ דָּאַךְ נִשְׁתּ גַּעֲרָעָנָקָעָן דָּעָרָפָן , צִיטּ יְעַנְּצָרָ
מַעַשָּׂה , אַיִּיךְ מִין , מִיטּ דִּיְתְּשָׁעָן .

אייזאָק .

נוּ , נַעַר וְוַעַטּ וְיַדְ אַבְּעָרָעָכָעָן , עַמְ אַיִּוּ נִשְׁתּ אַוְיּ שְׁרָעָקְלִין .

רַ' מְשָׁה .

עַרְ וְוִילְ נִשְׁתּ חַזְעָרָעָן אַונְ גַּעֲרָעָנָקָעָן , נֹרְ קְוִימָטָן נִשְׁתּ , שְׁוֹנִין
חַצְלָעָ , כּוֹטְ אַיִּיךְ מַנְדְּצָלָעָ אַרְיַין אַיִּן אַוְעָנָדּ , הַחְלָטּ עַרְ עַם נִשְׁתּ אַוְיּ ,
שִׁיקְתּ אַרְזְוִיּ נַאֲךְ אַיִּיךְ , פְּרָעָנָטּ אַוְיּ אַיִּיךְ וְוַאֲוַאֲוַאֲ . אָוֹרָאִי דָּאַרְעָףּ מַעַן אַמְּלָלָאַנְיָהּ
אַיִּין טְעַזְּטָעָרָם אַרְוּם אַדְעָרּ וְוַיְמַעַן אַיִּיךְ וְוַאֲוַאֲוַאֲ .
אַעֲקָטָאַקָּעָן , זַן אַיִּוּ דָּאַךְ אַמְּנָרָעָלָ , אַונְ עַרְ — אַמְּנָסְפָּרָשָׁוֹן ; טִילָּאָ .
וְאַעֲמָעָם עַם קָעָן זַיְהָ טְרָאָפָעָן , אַמְּעָרָיְקָא !

בלומעלע.

טאג, וואס זאל איך טהון, ר' איזאקס?

אייזאקס.

אייהר זאלט דעם טיש גרייטען און שטעלט אויף די זילבערנץ ליכט.
טער, און גרייט און א מזען טעלער או צוּבָּרְעַדָּן, און איך געה אראָפָּ
שייקען די כלֶה מיט דער מההנהטע.

בלומעלע.

וואס שוין הינט, און אייהר יאהר-ציטט?

ר', טשה.

דער יאהר-ציטט טאג איז א מולדינער טאג, נישקעה, עס איז
א יודישׁ זאל.

בלומעלע.

(נchapט זיך גרייטען צום טיש, לענט אויף א וויס טישטוק, שטעלט
אוועק די זילבערנץ ליכטץ).
און טאג ווער זאל רעדען מיט איהם, איך מײַן מיט יעקובל, אָרְפָּה
אנגט איהר, איך זענט דאָך אָוּלְטָמְעַנְשׁ, ווער זאל אַנְהִיְבָּעַן רעדען
מיט איהם וועגן שירוה? איז א מאן נישט זיך אַוּלְכָּע זאלען, דאָרְפָּע ער
(ע) ווישט אויף ר' משה נישט אַנְהִיְבָּעַן רעדען מיט איהם דערפָּן?

אייזאקס.

נו, נו, איהר וועט שוין אָרוֹבְּקָומָן! אָוּ לְאֵג אַוְסְגָּעָקָומָן

דער לאנדסמאן

אָזֶן אַ דְּרִיבְּעָן ; נוֹ מַאֲלָטִים אַכְ'עָק , אָז עַר וּעַט קְוֻמָּעַן , אָזֶן וְאַנְטָ אַיָּה
בָּגָלָר , אַיְדָר דָּרְפָּט וְהָ נִישְׁתָּ שְׁעַמָּעַן פָּאָר אַיָּה , נִישְׁקָשָׁה , עַר
וּעַט אַיְיךְ נִישְׁתָּ אַיְופָּעָסָעַן דָּרְפָּפָר . אַרְדָּ מָוְ נָאָה וּעַחָן , פָּאָר דָּעַם מַיִּי .
דָּעַל אַ בָּלָה-מְתָהָנוֹ צָו פָּעָרָאָרְבָּעַן . (עַר האַילָט) אַהָא , וְשָׁאָק קְוֻמָּעַן אָז , אַיְךְ
וְוַיְל נִישְׁתָּ , עַר וְאַל מֵיהָ וּעַחָן , אַיְךְ וְוַיְל גַּעַתְּ דָּרְדָּר קְוֻמָּעַן , אָז
וְאַנְטָמִים קְיָעַן וְאַרְטָ נִשְׁתָּ , אָזֶן אַיְה בָּנָן דָּא גַּעַוְעָן אָזֶן אַיְךְ וְוַיְסָפָן
עַפְּפִים . אַיְהָר הָעָרָט , קְיָעַן אַיְין וְאַרְטָ נִשְׁתָּ פָּוּן מְרָ , אַיְךְ וְוַיְל נִשְׁתָּ , עַר
וְוַיְסָעַן . (אַר גַּחַת אַפְּ דָּרְדָּר קְוֻמָּעַן) .

ר' משה.

נָוָט , נָוָט , אָזֶן לְאוֹ זָו אַרְיְבָעָרְשִׁיקָעַן נָאָה שְׁלָמָהָן — עַר וְוַיְוִינְט
בַּי שְׁינְדָּאָלְעָן — אָז עַם וְאַל אַנְעָרוֹת זַיְן בַּי קְבָּלָתְ-קָנָן .

(אַיְוָאָק אַפְּ , וְשָׁאָק קְוֻמָּעַן אַרְיָן דָּרְדָּר טָהָר . עַר אַיְן אַיְן שָׁלָם -
רָאָק , הָאָלָט אַ סִּדְאָר וְזַיְנָצָחָן אַרְיָט) .

ר' משה , בְּלוּמָעַל עַז .

(בְּיַידְעָךְ אַנְגָּנִינְגָּט)

מָול טָוב דָּיר , מָול טָוב דָּיר .

וְשָׁאָק ,

(קְזָקָט זָו אַן פָּעָרְוָוָאָנְדָּאָרְט)

וְוַאָּס פָּאָר אַ מָול טָוב ?

ר' משה .

בַּי יְוָדָעָן אַיְן אַ מְנָהָג , אָז מְעַן הָאָט יְאָהָר-צִוְּיָת קְוֻמָּעַן אַ מָול-טָוב .

ו ש א ק .

(מיוש א טרויזריגעס סונגץ)

דער דרייטער יאהר-צייט הינט, בין איך אין חברה געזען. איך האב געלאָט פֿאַר אַיהֲר אַ משנוּת לערנען, הַהְלִים זאגען, קדיש נאָט אַיהֲר געוֹאנַט. (קריצ'ט) דרייט יאהר שיין, ווי איך בין אלְּיאַן, אַט מִיט דֵי ווענד! (אר דערמאָתונג זיך) אָה, גוט האָט אַיהֲר געטָהָן, פֿעַטָּעָר, מְרוֹטָעָר, וואָס אַיהֲר האָט זיך צוֹ מִיר אַרְבִּינְגְּצִוִּינְגָּן, האָט מַעַן אַהיַמִּישָׁעָן מענְשָׁעָן מִיט וועטָעָן אַ וואָרט אַוְיסְטוּלְּדָעָן; צוֹוּ חִילָה, מַעַן ווערט קראָאנַק, וועָר וואָלָט ווֹך אַוְיפָּט אַרְבִּינְגְּצִוִּינְגָּן? עָך, גוט האָט אַיהֲר געטָהָן, פֿעַטָּעָר, מְרוֹטָעָר, אַיהֲר וועטָעָר אַהֲרָגְּנְעָקְּטָעָן, וואָס אַיהֲר וואָיָנט מַנְטָט מְנָר, ע, עַם אוֹז דָּאָך נָאָר היַמִּיש, ווי אין דערהָיט פֿאַרְצִיטָעָן: שבת/דינַעַן לְיעַלְּכָטָעָר, פֿוַשָּׁה, חָלוֹת. (אר דערמאָתונג זיך) וואָס אַז טָאָקָעָה הַיַּנְט זַילְפְּשָׂרְנָעָה לְיעַלְּכָטָעָר אַוְיפָּנָז טְנִשָּׁה?

ב לו מ ע ੮ ע .

(שטאמָעָלָט)

מִיר האָבעָן געווֹאלָט ... מִשָּׁה

ר' מִשָּׁה.

(העלט אַיהֲר אַרְוֹוִים)

בי יודען אַז אַמנָהָג, אוֹ מַעַן האָט יאהר-צייט, מאָלֶט מַעַן אַשְׁטְּקוֹעָל שְׁמָהָה, נָאָלָן לְעַצְּטָעָן קְדוּשָׁה טְרִינְקָט מַעַן אַגְּלָעָל מִשְׁקָה צַוְּאָמָעָן; האָסְט דָּאָך הַיַּנְט יאהר-צייט נָאָה דָּיַן גַּעַשְׁטָאָרְבָּעָן וַיְיָבָע, עלְּהָהָלָלָהָם, האָט מַעַן אַפְּאַר לְאַנְדָּס-לְהַטְּזָהָה צַוְּאָמָעָגְּבָעָטָעָן, אוֹ עַז וְאַלְעָן ווֹך מִיט דָּזָר שְׁמָחָה זַיְן, ווי דָּעַר יְוִידְשָׁעָר מַנָּהָג אַז.

ו ש א ק .

וְעַת אַיהֲר, פּוֹן צִיטָה אַיהֲר וְעַנְתָּאָהָעָר גַּעַקְוִימָעָן, וְוַיִּסְמַכֵּן פּוֹן

דער לאנדסמאָן

אַ יוֹרִישׁעַן מְנֻהָג, וּעֲתַת מַעַן אַמְּלָל אַ הַיְמִינְשָׁעַן מַעֲנְשָׁעַן אַ לְאַנְדָס-מַאן!
אַנְיָן, אַנְיָן, דָּסֶם אַמְּלִיקָא—דָּסֶם מַעַקְטָה דָּאָךְ אַלְעָם אַוִים, מַעַן פַּעֲרָגָעַסְטָה
דָּאָךְ אַן אַלְעָם, (דַּעֲמָאַתְּגָאנְדָגָן) אַיִ, אַן שְׂיִינְדָעַלְעַ וּוּצְטָ אַזְיךְ זַיִן? אַנְיָן?
אוֹיהֶד מַעַרְעַל גַּעֲוָעַן?

בלומען.

אַן שְׂיִינְדָעַלְעַ וּוּצְטָ זַיִן, אַן אוֹיהֶד מַעַרְעַל גַּעֲוָעַן, אַ מַעַרְעַל,
אַ גַּאַלְד, אַ נִּטְעַר שְׁטָחָן וְאַל אוֹיהֶד גַּוְרָא אַין הַוּטָל שְׁטָחָן, וְאַנְיָן
אַזְעָרָט אַ מְלָכוֹת.

אַשְׁאָק.

(רייבֶּט וּךְ דֵי הַעֲנָד, מִיטְ פְּרִיר)

אַל רִיטָט, אַל רִיטָט, פְּלִיעָבָעַן, עַם אַיִי גַּעֲוָעַן אַ גְּרוּסָאַרְטִינְגָן
אַזְעָן, וְאַם אוֹיהֶד האָט וְיָהָה דָּא צָו מִיר אַרְטִינְגָעַזְיָוָעַן, עַם אַיִי דָּאָךְ גַּאַר
אַנְיִינְדָעַרְסָם לְעָפָעַן בֵּין מִיר, דֵי מַעֲנְשָׁעַן אַנְדָעַלְעַ, דֵי מַאְלָיִים אַנְדָעַרְעַן
מוּהָמָע בְּלוּמְעַלְעַ, אוֹיהֶד גַּעֲוָעַן אַל רִיטָט.

בלומען.

וְאַם בָּן אַיִקְהָן דָּסֶם אַיְמְשְׁטִינְסָם גַּעֲוָעַנטָן אַל רִיטָט, אַל שְׁמִיטָט,
זַיִן דַּו זָאַגְסָט, וְאַם אַיִקְהָן? אַיִקְהָן בָּנִין אַ צּוּבָרָאַלְעַנְעָרָ שָׁאַרְבָּעַן, אַונְעָר
(וְיִוְיִיט אַוְיִיטָן מַאן) אַיִזְעָן אַ צּוּבָרָאַלְעַנְעָרָ שָׁאַרְבָּעַן, וְאַם קָעָן
קָעָן מִיר דִּיר אַיְמְשְׁטִינְסָם גַּעֲוָעַנטָן טָהָוָן? הַעַלְפָעַן, מִיר גַּעֲנָגָן דָּאָךְ אַלְעַטְעַט
לְיעַטְעַט; דַּו הַאָסְטָט גַּעֲדָאָרְפָט אַ וְוָגָן וְוִיבָעַל, אַ שָּׁעָן וְוִיבָעַל, אַ יְוִידָעַש
וְוִיבָעַל, וְאַל דִּיר דָּא לִיכְטָנָג, צִיכְטָנָג מַאְכָעַן, וְאַל וְיָהָה דָּא מִיטָט
דִּיר אַומְגָעָהָן, שְׁפִיעָלָעַן,— וְוָאלְטָ גַּעֲוָעַן אַל רִיטָט, אַל שְׁמִיטָט, וְיָהָה
זַיִן זָאַגְסָט.

ו ש א ק .

(רויט ווערנדייכ)

וואם האט דאס די מוהמע,—וואם, וואם, איך, א יונגע וויבעל, וואם ?

בלום ע ל ע .

(פיט שראק, שטאטמעלט)

איך פון, איך האט געמעינט, אויא יונגערטמאן, ביסט דאר נאך
יונגע, (אנגעאהפלען צומ מאן) משה, וואם שוינטטו ?

ר' פשה .

טילא, זי האט דאה רעלט. נאכין יוריישען דיין נאך טאר א מענשנ
א יוד אין דינגע יאהרען גישט ויזען אהן א וויבע, עס איזו אונערירה, דז
ביסט דאר אהן עין-ההרע א געונדער מאנטפערשווין, דארפסט חתונה צו
האפקט נאכין יוריישען דיין נאך, קיגודער האבען .

בלום ע ל ע .

(פיט פזחאר מוט)

און וואם האטטו פון אונגו אימשטיננס געיאנט ? צויע צופראָלענע
שאַרבען. זו דארפסט א יונגע וויבעל, א יורייש וויבעל, זי זאל
דייר מאכען מאכלים, נישקעה איהרע מאכלים וועלען דייר בעסער
שפֿעַקען זוי טינע ; אַנְאַלְטַע יודען אִםְשְׁטִינְס גַּעֲוָאנְט, א צוּבְּרָאַלְעַנְעַל
שאַרבען .

ו ש א ק .

(פערהיילט זיך די איזער)

נפֿן, נפֿן, איך וויל גישט הערען, איך חיל גישט גערענקען דער .

דער לאנדסמאן

שון! שווינטַם, שווינטַם! וואם, איך דאכט נאך וועניג טראבעל געהאט? מיט דג, אט אידער געדענטק נישט, אלעם פערפאלען געלאות, די פערל מיט די ברייליאנטען, אפּן פָטוֹר ווערטען! ניין, ניין, נאך וועניג טראָבּעל געהאט? איך וויל נישט הערען, איך וויל נישט געדענטק דערפּון.

(פארשטעל זיך די אויזער)

בלוטעלע.

מילא, עס מאָלט זיך מיט אַיענער איזו נישט געטראָפּען, דאָרָףּ זין וועלט אַנטְרָזְגָּעָה? או דז האָסט דיר אויסנְקְלִיבָּעָן נישט פָּן דיַיַּה, נע לְיַעַת, איז דיר ווער שולְרִינְג? או מַעַן געהאטט זיך, געהאטט מַעַן זיך אַיְודִיש מִידְעָל, אַ היְמִיטִיש קִינְדֶר; קענְסְט אַיְהָר מַוטְעָר, האָסט אַיְהָר פָּאָטָעָר גְּזַעַנְט, ווַיְסְטָט וּצְרָר זיך איז.

וואָק.

איך דאכט דאָך אַיענְמָל גְּזַעַנְט, איך וויל נישט הערען, איך חיל נישט געדענטק דערפּון. לאָמֵר אויפּהערען צו רעדען. (וַיְאַחֲר זְאַר שְׁטוֹב אַרְיוֹףּ אָז אָזָקֶבּ, שְׁאַקְעָל זיך אַבְּ). איך, נאָט מִינְעָר וואָם פָּאָר אַ טְרָאָבּעל געהאטט, נו, נו, גענְגָּן! איך וויל נישט הערען, איך וויל נישט געדענטק דערפּון. (ר' משה ווינְקְט צו בלומְלָעָן אוּפּ וְשָׁקָן, ווּ ער וְוָלָט זְאַנְצָן.—קֹוק מִיר אָן, מִין חָנָא, נאָך אַקלִינְג פְּיוּץ) אָן אַיְהָר מִינְט, אָן דָּא אָן נְוִי-אָרָק קְרִינְט מַעַן שְׂוִין אַ היְמִיטִיש קִינְדֶר? ווַיִּסְאֵם אַיך וואָם, (פָּנוּ שְׁמָבּ אַרְיוֹס)

איך וואָלט נִינְגְּדָרִינְג גְּזַעַנְט צו ווַיְסְעָן, וועטְעָן זיך האָט אוּפּּן זְיַגְּאָן.

בלוטעלע.

ニישקַשָּׁה, או מַעַן ווְלָט גַּעֲפָנָט מַעַן שְׂוִין; טִילְטָאָל שְׁטָעָהָט
עַס פָּאָר דָּעַר נָאָוֹן מַעַן זְעָהָט עַס נִישְׁטָט מַעַן די אַיְונָאָן.

ר' משה.

(איין דער שטיל זי בלומעלען)

אָר וְעַת אָס נִשְׁתָּת . שְׁוֵין וְעַת אָר עַם נִשְׁתָּת ?

ו ש 8 ק .

פונקט הינט זיך גענומען , אין דער נאַלט פֿן אַיהֲר יַהֲרַצְיַת זי רעדען דערפּון ! לאַטְיר אוֹפְּהַעַרְעַן . (מייז) ע . אַף האָפְּס נָרְגִּישֶׁת אַז זיינען גַּעַחַת .

ר' משה.

וואָס אַז אין דער יַהֲרַצְיַת , עַם אַז נִשְׁתָּת קִין עַבְירָה , נָוֶר אַמְזֹה נָאָקָן יְדִוְישָׁן דָּנוּן . אַז דָּנוּ וְעַלְתָּא אַז שְׁוֵין אַיִינְטָאָל אָזֶן , דָּנוּ גַּעַשְׁטָאָר . בָּנָעַץ וְעַנְעַץ טוֹשָׁן אָז דִּי לְעַפְּרַעַגְעַז דָּרַפְּעַן לְעַפְּעַן .

ו ש 8 ק .

אוֹן וְוָסּ מִיעַנְתָּא אַיהֲר , אַהֲרֹן יְוָנָג מִידָּעַל חָאַט שְׁוֵין נָרְגִּישֶׁת אַז דָּרְשָׁן וְוָסּ צְוָהָן , נָוֶר מִזְקָה צְוָהָן גַּעַחַת .

בְּלוּט עַל .

נָא , נָא , זֶה האָפְּעַן זיך אַז דער מְדֻרְגָּה צְוָהָן , אַז אָז שְׂמַלְאָז נָרוֹב , נִשְׁתָּת אַיִן יְוָנָג מִזְרָח וְאַלְטָה זיך דָּרְרָה אַזְמָעָד דָּעַם הַאָלָה אַגְּנָעָה אַגְּנָעָן ; פָּאָר דָּעַם אַז שְׁוֵין אַוְיְמָעָה אַרְגָּנָט . לְעַפְּעַן , וְעַז אַז וְאַלְטָה הַינְּטָא אַז יְוָנָג גַּעַחַת נָוֶר גַּעַחוּן !

ר' משה.

(מיט שְׁבָעָם)

נָא , נָא , אַלְטָע , וְוָסּ אַמְּעִירִיקָא מַאֲלָטָן וְעַהֲסָט וְוָסּ אַמְּעִירִיקָא מַאֲלָטָן

דער לאנדסמאן

בלומעלע.

שווינגן, שוינגן, לאוֹעַן שׂוֹן דִּינֶךְ שׂוֹנָאִים רַעֲדָן (ז' וְשָׁקָן) פָּאָר
דָּצָם אֵין אָוּסָגְזָזָרְגָּט.

וְשָׁקָן.

איך בין נור ניגנערינג צו וויסען, וועמען זי האט אויפֿען ווינען.

בלומעלע.

דו ווישט עס גאנץ גוט, מען דארף דייר נישט קיין פִּינְגָּעָר אַין
טויל אַרְיָנְצָוְשְׁטָקָעָן. (משן קלינגט אַין טִיהָר) קִמְּטָ אַרְאָי שׂוֹן אַלְמָן אַין.
(גְּחַתָּם אַרְוִוִּים זִי מַהְוֵר צְפָנָן).

וְשָׁקָן.

וְוִירְקְלָןְךָ, דָּעַר קָאָפֶט שְׁטָעָהָט מִיר נָאָרְנוּשָׂט צו דָּעַט, וְוִירְקְלָןְךָ
נִישְׁטָט. קָעָן טָעָן בָּאָלָר זִיךְ זַו פָּאָסָעָן? אַיְהָר טַעַנְתָּ אַיְנְמָלָל חַתְּנָה גַּעַן.
הָאָט, ווַיַּסְ אַין, נֻר דָּאן גַּעַתְהָן אַגְּרִישְׁקָעָט.

(ז' קִמְּטָ אַרְיָן שְׁוַיְנְדָּעָלָעָן מִיטָּן מִינְדָּל, זַו וְעַגְעָן שְׁבַתְּדִיבָּר גַּעַן-
קְלִינְדָּט, דָּאָס מִינְדָּל אַוְיְגְּנְעַזְוָאָגָן, אַיְן אַגְּרִידָל, פְּאַרְקָעָט
די הָאָחָר אַיְן צְוִי צָעַפֶּן, הָאָלָט זִיךְ אַרְטִיבָּג בְּזַי דָּעַר טַוְשָׁר, שְׁוַיְנְדָּעָלָעָן
קִמְּטָ אַיָּין, סְטָאָרָעָט זִיךְ זַו קְאָקָעָן וְשָׁקָן? אַיְן דִּי אַוְיְגָעָן אַרְיָן,
וְשָׁקָן קְדָט אַיְן אַזְּבָּט, בְּרוּמָט אַגְּמָטָעָר אַגְּמָטָעָר. אַגְּלָנָע שְׁמִילָע
פְּזָוָעָן, שְׁוַיְנְדָּעָלָעָן תְּאַטְּאָט אַיְנְגָעָט מְאָל מְאָל מְאָל... אַזְּעַלְקָעָם... וְעַטָּט
זִיךְ אַוְוָאָק).

שְׁוַיְנְדָּעָלָעָן.

איך בין ניגנערינג צו וויסען, ווֹאָס זַי הָאָכָעָן גַּעַשְׁקָט נָאָר מִיר.

איך מיט טין יתומה בגין דא.

בלוט ע ל ע.

וואם ביסטו איזו ניגענין, וועסטו אַ ביטעל שפערע געהדר וועז-
ראן ; וואם האסטו מורה, דו וועסט צולעגען דער באבעם ירושה ? דו
ועסט נישט צולעגען דער באבעם ירושה !

שינגרד ע ל ע.

(קוקאנדיב אויפ' זשאקסן) , וועלכער געהרט די אוינגן אוווך
יא דער באבעם ירושה, נישט דער באבעם ירושה, (וילוק אוייפ'
זשאקסן) איך ווים נישט וואם שטעהט דא צו געוונגען .

בלוט ע ל ע.

וועסטו שפערע זעהן . (נאך א קלינץ פוייז) הכלל, וואם וועלען-
טיר מאלען לאנגע שهوات, טיר זענען נישט אלע קיין קינדרער . (זיט מיין-
דאל) זאג נור, פינגעלע, האסטו נוּט אפשר וועטן, איך מײַן—האסטו נישט
אצטען דין וארט צגענאגט, איך מײַן, בינוּתוּ שׂוֹן נישט, האסטו שׂוֹן
אצטען אַ חתן אין דערהוּם ? אפשר דא ?

שינגרד ע ל ע.

(קיטט אוייפ' זשאקסן) , וועלכער געהרט פון איזחדר די אוינגן אוווך
זאי דען אָז נאר ווּ איזחדר מוטער ? איזחדר מוטער האט זיך בע-
גארישט ; דענינגען מידעה בעדענקיין זיך גוט, איזדרער ווּ געהדען טראָן
אָז שְׁרִיט . (זשאקסן) דער חתן קען נאך נאך אַמְּרוּקָא אַנטְּלוּפְּקָא
חרונה האבען, און די כליה אַבערלאָזָן אין דערהוּם זעצען, ווּ נישט
אַלְּנָעָר האט עם געטראָן .

דער לאנדסמאן

בלוטעלע.

שונינג, שוויניג, לאוּן דיבנע שונאים רערען.

פָּוִינְגָּלֶעָן.

נַיְקַט נַיְקַט נַאֲחַתְּצָר צַוְּדָעַר מַוְּצָּאָר, שַׁאֲקָלָט מַוְּצָּעָן קָאָפָּה

בְּלֹעֵן!

בלוטעלע.

טַוְוִיר הַאֲפָעָן פָּאָר דָּוָר אַ שִׁידָּוָן אַ גְּלִיק. דָּוָר קַומְסָט אַרְבָּין אַיְן אָ
הַזְּוּ אַרְבָּין, אַיְן עַשְׂרוֹת.

ר' טְשָׁה.

(לְקָנָת צָו)

אַיְן אַ עַשְׂרוֹת, אַיְן אַ אַרְבָּות.

בלוטעלע.

אוּ, לְקָטְמִינְג הַאֲטָם גַּעֲמֹת דִּין שְׁטָעָרָן אַוְיפָּן הַטְּמָעָל אַוְיפָּן-
גַּעֲהָן. דִּין מַטְפָּע אַן הַטְּמָעָל הַאֲטָם וְךָ גַּעֲמֹת פָּאָר דָּוָר לְוִיפָּעָן מִיהָעָן!
עַס וּעַט דָּוָר וְאַיְלָן וְןַיְן וְןַיְן דָּוָר וּוּלְשָׁט. דִּין מַפְּמָעָן הַאֲטָם דָּוָר נַאֲרְנִישָׁט
גַּעֲוָאנְט?

שְׁוִינְדְּלֶעָן.

אַ גְּלִיק, זָאָג אַךְ דִּין! עַר וּעַט דִּין אַוְיךָ לְאַוְעָן זַיְצָאן, אַיְן
כּוֹט אַגְּנָנְדְּצָרָר הַתוֹנָה הַאֲפָעָן, אַיְן דָוָר זַיְצָסָט אַן דָּעָרְהָיִם אַיְן גַּעֲרָאָק-
טָע וְאַוְנְדָעָן. קוֹק אַוְים אַוְיפָּן אַ בְּרִיוּוּלָן צַוְּדָעַר כְּלָה, אַיךְ וְאַגְּדָעָן
אַ גְּלִיק!

בלוט ע 5 ע .

שוויניג, שויניג, לאוּן שווין דיבנע שונאים רעדאן, (זיט פידאל)
האט די מאמע נארנישט גערעדט מיט דיר ?

פִּינְגָּעַ 5 ע .

(שאקוּלָּט מִיטְּזָן קָאָפֶן)

יא .

בלו מעלע .

נו, וואם ואנסטו ?

פִּינְגָּעַ 5 ע .

(לאוּט אַרְאָב דָּעַט קָאָפֶן)

וואם די מאמע וועט מיך הייסען, דאס וועל אויך טהון.

שיינדר ע 5 ע .

די מאמע וועט דקה הייסען, וועט דקה הייסען. מאן הסטס האט
ער דאה שיין אוא פעהלער, או ער שרעלנט זיך נור צו אונזער משפהה,
קבן אנדערץ קען איהם נארנישט געפעלען. בין איך נישט אריינגעטען
לען צו איהם, וועסטו אריינפאלאן.

ו ש א ק .

(וועלמאָר אוי נאָזעסען די גאנצע ציטט און האט פאר חורה נישט
נאָקענטו קוֹקָן שְׁיִינְדָּאָלָעַן אָן פְּנִים אַרְיֵן, נוֹר דָּאָס פְּנִים גַּעֲמָעָן
אוּוּאַקְּנַכְּבְּזִוְּגָעָן, חַוְּבֶּשׂ זְךָ אָוֹחָ).
ז, דער קאָפֶן שטעהט מיר נארנישט חרטונה צו האבען .

דער לאנדסמאָן

שׁוּנְדֶּר עַלְעַ.

קוקט'ס מיר נור אָן פֿינְן צְדִיק, דער קָאָפּ שְׁטוּחָתָן אַיהם גָּאָר.
ニישט און די אויגעלעך בלישטשען, בלישטשען אָוי, אוֹי, אַיך קָעָן
טּוֹךְ דָּעָרְזִיףּ!

וְשָׁאָקּ.

וְוִירְקְלִיךְ דָּעָר קָאָפּ שְׁטוּחָתָן מִיר נִישְׁתָּה. אַיהֲרַ מִינְטָן, עַם אַיוֹ
אוֹיָן רְדִינְגָן. אַיִינְמָאָל חְתּוֹנָה גָּעָהָטָן, יְאַהֲרַ-צִיּוֹת גָּעָהָטָן — אַיוֹ שְׁנָעָל
פֻּרְגָּעָסְעָן, חְתּוֹנָה האָבָעָן — אַיִינְמָאָל נָרָ נְעוֹאָלָט תְּהָוָן אַ נְאָרוּשְׁקָעָיטָן
אַיך וּוֹיָסּ נִישְׁתָּה, אוֹיָבּ אַיך קָעָן זְנָה צְוָאָסְעָן. מְעַן קָעָן נִישְׁתָּה אַיוֹ פְּלִינְקָן
פֻּרְגָּעָסְעָן אַ וּוֹיָבּ!

שׁוּנְדֶּר עַלְעַ.

קוקט'ס מיר אָן פֿינְן צְדִיק, מְעַן קָעָן נִישְׁתָּה אַיוֹ פְּלִינְקָן פֻּרְגָּעָסְעָן,
סְלִיעָפָעָן, עַם אַיוֹ שְׁוֵין צִיּוֹת, אַלְסָטָט טָקָעָן נִישְׁתָּה פֻּרְגָּעָסְעָן, אַיך האָבָעָן
מוֹרָא, אַלְסָטָט זַן אַוְיָה נִישְׁתָּה פֻּרְגָּעָסְעָן, זַן דּוֹ האָסָט אַיהֲרַ מְטוּעָרָרָר
גָּעָסְעָן. וּוּעָטָט מִינְן יְתּוֹמָה גָּעָבָעָן אַנְדוֹן, נִישְׁקָשָׁה, זַן וּוּעָטָט קְרִיגָּעָן אַזָּאָז
טְצִיאָה זַן דּוֹ בְּיוֹת.

בְּלוּטָעַלְעַ.

הָאָבּ נִישְׁתָּה קִיְּן מוֹרָא, עַר וּוּעָטָט אַיהֲרַ שְׁוֵין גָּעָבָעָן נְדוֹן, עַר וּוּעָטָט
אַיהֲרַ גָּעָבָעָן אַחְתָּן, — חְתּוֹנָה האָבָעָן וּוּעָטָט עַר, אַקְינְדֶּר וּוּעָטָט עַר אַידָּז
גָּעָבָעָן נְדוֹן, הָאָבּ נִישְׁתָּה קִיְּן מוֹרָא, עַר וּוּעָטָט אַיהֲרַ שְׁוֵין גָּעָבָעָן.

רְ' מְשָׁה.

וְאָמָּן אַיְּ שְׁוֵיךְ? גַּעַשְׂטָאָרְבָּעָן אַיְּ גַּעַשְׂטָאָרְבָּעָן, אָן חְתּוֹנָה צְ

האבען אוּז אַמְצָוָה-זָהָה ; אַיּוֹד , אַיְונָנָעָר מִעְנָשׁ , דָּאָרֶפֶט קִינְדָּאָר דָּאָבָעָן .

וְשָׁאָק .

איַךְ וּוַיִּם נָאֵר נִישְׁתָּמָעַ , אַוְיָב דָּאָס טִידָעָל וּעַט מִיקְה חָלָקָן ! אַיְזָה בָּנָן דָּאָה שְׂוִין אַנְעַלְטָעַרְעַר מִעְנָשׁ .

שְׁוִיןְדָּעָלָעַ.

עַם אַיְזָה בָּנָי אָנוֹן אַזָּא מִשְׁפָּחָה-פְּעַלְלָעַר , הָאָסְטָ שְׂוִין אַזָּא טָול נָוָן ; הָאָסְטָ גַּעֲפָעַלְעַן דָּעָר מָאָמָן , וּעַסְטוֹ גַּעֲפָעַלְעַן דָּעָר טָאַכְטָשָׁר .

וְשָׁאָק .

(הוַיְבַּט זַר אַיּוֹפָה , גַּדְחַת צָוָצָוָה צָוָצָרָאָל)

יָאָ , עַם אַיְזָה וּוֹאָהָר ? (דָּאָס מִירָעָל פְּעַרְשָׁעָטָה , הָאָלָט דָּאָס קָאָפָה צָוָרָאָד גַּעֲבָיְגָאָן) . וּוַיְלַסְטוֹ וּוַעֲרַעַן מִין כְּלָה ? וְאָגָן , שָׁעָם דִּיןְהָ נִישְׁתָּמָעַ , הָאָטָמָת מִיקְה אַיְזָה נִישְׁתָּמָעַ . אַזָּא אַלְמָעָר מִאן בָּנָן אַיְזָה נָאָה נִישְׁתָּמָעַ , אָן קְיָין שְׁלַעַטְטָעַר מִעְנָשׁ בָּנָן אַיְזָה אַוְיָב נִישְׁתָּמָעַ , דָּאָס הָאָטָמָת דִּין פְּאַמְעַט אָוְרָאָי שְׂוִין גַּעֲזָאנָט .

פְּזָוִינְגָּלָעַ.

איַךְ וּוַיִּם אַמְּגַנְּז גַּמְנָז .

וְשָׁאָק .

דִּין מָאַמָּע הָאָב אַיְזָה טָאָקָע פְּעַרְשָׁעָטָה , אַחֲרָן גַּעֲוָאָרָעָן מִיט אַיְזָה אָוָן זָה אַיְבָעָרְגָּעָלָאָות אַיְזָה דָּעָרְהָיִים ; אָוָן דִּין מָאַמָּע אַיְזָה גַּעֲוָעָן גַּוְתָּאָט טָיָּר , נָוָר עַם הָאָטָמָת זָה אַיְזָה גַּעֲמָאָט . גַּעֲגָעָן דִּין מָאַמָּעָן הָאָב אַיְזָה גַּעֲמָאָט .

דער לאנדסמאָן

וינדייגט, דערפֿאָר וועל אַיךְ מִיט דֵּיר חַתּוֹנָה האָפָּא.

בלום עלייך.

בן המפטן אוון עם דראך געווען א גאנטס זאה , עם זאל זיך אווי מא-
גען (זי שינדערלען) ; דיר אוון נוישט געווען בעשערט , אידער אוון עם יא-
בעשערט .

ז ש א ב

(נעםם נ' אן בְּ רָאֵב הַגָּדֶר, אֲנוֹ גָּלַעַט אַיִלָּה דָּתָם קָאָם)

אוֹן יָאָ, וּוּסְטוֹ זַיִן אֶגְטָ וַיְבָעֵל, וּוּעַט דִּיר וַאֲוֹלָזֶן וַיִּדְיָהָן
חוּעַלְתָּ ; נָרָגְנִישׁתָּ קִיןָגָן נְרוֹזָאַרְטִינְגָּן מַאֲדָרָם, חַאַטְשָׁהָן דוֹ וּוּסְטָהָן הַאֲבָעָן
גַּצְלָרָן. אוֹן יְדוֹרְשָׁלָךְ וְאַלְסָטוֹ מִירָהָן דָּאָן הַזָּוִי אַיְנְפְּהָרָעָן, וַיִּיְאַנְחָרָן
הַהִים. דוֹ הַעֲרָסְטָן ! וַיִּזְבְּחָן, עַלְהָה-הַשְּׁלָוֹם, וַיִּזְבְּחָן מַהְמָּעָן בְּלוּמְעָלָעָן — יְדוֹרְשָׁן.
לְהָ, יְוִישָׁע טַאֲכָלִים, הַעֲמִישָׁן, דוֹ הַעֲרָסְטָן !

שִׁינְדָּעַלְעַ

וועסטע איהם קאָלען יאַיכְלעַנּ אָנוֹן גַּעֲבָרָטְעַנּ הִינְדְּלָעַר , ער האט
עם גערן . (י' ווינקען צו איהם) דו דערמאָתְכְטַדְּה .

טוויניגעלאַז.

ידי פאמע האט פיר שיין געווארט.

בְּרִמָּעַלְעָם

מייט איזין וווארט, או דו וועסט דיזק וויסען ווי ציג, פיהרען קען דיר וואויל איזין ווי זעלט . הנטער א ליכטינגען שטערן ביטו געבערעדן טיבן קינדר .

הינטער א ליכטינגען שטערן. (זום מאן) משה! וואס זיסטוו? נא, מינער
עצט גאר! געה ווי מקבל קניין! אויף וואס זאל מען אפלעגן?

ו ש א ק.

באלד, דענץ, פֵי אַחֲר־צִיּוֹת־לְיכָת ? לאו מען אפלעגן?
אויף אַנְגֶּלֶר טאג.

שווינדעלע.

דעָר יאַחר-צִיּוֹת-טאג איז אַמְוָלְדִינְגָּר טאג פֵי יְודָעָן . משה, וואס
שווינגעסטו, וואס האסטו דעך אַזְעָקְגַּעַזְט ?

ר' משה.

אייך ווארט דורך אויף אַנְגֶּלֶר, יְודָעָן ; אַיְהָר וענט דורך וויבער,
מען קען דורך פון אייך קיין עדות נישט האבען. וועט קומען שלמה,
וועט מען מקבל קניין זיין .

ו ש א ק.

לאו מען ווארטען, בון דאס יאַחר-צִיּוֹת-לְיכָת וועט אויסגעhn.

ר' משה.

וואס איז, פֵים יאַחר-צִיּוֹת-לְיכָת ? עַם איז גָּרְנוּשָׂת אָז עֲבֵרָה,
אָדרְבָּה ! עַם איז אַמְצָה חֲתוּנָה זֶה האבען, נאָכְלָן ווּרוּשָׁעָן דִּין . נישָׁ
קשה, אָן יאַחר-צִיּוֹת-טאג איז אַמְוָלְדִינְגָּר טאג, אַמְוָלְדִינְגָּר טאג,
אי, איז שלמה דא ! (שלמה קומע אַרְיָן דורך דאָר קִיטְשָׁעָן-טהיר, ר' משה

דער לאנדסמאן 93

געאות ארים וין טיכאל) דו טויטע זענען טויט, דה לעבעידיגע דראפֿען
או לאכען.

שלמה טלאך.

(פֿערוואונדרערט)

וואם אוּ דאס, וואם האטס נעשיקט נאָך מיר?

ר' משה.

וועסט אַנְדָּרוֹת וִין, עַמְּ אֵין אַ יְוִדִּישׁ זָהָךְ. האטס מנהה געראָ
זוענט, קומ אַחֲרָ!

וְשָׁאָק.

קייאָפֶס מְאָל קְיוּן בְּלָהְמְתָנָה נִשְׁתָּט, אָוּי אָונְגְּרִיכְטָן!

בלומעלע.

דו בְּסַטְפָּר אַיְהָר דֵי בעסטעַת מְתָנָה.

שְׁוִינְדָּלָע.

און וואָו אוּ דער מהותן אוֹיאָזָק?

וְשָׁאָק.

(רְצַרְמָאָהָנָט וְזַק אָן אַיְזָאָקְן מִיטְ שְׁרָאָקְ)

הערט נור, נור אוֹיאָזָק דְּאָרָף נִשְׁתָּט דְּעָרָפָן גְּעוּוֹאָהָר צַו וּוּרְעָן.
איַהָּר הַעֲדָת? קְלוּן אֵין וּאָרָט. (צַדְאָר מִוְתָּאָן) עַמְּ אֵין מִיר אַ חֲרָפָה פָּגָר
איָהָם דֵי אַוְינָעַן צַו דְּעַלְהַזְּבָעָן נאָך יְעַנְשָׂר מְעָשָׂה. וּוּדְעָר נַעַךְ דַעַם קָאָפְּ

פערדרעעהט . אויהר חערט ?

שווינדעלע .

וועי היעט ? אויאזאק אוין דאך דער גאנגער ...

בלומען .

(פאלט אונחד אוין די ריד)

האסט רענט , קיין אינן וארט נישט ; אויאזאק וועט נישט געוואהה
וואערן .

שווינדעלע .

וואס , ער שעט זיך מיטן טאלטער ?

בלומען .

ער שעט זיך נישט , ער שעט זיך נישט . ער האט רענט .
משה , וואס שטעט ?

ר' משה .

או אויהר פלייזערט גווע פיעל , אוין קיין מצוה מקיים זיין לאוט
אויהר נישט . (געחט דאס טיקעל , אוינו מקבל קנן . אם ברעקט אריימס ארעש , מול-
טוב ! בלומען געהט א גאנגען טאטס שעלאר אוין האקס און דריינר . מול-טוב !
(פֿעַן גִּנְשֵׁת אָן גְּלַעְלָאָר , טַעַן וְגִנְשֵׁת זִיכְרָה , פֿעַן קִישְׁת וְזִיכְרָה .

ר' משה .

(מִצְטֵן כֹּם צְזֶרֶב וְשָׁאָקָן)

לחוים דיר , לחוים ! דער זווג זאָל עוֹלָה יְפָה וַיָּן , זֶה טהוֹט אָן

דער לאנדסמאז

נְרוּסָעַ מִצְוָה . (וּוֹיְשֵׁט אַוִיפֶּז מִינְרָאַל) דֵּי יְתָוָהָה , גַּאֲטַ וְאֶל דֵּיר הַעֲלָפָעַן .
(פְּלוֹמָעַלְעַ חַלְפָעַ אַרְזִים אָנוּ אַגְּלוּוּן) . וְוֹאָס וּוֹיְנְסָטוּ , גַּאֲרִישָׁע יְוָרְגָעַן ?

בְּלוּמָעַלְעַ.

(וּוֹיְשֵׁט אַוִיפֶּז שַׁאֲקָעַ)

וַיֵּן מַטְעָר חָנָה הַאֲטַ גַּעֲרָמָהָט פָּוּן קַבָּר אַיְפָצְוָשְׁתָעָהָן אָנוּ צַו וְעַזְבָּן עֲשִׂירָות , וַיֵּן אַדְרוֹת . אַכְ' אַרְמָאָן הַאֲטַ קַמְנָן מֻלְּנִישָׁת , אַדְרוֹת
הַאֲטַ וְגַעֲהָאָט פָּוּן אַחֲם , אָנוּ אָז עַס קִומְתָּ אָז אַשְׁטְקוּלָל נַחַת , דָּעַרְ-
לְעַבְטָן אָז עַס נַיְשָׁת .

רְ מַשָּׁה .

הַאֲסְטָן גַּעֲהָעָרָט ! הַאֲטַ וְגַעַד דַּעֲרָמָהָט אַמְעָשָׁה פָּוּן פָּאָר פַּעֲרָצִין
יָאָהָר ! וַיֵּן לְאַגְּגָן אַיְזָן מַטְעָר שַׁיְן מַזְוִית ? לְחַיִּים , לְחַיִּים !

בְּלוּמָעַלְעַ.

(שְׁוִיקָעָנָט זַר אַיְסָן דֵּי אַיְגָעָן אָנוּ צַוְקָשָׁת זַר , צַוְעָרָשָׁת מִיטָּר
כָּלה , דַעֲנָגָרָט מִיטָּשׁ שִׁינְגָּרָעָן) .

וְעַהַמְתָּא , עַס וּוֹעַרְתָּ נַאֲרָנִישָׁת פַּעֲרָלְזָרָעָן , דֵּיְהַאֲטַ עַר פַּעֲרָשָׁעָמָט ,
נַעֲמָתָ עַר דֵּיְהַאֲקָטָעָר ; מִיטָּרָדָעָם שִׁוְרוֹהָ אַבְגָּעָלָאָט , הַאֲטַ עַר
חַתְוָנָה מִיטָּרָדָעָם טַאֲקָטָעָר . וְעַהַמְתָּא , גַּאֲטָס אַזָּאָר .

שְׁוִינְדָּעַלְעַ.

(וְעַצְטָן זַר אַוְצָק אָנוּ קוֹקָט אַוִיפֶּז שַׁאֲקָעַ)

אָנוּ אַיְדָקָק אָנוּ דַעַם תָּנָא (וְיַוְיְשֵׁט אַוִיפֶּז שַׁאֲקָעַ) אָנוּ פַּרְעָגָנָר אַיְן
זָהָה . פַּאֲרָוּאָס קִומְתָּ וְעַיְדָאָס דֵּי מַאֲנָסְפָעָרְשָׁוִינָעָן ? וְעַיְשָׁרְגָעָן וְגַעַד
צַוְּ דֵּי מַטְעָרָם אָנוּ הַאֲבָעָן נַאֲהָרָהָה מִיטָּשְׁעָרָעָטָעָר ; אָנוּ מִידָּר ,

טרוייערנגע וויבער , או קוים עלטערן מיר זעה , געהן מיר שון אין
דרער ארטן .

בלוטעלע .

איי , לאו מיה געמאך , ער אויך דאה נאה א יונגעראמן .

שיינדרעלע .

איך וויל מיר געהטען א יונגען בו און חתונה האבען . ער מעג ,
איך מעג אויך .

בלוטעלע .

(פֿאָקּוֹקְטַּן אָוֹרְבִּין שָׁאָקְּעָלֶט אָוֹרְבִּין מִוְּנֵטַן קָאָפַן)

איי , דו ביטט דאה שון א צוּבָּרָאָכְּעָנָעָלָן שָׁאָרְבִּין , ווועסט נאט
בְּעַנְשָׁעָן , או דו ווועסט ווּעָרָעָן קִינְדָּרָעָר ווּעָנָעָן .

שיינדרעלע .

דאַם אויך מײַן גַּעֲשָׂרִין , מיר טרויערנגע וויבער , או קוים
עלטערט מען זיך , געהן מיר שון אָרָאָפַן , אָרָאָפַן ; אָוֹן וְיִ קְוָמְתָּן אַלְעָם .—
די טומערם , די טעלטער .

בלוטעלע .

לאו מיה שון געמאך מיט דיין צוּבָּרָאָכְּעָנָעָם שָׁאָרְבִּין .

יאק .

ז , לְחִיּוֹם , שִׁינְרָעַלְעָן , נָאָט וְאָל דִּין הַעֲלָפָעָן , וְאָלָסְטָה האבען א גוּטָע

דער לאנדספֿאָז

עלטהר . ועהסתן — רענץ געבראטענע הינדרעלעה זענץן דיר נישט פערלאָרער
געוווארען ; ווי קומען אין די משפהה אריין . נור נישקה, ביסט געווען
א גוטס מידעל, א שען מידעל, וא הצעלפ מיר גאט, היזנט ביסטו אונ'אל-
טען יודענץ געווארען, אַנְיַאלְטָע יודענץ . בעי מיר ווועסטו ואוינען, ווועסט
דיין טאָטער לערבען זוי א גוטע בעל-הבותען זז זיין, ווועסט איהר פער-
אעהלען, וואָס אַךְ האָב ליעב, דו ווועסט דאָך פון אַמְּלָגָן יַהֲדָרֶן ;
וואָעניג וואָס זוק גענְדרְעַט, חאָטש זוק געשנְטַען אוֹיך אַדִּיטְשׁ, נור
אנְזְעַרְט אַמְּעַנְשׁ ענְדרְעַט זוק נישט אַזְוֵי שנעל . עס בענקט זוק טיל-
טאל, שענְדרְעַל ! (ער טוינקע) לחוים ! חאָטש אַהֲרָן שִׁין דָאָך
ודרישיג יאהר און בָּן אַנְגַּד געוווארען און דאָבָּה הייזער, סטָאָרָם ; נור
עס אַוְיַה נישט קָיָן אַונְטְּרַשְׁיָעָר מְעַסְטָה הַונְּדָרָתָה יַהֲדָרֶן זַיְן אַין דָעַ
פרעַמְדָר . קְוִים דָעַרְשְׁמַעְקָסְטָו עַפְעַס הַיְמִינְשָׁעָם, פַּעֲדָנְעַסְטָו דִּיר פָּן אַלְעָם,
זַיְתָה עַס דָּך עַפְעַס אַזְוֵי צִיפְּסָבִים הַארְצָה . אַן דו זַצְמָת דִּיר טַיְלָמָל
דאָך, הוֹרָה די לאָנְעַן יאהרען, פָּאָר דָעַם סְפָּאָר אַוְיַף די בּוֹרִיָּה, אַן די
קָאָרָם פְּלִיהָעָן פָּאָר דִּיר פָּאָרְבִּי, אַן דָעַר עַלְוּוּמְעַטְּרָה קְלָאָפְּטָה דִּיר, אַן
דו ועהסתן דִּיר נָאָר דָאָס גַּעַסְעָל מִיטָּה קְלִינְעָן הַיְלָעָה, וואָס אַוְיַה דִּיר
דאָרט אַין דָעַרְהִים פָּוֹן דָעַם קְלִינְעָם שְׁטַעְדְּטָלָע, וואָס דו בִּיסְט גַּעַקְמָעָן,
אוןדו ועהסתן דִּיר גָּאָר דָאָס פְּלַעְמָבָעָל, וואָס אַוְיַה דִּיר פָּאָר דִּין תְּהִיר,
אוןדו ועהסתן דִּין אַלְטָע חַיהַ-לָאָח, וואָס שְׁפָאָצִירָת דִּיר פָּאָרְבִּן גַּע-
סָעָל פָּאָרְבִּי . אַ, עַס צִוְּהָת וְזַהֲן נָאָך דָאָרט, וואָס הַקְּסָט גַּעַלְאָט אַין
דָעַרְהִים, אַןדו הַאָסְטָן גַּעַוְאָלָט, אַיְוָה דִּיר אַוְיַה אַין הַאָרְצָן
יְוִירָם, אַןדו הַאָסְטָן גַּעַוְאָלָט, אוּ מִעְן זָאָל דִּיר פֻּרְצָעָהָלָעָן פָּוֹן דָעַר-
הַיִּם, דָאָלָט זָהָה, אַז דָאָרט ווּסְטָ אַוְיַה יַעֲנָדָר וּוּסְטָ
ים אַוְיַה דִּין עַפְעַס אַהיַם, אַטְשָׁפְּחָה, אַפְּרִינְד, חאָטש דו הַאָסְטָן קָיָן
געַס נִישְׁט אַבְּעַרְגָּעָלָות דָאָרט אַין דָעַרְהִים, גַּוְתָּ קָיָן טָאָטָעָן, גַּוְתָּ קָיָן
מאָטָעָן . אַלְעָם גַּלְעָן, עַס הַאָט דִּין גַּעַזְוִינְעָן .

שְׁלֹתָה מֶלֶאכֶת

דו דאסט רעלט, עס צויהט דוּקה נאָך דוּ העימישע בהרמא, וואָם דוּ

האסת און דערהייט איבערגעלאות ; אונגערים א מענשען צוות שטיגנדיג נאך דין הימישע בהמה, מענטט האבען טויינדרער, אויך דיר נישט קפין חולוק, חאסט זיך שטיגנרייג ציהען נאך דער הימישע בהמה, וו איך. (השלב און טראחראן) איזו וו איך פונקט, אויך דערעה דאס פערד און גאנט דא, וו עס שלעפט און קריילט, ווילט זיך צונגען דער איז און גלעטצען, נלעטצען איבערן פזינס. און עס געהט דקה אן עפעס איז וועהטאגן, אויך אריגעוויניג דא, (ער ווישט איזיפז בויז) פאקט דיך, און דו וואלסט געהאלט און דערהייט ווין, און דו וואלסט געהאלט פאחדאָן מיטין פערד אויף דעם קראשעוויניצער וועגן, וו איז דו ביסט יידען טען געפערחרן, דין לאבען לאנג, ציטט דו ביסט א קליענער ייד גאנחן, לא עס צוות דקה דאס ווית נאך דעם נויזיפען וויסער, אויך דער הימישע בהמה.

ושאק.

(וישקער האט שיין א ביסעל מזאר געטיגאנן)

אונ דענטטמאָל דאָ ביט טיש, וווען ער — איך מוןן, מון נארישקייט — (ער לאוט פערשצט דעם קאָפּ אראָבּ) וווען דאָ געווין, און איך האָפּ דער-זעהען אַ הימישען מעהצען, וו עס בְּגִלְמִירִינְטַ אַ הַיְמִישָׁעַן מעהצען, וו אַ טְשֵׁן פְּעַרְלַיאַקְעַנְטַ אַ טְאַטְעַן, אַ מאַטְעַן, האָט עס מְהֻקָּבָעָן אַ גַּעַת דָּאָן, אַז אַיך האָפּ גַּעֲמִינְטַ, אַז דִּין גַּעֲדָרְעִים אַינְעַווֹינְגַּן... אַז אַיך האָפּ גַּעֲמִינְטַ, (ער דְּרַמְּאַהְבַּת זיך, חַפֵּט זיך צַיְּיך) נֶגֶּן, אַל רִיעֵט, וו אַגְּנַט דִּין מְהֻמָּעַ : אַ גַּאֲטַם אַ זָּאָק גַּעֲזָן, לֹאַו יֵין אַ גַּאֲטַם אַ זָּאָק, אַבָּן עס אַז דָּאָן דְּרַעְתִּים פָּאַרְצִיעַנְטַן. (עס האָרט זיך קליגאנן, ער דְּרַמְּאַהְבַּת זיך). דָּאָן אַז אַיזאָק גַּעַת. מִינְעַץ לְיֻעַבָּע, נֹרְ נַאֲרִינְשַׁטְּ וְאַגְּזַן, אַיזָּרְ דָּאָלְט זיך, אַיזָּאָק גַּעַת. מִינְעַץ לְיֻעַבָּע, נֹרְ שָׁאַ נַאֲרִינְשַׁטְּ.

(מִין עַפְּגָנָה דִּין מְהֻמָּעַ, אַיזָּאָק קִימְטַ אַרְצַן)

דער לאָנְדַּסְמָן = 99

איוֹאָאָק.

(מיט אַ גַּעֲזָהָרֶעֶתֶר מִינְגָּשׁ)

נומַ אַחֲנָד ! ווֹאָם אַיְזָם פָּאָר אַ יּוֹם-טוֹב הַיּוֹנֵט ? אָזָעַלְמָן
אַ, נומַ אַחֲנָד, שְׂלִינְדָּלְעַץ.

וְשְׂכָק.

(מיט האַרְצְקָלָפָגָג, מיט אַ גַּעֲזָהָרֶעֶתֶר שְׂמִינְיָאָלְעַד)

אַ, אַיְזָאָק, גַּעֲנִישָׁתְּנַעַנְהָעַן, עַ, גַּעֲרִינְשָׁתְּ
דָּאָם דָּאָט דָּעַר פַּעַטְעַר, דִּין מוֹהָמָעַ... דָּעַר פַּעַטְעַר וְאַגְּט — יַאֲחָר-עַזְּיַת
הַיּוֹנֵט, אַיְזָם יּוֹם-טוֹב אַ מּוֹלְ-טוֹב, הַאָט וּלְקַט אַגְּנָעָזְנוֹרָעַן, שְׂנִינְעָלְעַן
פְּאַרְבְּעַתְעַן.

איוֹאָאָק.

(מִסְטְּרוֹיכְוִוִּישָׁן)

אוֹי, (אָרְ בּוֹגָט וּזְךָ אַרְאָב אָזָן אַרְ הַיּוֹכֶת אוֹיְף אַ צְוְרָאָרְקָעָנָם טַעַלְאָר) ווֹאָם
איַזְ דָּאָ ? מְעַלְעַר גַּעֲרָאָלְעַן ?

וְשְׂכָק.

(בְּלִיאָר, דְּאַרְשְׁרָאָקָעָן)

אָה, מְעַלְעַר... דִּין מוֹהָמָע אַיְזָם גַּעֲנָגָנָעָן, הַאָט אַ מְעַלְעַר צְוְרָאָרְקָעָן.
גַּעֲפָאָלְעַן — אַ מְעַלְעַר אַוְרָאָלְעַן.

איוֹאָאָק.

אַ מְעַלְעַר צְוְרָאָרְקָעָן ? (גַּעֲהָט אַרְיָין אָזָן דִּין צְוְיַוְתָּעַ שְׂטוֹב, בְּרַעֲנָגֶט אַרְיוֹס
עַלְמָן גַּעֲשְׁמָאָרְבָּגָעָא שְׂוִיכָטָעָרְמָפָאָרְאָפָּפָע, אָזָן הַעֲנָגָט נָן אוֹיְף, אוֹיְף דָּאָט וְאוֹיְף
אַנְּאָה גַּעֲהָנָגָאָן אָזָן צְוְיַוְתָּעַ אַקְטָע). דָּאָם מְאָלָל מְעַג נָן אוֹיְף זַיְן דְּשָׂרְבִּי... .

ו ש א ק .

(קוקט אוניהם אן פערזואונרגראט)

איינאקס !

שווינדעלץ .

(פאלט אירויין און א לאטץ)

חויסט , ער האט דאָה נאָה אונַו געשייקט , ער האט דאָה אונַו קָפָן
אמעריקא אַראָבגעבראַט , געשעריבען , דעם גאנצען שידקה אַנגעשלָאנַן ,
ידער שרדֵן געוווען .

ו ש א ק .

(קוקט אן אוניאקס !)

איינאקס !

בלוטעלץ .

און אונַו האט ער דאָה דאָהער געבערט , האט אונַו געדריבען ,
או דיזן וויבּ , עלייה-הטהַלְמָן , אוֹנוֹ געשטארבען , אָן דָו בִּזְסֶט אַלְיוֹן , בענקטאָ
נאָה אַהֲרָמִישׁען מענשען , האט אונַו שְׂופֵס-קָאַרטען געשייקט ,

ו ש א ק .

איינאקס !

שלמה "טלאַך".

און מַהְךָ , אָן מַהְךָ האט ער דאָה אַרְתִּינְגְּנְעַשְׁיקָט , חָעֵן דִי דִיטְשָׁמָן
יענַען געוווען , אָן האט מַהְךָ גַעֲזִיסְעַן פָּעַרְצָעַלְעַן פָּוּן דִי פָּעָרְד .

דער לאנדסמאן 102

איינאָק.

אַבעָּר צוֹ דִּי תְּנָאִים הַאֲטָּר עַר מִינָּךְ נִישְׁתַּגְּעֶתְּעָן. אַ מְהֻנָּה דָּעַד
אַפְּלָה חַתְּרָמָה-גַּנְּעָלָר דָּאָבָּא אַיְּה סְפִּי וְיֵוּן גַּעֲבָרָאָטָן. (אַ גַּעֲמָטָן צְדָרִים אַ שָּׂאָלָן-
שְׂאָלָעָן טְמֵן צְנוֹרָזָגָן, גַּנְּטָס אַיְּבָאָר פְּנִיאָלָאָן).

וְשָׂאָק.

(אַיְּבָאָר אַיְּזָאָקָן מִטְּמֵן גְּרוּסָם אַיְּפְּרִיצָנָגָן)

איינאָק!

איינאָק.

(קְלָאָפָּה אַיְּתָם אַיְּוָף דָּשָׁר נָאָוָן)

אוֹן יַעֲצֵט וַיַּעֲסֵטָן שְׁוִין, פָּאָרוֹאָטָם אַיְּה הַאָבָּא נִשְׁתַּגְּעֶתְּנָאָלָט, אָוֹ דָּו
זָאָלָסָט טְמֵן דָּעַר דִּיטְשָׁקָעָן חַתְּוָה דָּאָבָּעָן?

וְשָׂאָק.

(כִּיּוֹן אַרְצָהָרָן אָנָּן דִּי אַוְיָגָעָן קָוְקָבָן אַיְּוָף אַיְּתָם)

איינאָק.

כְּרִי דָּו זָאָלָסָט אַיְּוָרִישָׁ קִינְרָהָאָבָּעָן, וְשָׁאָק, אַיְּוָרִישָׁ קִינְרָ,

(אַ אָרְהָאָנָגָן אַיְּן דָּעַר אַוְיָזָן).

